GÜNÜMÜZ CAHİLİYE TOPLUMUNUN ADI KONMAMIŞ KARANLIK DİNİ

ADAMLIK DİNİ

Onlar hala cahiliye hükmünü mü arıyorlar?
Kesin bilgiyle inanan bir topluluk için,
hükmü Allah'tan daha güzel olan kimdir?
(Maide Suresi, 50)

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Beşinci Baskı: Mart 2004
Altıncı Baskı: Ekim 2004
Yedinci Baskı:Şubat 2005
Sekizinci Baskı:Ocak 2006
Dokuzuncu Baskı: Şubat 2006
Onuncu Baskı: Mart 2006

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Seçil Ofset
100 Yıl Mahallesi MAS-SİT Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-İstanbul
Tel: (0 212) 629 06 15

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İ Ç İ N D E K İ L E R

OKUYUCUYA

• Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

• Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

• Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

• Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

• Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

• Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

• Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 41 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme,

kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Giriş

İ nsanların birçoğunu, kendileri farkında olmadıkları halde etkisi altına almış batıl bir din vardır. Bu, kendini açıkça tanıtmayan, gizli bir dindir. Hiçbir yazılı kuralı yoktur. Adı bile konmamıştır. Fakat insanların hareket ve tavırlarını, düşüncelerini kontrolü altına alır. Pek çok kimse şuurunda dahi olmadan hayatları boyunca bu dinin kurallarını uygular, bu dinin emir ve yasaklarına göre yaşarlar. Bu din, Müslümanlık, Hıristiyanlık veya Musevilik değildir. Bu dine uyan kimseler sorulduğunda belki, "Ben Müslümanım" ya da "Ben Hıristiyanım" diyebilirler. Bazı kişiler de dinsiz hatta ateist de olabilirler. Fakat her biri, aslında bu gizli dinin mensubudur.

Bu din, başlangıçta insanların önüne bir bütün olarak konulup kendilerine teklif edilmez. İnsanlar bu dini, dünyaya geldiklerinden itibaren aldıkları uzun telkinler sonucunda benimserler. Bu nedenle, hareket, düşünce, tavır, hatta mimiklerinin bile bu dinden kaynaklandığını fark etmezler.

Bu din, kendisine bağlananlara hedef olarak "adam olma"yı gösterir. "Adam olmak", bu dinin değer yargılarını benimsemek, kurallarını, yasaklarını ve davranış biçimlerini uygulamak, karakter özelliklerini üzerinde taşımak demektir. Toplumda kabul görmek, yadırganmamak, belirli bir yere gelebilmek için adam olmak şarttır. Bu din sonuç olarak "adam olma"nın dinidir. Biz de bu dine kısaca, "adamlık dini" adını vereceğiz. Adamlık dini, insanları samimiyetsizliğe, yapmacık ve zorlama tavırlara iter. Bu dine tabi olan kimseler, çoğunlukla içlerinden geldiği gibi rahat ve doğal davranamazlar. İçinde bulundukları ortama uygun olduğunu düşündükleri davranış biçimlerini, konuşma kalıplarını, yüz ifadelerini kullanır, hemen her durumda rol yaparlar. Buna karşın, kendilerinin son derece doğal ve normal bir yaşam sürdüklerini zannederler.

Bu din, sonuçta, kendine karşı bile samimi olamayan, yapmacık, sahte bir kişiliğe sahip insan modelleri üretir. Her yönden sıkıntı ve azap verici olan böyle şeytani bir dinin toplumun bütün kesimlerini etki altına almasının en önemli nedeni, az önce belirttiğimiz gibi, adının konmamış oluşudur. Bu dinin mensupları dinlerini yargılamayı, terk etmeyi ya da değiştirmeyi akıllarının ucundan bile geçirmezler. Çünkü içinde bulundukları sistemin bir din olduğundan habersizdirler. Tabi oldukları sistemi, "hayatın gerçekleri, değişmez kuralları" olarak görmeyi de bir erdem zannederler.

İnsan, içinde bulunduğu bu durumu terk etmedikçe, adamlık dininden kopup ayrılmadıkça İslam'ı kavrayamaz ve yaşayamaz. Çünkü İslam'ın temel şartı samimiyet ve doğallıktır. Bir insanın İslam'ı yaşaması ve dolayısıyla gerçek mutluluk ve kurtuluşa ulaşması, ancak Allah'a, kendine ve diğer insanlara karşı son derece samimi olmasıyla mümkün olabilir. İman, ancak samimiyet zemini üzerine kurulur. Adamlık dininin etkisinden kurtulmak içinse, öncelikle bu dini teşhis ve tarif etmek gerekir. Bu kitabın

amacı da budur. İlerleyen bölümlerde, adamlık dininin özelliklerini ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

Okuyucuya düşen, bu dinin özelliklerini incelerken kendini de tartması ve gözden geçirmesidir. Çünkü her ne kadar kimse üstüne alınmak istemese de, adamlık dini herkesin üzerinde belirli bir etki yaratmış olabilir. İnsan hayatının her anına müdahale eden bu karanlık dinden kurtulmak için de, öncelikle dikkat ve samimiyet gerekmektedir.

Hak Dine Karşı
Adamlık Dini

Peygamber Efendimiz, Kendisine yöneltilen "din nedir?" sorusuna karşılık olarak "gittiğiniz yoldur" cevabını vermiştir. Bu cevap, konuyu en hikmetli biçimde özetler. Din, bir insanın ve dolayısıyla insanlardan oluşan toplumun tüm değer yargılarını, ahlak kurallarını, yaşam biçimlerini içerir. Örneğin Yusuf Suresi'nin 76. ayetindeki "din" kelimesi bu anlamdadır:

Böylece (Yusuf) kardeşinin kabından önce onların kaplarını (yoklamaya) başladı, sonra onu kardeşinin kabından çıkardı. İşte Biz Yusuf için böyle bir plan düzenledik. (Yoksa) Hükümdarın dininde kardeşini (yanında) alıkoyamazdı... (Yusuf Suresi, 76)

Kuran'da inkar edenlerin de bir dinin mensubu oldukları gerçeği çeşitli ayetlerde haber verilir. Örneğin Firavun, Hz. Musa hakkında kavmine şöyle demiştir:

... Bırakın beni, Musa'yı öldüreyim de o (gitsin) Rabbine yalvarıp-yakarsın. Çünkü ben, sizin dininizi değiştirmesinden ya da yeryüzünde fesat çıkarmasından korkuyorum. (Mümin Suresi, 26)

Başka ayetlerde de kafirlerin, resulün getirdiği hak dine karşı eski dinlerine bağlılık gösterdikleri şöyle anlatılır:

İçlerinden kendilerine bir uyarıcının gelmesine şaştılar. Kafirler dedi ki: "Bu, yalan söyleyen bir büyücüdür. İlahları bir tek ilah mı yaptı? Doğrusu bu, şaşırtıcı bir şey." Onlardan önde gelen bir grup: "Yürüyün, ilahlarınıza karşı (bağlılıkta) kararlı olun; çünkü asıl istenen budur" diye çekip gitti. "Biz bunu, diğer dinde işitmedik, bu, içi boş bir uydurmadan başkası değildir." (Sad Suresi, 4-7)

Buraya kadar da anlaşılacağı gibi her insanın bir dini vardır. Allah'ın dinine uymayanlar, hatta kendini ateist olarak tanıtanlar bile, gerçekte "dinsiz" değildirler, sadece batıl bir dinin mensubudurlar. Bu dinlerin bir kısmı, günümüzde "din" olarak tanımlanmıyor olabilir. Ancak Kuran'da belirtildiği gibi hepsi de birer dindirler. Örneğin Marksizm de bir anlamda dindir, çünkü bu ideoloji bir kısım insanların "gittikleri yol"dur. Marksistler, Marx'ın ürettiği düşünce sistemini benimsemiş, onun düşünce yöntemini kabul etmişlerdir. Dünyayı onun koyduğu kıstaslara göre değerlendirirler.

Nasıl var olduklarını ve ölümün ne olduğunu da Marx'ın (ve Engels'in) mantıklarına dayanarak açıklarlar. Kısacası Marksizm'e inanmışlardır ve hayatlarını da ona göre yönlendirir, olayları ona göre değerlendirirler.

Marksizm sadece bir örnektir. Ona benzer yüzlerce farklı din (yani felsefe, düşünce sistemi vs.) sayılabilir. Marksizm'e tamamen zıt olan ideolojiler de birer dindir. Tabii tüm bu dinler, "batıl" dinlerdir ve temelde insanları Allah'ın yolundan saptırmak amacıyla üretilmişlerdir.

Burada vurgulanması gereken asıl önemli nokta şudur: Dünya üzerinde, ideolojisi, felsefesi, dünya görüşü ne olursa olsun ya da isterse hiç olmasın, hak dinden uzaklaşmış kişilerin istisnasız tabi oldukları tek bir ortak din vardır. Bu din de girişte adını koyduğumuz ve ana hatlarını çizdiğimiz "adamlık dini"dir. Ve şeytanın, insanları hak dinden saptırma ve uzaklaştırma çabasında kullandığı en sinsi ve en etkili silahıdır.

Adam Olmak!

"Sen önce adam ol!"

"Adam gibi insan olsan bunlar başımıza gelmezdi!"

Bu sözleri hayatımız boyunca kimbilir kaç defa duymuşuzdur. Özellikle gençlik yıllarında, büyüklerimize pek de onaylamadıkları bir şeyi söylediğimizde ya da onların istemedikleri bir şeyi yaptığımızda...

Bu sözü sarf eden insan için "adam olmak" herşeyin başında gelir. "Adam olmak" tabiriyle kastedilen, toplum tarafından genel kabul görmüş bir ahlaka, kültüre, tavra ve adaba sahip olmak, makbul olarak tanıtılan belli kalıpları üzerinde taşımaktır. Bu değerler sistemi, kalıpları ve kuralları ile toplumun büyük bir çoğunluğunca kabul görmekte ve uygulanmaktadır. Bu kalıpların ve kuralların nereden doğdukları, ne derece doğru oldukları ise kolay kolay tartışmaya açılmaz, çarpıklıkları yargılanmaz. Zira, toplumun büyük çoğunluğunca benimsenen bu yapıyı sorgulamak, kitlelere ters düşmek, geniş bir kesimin tepkilerine hedef olmak tehlikesini de beraberinde getirir.

Doğruluğuna kesin olarak inanılmış bu yapı, yalnızca kendi toplumumuza has bir özellik olarak değerlendirilmemelidir. Bu sistem gerek Doğu'da gerekse de Batı'da, her çeşit kültürün yer aldığı ortamlarda kendine özgü bir inanç ve kabuller sistemi olarak varlığını sürdürmekte, yasaklamaları, yaptırımları ve tavsiyeleriyle adeta kendi başına, müstakil bir din -adam olmanın dini- halinde uygulanmaktadır: "Adamlık Dini".

"Adam olmak", Müslüman olmanın, Allah'a inanmanın, güzel ahlaklı olmanın, hatta insan olmanın dışında apayrı bir kavramdır. Allah'ın Kuran'da tarif ettiği tavır ve ahlakın bu dinde kesinlikle yeri yoktur. Zaten adamlık dini, Kuran ahlakının gerçek anlamda yaşanmadığı ortamlarda doğmakta ve gelişmektedir. Genelde toplumda hayran olunan, özenilen, üstün görülen kişiler adamlık dinini çok iyi öğrenmiş ve bunu bütün kurallarıyla uygulayan kişilerdir.

Burada Kuran'da tavsiye edilen temel ahlak prensiplerini ve adamlık dininin bunlara tamamen ters olan çürük mantığını vurgulamakta yarar vardır. Kuran'da tüm insanların Allah'a karşı sorumlu olduğu bildirilir. Buna göre, insan yalnızca Allah'ı razı etmekle yükümlüdür ve başka insanların takdiri ya da beğenisi peşinde koşmamalıdır. Kuran ahlakını yaşayan bir mümin; **"Allah, kuluna yeterli değil mi? Seni O'ndan başkalarıyla korkutuyorlar..."** (Zümer Suresi, 36), **"... yol gösterici ve yardımcı olarak Rabbin yeter."** (Furkan Suresi, 31) ayetlerine göre düşünür ve yaşar. Tüm hayatı Rabbimiz'i hoşnut edebilme amacına yöneliktir. Dinin temeli budur. Kuran'da, bu dinin, yani Hz. İbrahim'den bugüne uzanan hak dinin özelliğinin, tüm hayatın Allah'a adanması olduğu haber verilir.Bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

De ki: "Rabbim gerçekten beni doğru yola iletti, dimdik duran bir dine, İbrahim'in hanif (muvahhid) dinine. O, müşriklerden değildi." De ki: "Şüphesiz

benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır." (Enam Suresi, 161-162)

İnsanın hayattaki temel amacının Allah'ın rızası olması, diğer insanlarla olan ilişkilerini de kuşkusuz temelden değiştirir. Az önce belirttiğimiz gibi kişinin diğer insanlara karşı müstakil bir sorumluluğu yoktur. Ama Allah, diğer insanlara nasıl davranılması gerektiğini Kuran'da bildirmiştir ve Allah'a karşı duyulan sorumluluk, diğer insanlara karşı da en adaletli, en doğru, en dürüst tutumun gösterilmesini sağlar. Ayetlerde, müminlerin bu yöndeki bakış açısı şöyle tarif ediliyor:

Adaklarını yerine getirirler ve şerri (kötülüğü) yaygın olan bir günden korkarlar. Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler. Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimiz'den korkuyoruz. (İnsan Suresi, 7-10)

Ayetlerden de anlaşıldığı gibi, müminlerin diğer insanlardan medet umma, onlardan karşılık bekleme gibi bir tavırları yoktur. Bu, mümine çok güçlü ve sağlam bir karakter kazandırır. Mümin her ortamda, herkesin karşısında doğru olanı, yani Allah'ın emirlerini yerine getirir. Ne kimseden takdir bekler ne de kimseden çekinir. Yanızca Allah'ın hoşnutluğunu ister. Nitekim Allah Kuran'da, müminleri **"kınayıcının kınamasından korkmayanlar"** (Maide Suresi, 54) olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle, müminin olaylar ve insanlar karşısında karakteri ve tavrı hiçbir şekilde değişmez. Ne kendisine verilen bir makam ya da mevkiden dolayı şımarır, ne de içinde bulunduğu zor durumdan dolayı ümitsizliğe kapılır. Kuran'da müminlerin bu istikrarlı karakterlerine sık sık dikkat çekilmekte, büyük bir mülk ya da iktidar ele geçirdiklerindeki tavırlarıyla, zorluk ve yoksulluk içindeki tavırlarının aynı olduğu ayetlerden anlaşılmaktadır. Çünkü mümin, kendisine isabet eden her türlü nimet (bu mülk, iktidar, makam vs. olabilir) ya da sıkıntının (insanlar tarafından kınanmak, saldırıya uğramak, sürülmek, yoksul kalmak, hapsedilmek vs. olabilir) Allah'tan geldiğinin ve tüm bunların kendisini eğitmek ve denemek için yaratılmış birer "imtihan" olduğunun bilincindedir.

Buna karşılık adamlık dini, Allah'ı gereği gibi takdir edemeyen, Allah'ın hoşnutluğu yerine insanların hoşnutluğunu arayan, ahiret yaşamı yerine dünyadan medet uman insanların dinidir. Bu dinde, insanlar birbirlerine karşı sorumlu olduklarını düşünürler. Diğer insanları hoşnut etmek, diğer insanların beğenisini kazanmak, toplumda "statü" edinmek hayatın belki de en önemli amacıdır.

Bundan dolayı da, mümin tavrının tam aksine, adamlık dininin mensupları olaylar ve insanlara göre değişen bir tavır ve karaktere sahip olurlar. Bir başka deyişle, adamlık dini bir "ayar" dinidir. Yerine, zamanına, kişisine, olayına göre tavır, bakış ve ses ayarları

gerektirir. Samimiyet ve doğallık bu dinde yeri olmayan kavramlardır. Bu inanca göre toplumda her cinsin, yaşın, olayın adamı içinde bulunduğu duruma, sahip olduğu "statü"ye göre farklı tavırlar göstermelidir.

Kadınlar kendilerine belirlendiği gibi davranmalı, erkekler ve çocuklar da yine kendilerine verilen rolleri oynamak zorundadırlar. Eğer kişi bir öğrenciyse, adamlık dini kuralları bir öğrencinin neler yapmasını gerektiriyorsa öyle davranmalıdır. Bir memur, doktor, öğretmen ve işçi için de aynı kurallar geçerlidir. Adamlık dini mensupları, toplum içinde sahip oldukları statüyü kendilerine kimlik edinir ve bu kimliğin gerektirdiği gibi davranırlar. Oysa müminin kişiliğini inancı şekillendirir az önce belirttiğimiz gibi, toplumun kendisine olan bakış açısı, içinde bulunduğu statü, bu kimliği hiç etkilemez.

Adamlık dini toplumu içinde yetişen insana, bu ahlak ve kişilik yapısı otomatik olarak yerleşir ve bu dinin kuralları derhal uygulanmaya başlar. Toplum içinde geçerli olmanın, üstün olmanın yolları buralardan, bu tavır ve davranışlardan geçer.

İlerleyen bölümlerde, adamlık dininin, ait oldukları çevreye, yaş dönemlerine, sosyal ve kültürel durumlarına, cinsiyetlerine göre insanlara öğretilen karakter, tavır ve konuşma biçimlerini, ruh ve kişilik yapılarını, psikolojileri inceleyeceğiz. Bunların Kuran'da tarif edilen ideal davranış biçimlerinden, kişilik ve ahlak yapısından ne derece uzak olduğu, Kuran ayetleriyle karşılaştırma yapıldığında açıkça görülmektedir. Bu şekilde, şeytanın batıl dinlerinden biri olan "adamlık dini"nin, İslam'dan uzak bir insana, hayatının her döneminde nasıl hükmettiği ortaya çıkmaktadır.

Adamlık Dinindeki Ortak Psikoloji ve Davranış Biçimleri

Adamlık dininin yaşam felsefesi ve kuralları, Kuran ahlakının tamamen tersi olan bir inanıştan kaynaklanır. Bu inanış kişinin tüm yaşantısına hakim olan, toplumda da doğal ve geçerli görülen bir zihniyettir. Kuran'ın pek çok yerinde kötü ahlak modeli olarak tarif edilen tavır ve hareketler, adamlık dinini yaşayanlar tarafından çoğu zaman meziyet olarak kabul edilir.

Bu din, kuralcılığın hakim olduğu bir hayat tarzıdır. Toplum, büyük kısmı atalarından miras kalmış birtakım kurallara sahiptir. Bu kuralları ise, **"... Gerçekten biz, atalarımızı bir ümmet (din) üzerinde bulduk ve doğrusu biz, onların izlerine uymuş kimseleriz."** (Zuhruf Suresi, 23) diyen inkarcı toplumlara benzer şekilde, adeta İlahi bir hüküm gibi korunmaktadır.

Bu kuralların dışına kolay kolay çıkılmaz. Yemek yeme adabından, yatma vakitlerine, sevgi ve saygı gösterme şekillerinden, arkadaş seçimine, misafir ağırlamaya kadar, hep daha önceden belirlenmiş kurallara göre yaşanır. Bu dini tercih eden ve bu dinin adamı olma yolunda ilerleyen her kişi, toplumun büyük çoğunluğu tarafından kabul gören ortak bir üslubu ve tavrı benimsemek zorundadır. Hatta bu tavırların ustalıkla icra edilmeleri bir üstünlük ölçüsü olarak kabul edilir. Tercihler Allah'ın rızasına göre değil, adamlık dininin koyduğu ölçülere göre yapılır. Bu çarpık anlayış, adamlık dinine tabi olanlarda geniş çaplı karakter ve davranış bozukluklarına sebep olmuştur. Aşağıda, bunların en belirgin olanlarını ana başlıklar altında inceleyeceğiz.

1- YAPMACIK TAVIR VE HAREKETLER

İslam dinindeki samimiyet, doğallık ve içtenlik yerine adamlık dininde, samimiyetten tamamen uzak, her biri özel olarak ayarlanan ve zaman içinde kişinin karakterinin bir parçası haline gelen suni tavır ve davranışlar vardır.

Adamlık dini mensubu, çarpık anlayışının sonucu olan bu yapmacık hareket ve mimikleri, samimiyetsiz üslubu ile daha ilk bakışta kendisini belli eder. Bu yapmacık tavır ve davranışların her biri, mesaj vermek, ilgi çekmek, gösteriş yapmak, menfaat gözetmek, vs. gibi belli amaçlara yönelik olarak sergilenir.

Mesaj Verme

Adamlık dininde, duyguların çoğu zaman konuşma yoluyla değil de, bakış ve tavırlarla ifade edilmesi esastır. Bunun sebebi, kişinin hissettiği birçok duyguyu açıkça

belli etmeyi gururuna yedirememesidir. Bu yüzden duygularını ima yollu tavır ve davranışlarla belli eder. Avami lisanda "trip atma" şeklinde ifade edilen bu davranış bozuklukları adamlık dini insanının temel kişilik yapısını oluşturur. Kızma, bozulma, kıskanma, özenme, hayranlık gibi hisler kimi zaman böyle dolaylı şekillerde dışavurulur.

Sinirlenince kapıları çarparak kapatma, kızdığını belli edecek bakışlar atma, hiç cevap vermeden yoluna devam etme, sinirlendiğini belli etmek için ses tonunu mümkün olduğunca kısık tutarak konuşma adamlık dini insanının dışavurum tavırlarından bazılarıdır. Genelde açık ve samimi bir üslup yerine ima yollu anlatımlar tercih edilir.

İslam dinindeki asaletin yerine adamlık dininde, tavırlarda basitlik hakimdir. Arkadaşlar arasındaki tartışmalarda kızıp başını çevirme, susup konuşmama, kapıyı çarparak çıkma, birdenbire arkasını dönüp ortamdan ayrılma, surat asma ve bunu belli bir süre devam ettirme gibi sessiz protesto hareketleri, gülünecek şeylere kasıtlı olarak gülmeme, sorulan sorulara duyduğu halde cevap vermeme ya da ters ve aksi cevaplar vererek karşı tarafı bezdirme gibi basit ve bayağı hareketler, bunlardan birkaçıdır.

Üstünlük Gösterisi ve Aşağılama

Adamlık dininin mensupları, gün içinde sürekli olarak birbirlerine karşı üstünlük elde etmeye çalışır, ellerinden geldiğince karşı tarafı ezmeye uğraşırlar. Çünkü ancak karşı tarafı ezdikleri takdirde yükseleceklerini düşünürler.

Sinirli ve aksi görünme, çok meşgul olduğu ve kimseye tahammül edemediği izlenimi verme gibi tavırlar, genellikle işyeri sahibi veya üst makamdaki kişiler tarafından kendi altlarında çalışanlara karşı gösterilir. Karşı tarafı adam yerine koymadığını belli eden tavırlar göstermek de adamlık dininde makbul sayılan davranış biçimlerindendir. Toplum içinde konuşurken yalnızca belli kişileri muhatap alarak onlara bakarak konuşmak, belli kişileri adeta o ortamda yok saymak adamlık dininin aşağılama tavırlarındandır. Karşısındaki ile ilgisi olduğunu bildiği bir konuyu sırf onu muhatap almıyor görünmek için ona bakmadan yanındakilere anlatmak da sık sık yapılan hareketlerdendir.

Karşı taraf bir konu anlatırken yüzüne bakmadan elindeki işle uğraşmaya devam edip mümkün olduğunca ilgisizmiş gibi davranmak, sorduğu soruya duyduğu halde cevap vermemek adamlık dininde bir şahsiyet belirtisi olarak görülür ve üstün olabilmenin, bazı şeyleri "aşmış" görünmenin yollarından biri olarak kabul edilir. İlgisiz gibi görünmek, bir aşağılama yöntemi olarak hayatın her safhasında büyük bir itina ile uygulanır. Örneğin selam verilen kişi olmak çok önemlidir. Önce selam verenin karşı taraf olmasına özen gösterilir. Selamı duymazlıktan gelmek de karşı tarafı küçük düşürme metodu olarak kullanılır. Halbuki Kuran'da bildirilen ahlak ölçüsü çok farklıdır:

"Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin..." (Nisa Suresi, 86)

Birtakım yapmacık hareket ve tavırlarla diğer insanlara karşı üstün gelmeye, kendi eksik ve kusurlarını örtmeye çalışmak, ancak Allah ve ahiret inancına tam olarak sahip olmayan kişilerde görülen bir zihniyet bozukluğudur. Allah'ı gereği gibi takdir edemeyen adamlık dini mensupları, yalnızca Allah'a güvenip dayanan ve Allah'tan başka hiçbir şeyden çekinip korkmayan müminlerin aksine sürekli bir korku, güvensizlik, tedirginlik ve şahsiyet bozukluğu içerisindedirler. Diğer insanlara karşı küçük düşmek, altta kalmak, ezilmek, kaale alınmamak gibi endişeler bu kişilerin gündelik hayatlarında önemli bir sorun teşkil eder. Bu yüzden, kendi içlerinde buna karşı bir savunma mekanizması geliştirirler. Bu, onların en önemli zaaflarından birisidir. Genellikle de toplum içinde, bu zaaflarını kapatmak amacıyla "en iyi savunma saldırıdır" mantığı içinde hareket ederler.

İlgi Çekmek

Toplu ortamlarda insanların ilgisini çekebilmek, varlığını hissettirmek, kendini kanıtlamak maksadıyla başvurulan yapmacık tavır ve davranışların en belirginlerini şöyle sıralayabiliriz:

Bulunduğu ortama aykırı tavır ve davranışlarla farklı görünmeye, kendine özel bir hava vermeye çalışmak, neşeli samimi bir ortamda ciddi ve ağır takılmak, az konuşmak ya da ciddi, konsantre olunması gereken bir ortamda laubali hareketler yapmak... Olaylara normalden fazla tepkiler vererek veya aşırı tepkisiz davranarak ilgi çekmeye çalışmak. İçinde fırtınalar koptuğu halde bir olayı son derece olgun karşılamış gibi davranmak. Ani tavır değişiklikleri göstermek, gülerken birden anlamsız bir şekilde ciddileşmek veya sakinken aniden taşkın hareketler yapmaya başlamak, ani kahkahalar atmak. Normal konuşurken bir anda abartılı bir üsluba geçmek, örneğin ses tonunu yükseltmek ya da aşırı kısık bir sesle konuşmaya başlamak. Bu arada, yüz mimiklerinde ve el kol hareketlerinde de aynı şekilde abartılı bir hava estirmek. Değişik duruş ve oturuş tripleri yapmak. Bu suretle dikkat ve ilgiyi üzerinde tutmaya çalışmak. Birisinden ilgi görene kadar yakınlık göstermemek, daha sonra ilgilenmek, kendisine samimi davranan, yakınlık gösterenlere karşı ilgisiz davranmak, tepeden bakmak, kendisine yüz vermeyen, küçümseyen, ilgi göstermeyenlere yaranmaya, ilgisini çekmeye çalışmak...

Toplu ortamlarda ilgi çekmek için başvurulan yöntemlerden bazılarını da şöyle sıralayabiliriz: "Kendine meşgul havası vermek", "hasta, rahatsız ya da sıkıntılı hal görüntüsü vermek", "kasıtlı hata yapmak, olay çıkarmak", "görmediği bir şeyi görmüş gibi anlatmak"... Kendisiyle ilgilenilmediği veya kaale alınmadığı ortamlarda dikkat çekmek için ya da herkesten daha farklı ve özel bir ilgi görebilmek amacıyla şahsiyet gösterileri yapmak da bu yöntemlerinden biridir. Bu gösterilerin temeli rol yapmaya dayalıdır. Bazı örnekler vermek gerekirse:

Öyle olmadığı halde, şaşırmış, kızmış, sevinmiş, beğenmiş gibi davranmak, bunları belli eden mimik ve hareketler yapmak. Kaşlarını kaldırmak, kaşlarını çatmak, sert bakmak, imalı bakmak, dudaklarını büzmek, gözlerini kısmak, vs... Protesto hareketleri

yapmak, örneğin, kendi de aynı fikirde olduğu halde bir konuda kasten muhalefet etmek, vs. gibi...

Bilinen bazı özelliklere sahip olduğu halde, bunlardan özellikle bahsetmeyip başkalarının konu açmasını beklemek, bu özelliklerinden bahsedilince de tevazu yapmak, bu şekilde, kimbilir başka bahsetmediği, bilinmeyen ne üstünlükleri var, ama tevazusundan söylemiyor izlenimi uyandırmak.

Menfaat Gözetmek

Gerçekte hissedilmeyen samimiyetsiz hareket ve davranışlarda bulunmanın sebeplerinden biri insanlardan elde edilmesi umulan çeşitli menfaatlerdir. Sevmediği fakat çıkarı bulunduğu birine sempatik görünmeye çalışmak, onun dalkavukluğunu yapmak, her fırsatta gözüne girmeye, kendini beğendirmeye çaba göstermek, patronuna, amir veya müdürüne karşı sahte bir sadakat ve saygı göstermek, şartlar değiştiğinde ise gözünü kırpmadan vefasızlık yapmak adamlık dini mensuplarına göre olağan davranışlardandır.

Ayrıca yaranma zihniyetinden dolayı veya korktuğu, çekindiği için doğru bildiğini söyleyememek, bunu da herkese hak verme, demokratlık gibi teviller ile kapamaya çalışmak da yapılan hareketlerdendir.

Gösteriş Yapmak

Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur. (Hadid Suresi, 20)

Yukarıdaki ayette adamlık dininin önemli bir özelliği olan övünme ve gösteriş yapma konusunun insanlar arasında ne kadar yaygın olduğuna dikkat çekilmektedir. İslam dininde hayatın en büyük amacı Allah'ın rızasını kazanabilmektir, ancak adamlık dininde hayatın en büyük amacı insanların rızasını kazanabilmektir. Bu nedenle adamlık dininde gösteriş yapmak hayati önem taşır. Çevresi tarafından beğenilen, takdir edilen, hayran olunan, özenilen veya gıpta edilen insan olmak herşeyden daha önemli olur. Bu dinde insanlar çevreleri için giyinir, konuşur, ev döşer, meslek seçer veya kitap okurlar. Tüm yaptıklarında en büyük hedefleri yaptıkları için insanların takdirini toplayabilmektir. Örneğin kitapçıya gidip bir kitap seçerken en merak ettikleri konuya değil, en çok satan kitaba bakarlar. Hangi kitabı okuduklarında daha "havalı" ve günün modasına daha uygun olacağını düşünürler. Çünkü burada kitap okumanın amacı görgü, bilgi veya kişiliğini geliştirmek değil, çevresine karşı anlatacak bir şeyler bulabilmektir.

Birçok insan çocuğunu yetiştirirken onun sabırlı, hoşgörülü, imanlı, merhametli veya cömert bir insan olması için uğraşmaktan ziyade, yanlış da olsa çevresi tarafından makbul görülen özelliklere sahip olması için gayret eder. Örneğin en prestijli okula sokabilmek için uğraşırlar, yeteneği olmadığı halde piyano dersi aldırırlar, sırf arkadaşlarına gösteriş yapabilmek için kendilerine anne yerine "mami" vs. gibi Türkçe'de kullanılmayan ifadelerle hitap etmesini isterler, kibirli bir çocuk olarak yetiştirmenin makbul görüleceğine inanırlar. Çünkü adamlık dininde çocuk çok önemli bir "gösteriş" konusudur. Çocuğun iyi bir kolejde okuması, birkaç yabancı dil bilmesi, güzel olması, iyi giyinmesi, arkadaşlarının arasında popüler olması veya yetenekli olması anne ve babanın çevredeki itibarı açısından çok önemlidir. Nitekim adamlık dini sohbetlerinde anne ve babalar çocuklarının ne kadar tevazulu, ne kadar şefkatli veya ne kadar yumuşak başlı olduklarını değil, insanların gıpta edecekleri bu tip özelliklerini anlatmayı tercih ederler. Bu nedenle de çocuklarının ahlakıyla değil, görüntüsü ile ilgilenirler.

Hava atma konularından bir diğeri "gösterişli ev" sahibi olmaktır. İnsanlar ev seçerken kendi rahatlıklarından ziyade, çevrelerinin bakış açısına önem verirler. Hangi muhitte ve kaç katlı olmasının, nasıl bir manzara görmesinin, kaç metre kare olmasının kendilerini daha itibarlı yapacağına bakarlar. Evin içini de tümüyle çevrelerinin bakış açısına göre döşerler. Başka bir renkten hoşlansalar bile moda olan rengi seçerler, koltuklar son derece rahatsız olmasına rağmen sırf pahalı ve gösterişli diye satın alırlar, hiç beğenmedikleri bir döşeyiş şekline sadece ünlü bir mimara yaptıkdıklarını söyleyebilmek için katlanmak zorunda kalırlar. Büyük vakitleri bu evin içinde geçtiği

halde, sırf bu kadar para verdikleri salon eskiyip de gösterişleri bozulmasın diye misafir gelmesi haricinde salona adımlarını bile atmazlar. Mobilyaların üzerlerini örtülerle veya naylonlarla kaplayıp kendileri içeride küçük bir odada otururlar. Yani evin yarısını gösterişe, diğer yarısını da yaşamaya ayırırlar.

Övünmek insanlar için öylesine büyük bir tutkudur ki, en yakın gördükleri kişilere bile mutlaka "gösteriş yapmak" isterler. Bunu en iyi yapabilecekleri yerlerden birisi davetlerdir. Gelen kişileri görmek istedikleri için değil, sadece onlara "hava atabilmek" için büyük davetler verirler. Davetin her detayı bu amaca uygun olarak hazırlanır. Yemekler bile lezzetlerine göre değil zengin gösterme niteliklerine göre seçilirler. Burada amaç misafirlerin bu yemekten lezzet alması değil, bu yemeğe harcanan paraya gıpta etmesidir. Böyle bir toplantıda herkes birbirinin kıyafetine, ayakkabısına, çantasının markasına, mobilyalara, takılan mücevherlere veya kullanılan parfümlere bakar.

Davete katılanların tüm konuşmaları bir çeşit "gösteriş yarışı"nı andırır. Konuşmalarda herkes bir konuda kendini ispat etmek ister. Kadınlar yurt dışı seyahatlerinden, gittikleri bir ülkenin güzelliğinden, hizmetçi bulmanın zorluklarından, terzilerinden, aldıkları marka kıyafetlerden, berberlerinden, kuyumculara sipariş ettikleri mücevherlerden bahsederek kendilerini ispat etmeye ve diğer kadınları ezmeye çalışırlar. Erkekler iş sahasında kazandıkları başarılarla, çevrelerinin geniş olmasıyla, ekonomi ve siyasi konulardaki yorumları ya da sanki konuya çok hakim bir insan edasıyla yaptıkları önerilerle ön plana çıkmaya çalışırlar. Dolayısıyla bu tip adamlık dini sohbetlerinde samimiyet, sıcaklık, dostluk oluşması imkansızdır. Nitekim bu tip davetliler toplantıyı terk ettikten sonra mutlaka geride kalanların kritiğini yaparak geceyi noktalarlar. Konuştukları kişilerin samimiyetsizliğinden, gösteriş yapmaya çalıştıklarından, ne kadar sıkıldıklarından, ev sahiplerinin görgüsüzlüğünden, evin dekorasyonunun kötülüğünden, yemeklerin lezzetsizliğinden bahsederler. Böylece adamlık dininin hakim olduğu bu tip toplantıları son derece bıkkın, sıkılmış ve canları yanmış bir şekilde terk ederler.

Bilmişlik ve Ukalalık

Adamlık dini içinde yaşayan bir insan Kuran'da bildirilen akıl ve anlayış keskinliğinden oldukça uzaktır. Buna rağmen bu kişiler kendi akıllarını çok beğenirler ve diğer insanlardan kendilerini çok akıllı zannederler. Adamlık dini insanı herkese her konuda fikir verecek bir akla sahip olduğu kanaatindedir. Sağdan soldan duyduğu yarım yamalak, kulaktan dolma bilgileri, başına gelen olaylardan kendince çıkardığı sonuçlarla sentezleyip büyük bir hayat tecrübesi edindiğini sanır. Herkese her fırsatta bu tecrübeyi ispatlamaya çalışır. Burada akıl, zeka, ahlak ve kültür gibi özellikler ikinci derecede kalır. En büyük prim yapan unsurlardan biri de, yaş faktörüdür. Bu sözde üstünlük; "sen gelirken biz gidiyorduk", "ben senin küçüklüğünü bilirim" gibi ifadelerle vurgulanır.

Fikir öne sürdüğü, bilmişlik yaptığı herhangi bir konuda haksız olduğu anlaşılsa bile, haksızlığını kabullendiği çok nadir rastlanan bir durumdur. Yanılmak, hata yapmak, haksızlığının ortaya çıkması adamlık dini insanının hiç işine gelmez. Çünkü zaten asıl önemli olan bir sonuca varılması, doğruların, gerçeklerin ortaya çıkması değil çoğunlukla kendi komplekslerinin tatmin bulmasıdır.

Bu tür bir ortamda yetişen çocuklarda da, daha küçük yaşlardan benzer özellikler yerleşmeye başlar. Örneğin kültürlü, entelektüel, varlıklı, fakat İslam'dan uzak bir yapıya sahip bir ailenin çocuğu çoğunlukla bilmiş, ukala, insanları küçük gören, kendini her konuda haklı ve yeterli sanan bir kişilik edinir. Küçüklükten "büyümüş de küçülmüş" bir görünümü olan çocuk, İslami eğitim almadığı takdirde bu yapıyı hayatının her döneminde üzerinde taşır.

Dengesiz Davranmak

Adamlık dininde insanların dengesiz yönlerinin olması ilgi çekici ve makbul görülür. Bu nedenle birçok insan aslında son derece normal bir kişiliğe sahip olmasına rağmen özellikle "dengesiz" tavırlarda bulunur. Çünkü bu, çevresindeki insanlar arasında itibar elde etmesine ve takdir toplamasına sebep olacaktır. Adamlık dininin bu çarpık zihniyeti nedeniyle dikkat çekebilmek için canını tehlikeye atanlar dahi görülebilir. Özellikle gençler arkadaşlarına hava atmak ve insanların hayranlığını kazanmak maksadıyla, akılsızca cesaret gösterileri yaparlar. Örneğin arabayla sürat yaparlar. Çok tehlikeli olabilecek bir virajda öndeki arabayı sollamaya kalkarlar. Özellikle karşıdan gelen aracın üzerine sürüp son anda kenara çekilirler. Hem kendi hayatlarını hem de diğer kişilerin hayatlarını hiçe sayarak kendilerine "delilik derecesinde cesur, ölümden bile korkmuyor" dedirtmek isterler. Halbuki bir insan aslında ölümden korkmadığından değil, adamlık dininin etkisine kapıldığı için bu tip bir tavır içine girer. Ancak unutulmamalıdır ki, delice sürat yaparak sözde bir cesaret gösterisi sergileyen bir genç tam o anda bir kaza yaparsa, yüzündeki bütün o çılgınlık giderek yerini çok ciddi ve korku dolu bir ifadeye bırakacaktır. Yardım istemeye ve ölmemek için dua etmeye başlar. O anda adamlık dini tümüyle etkisini yitirir ve yerini Allah korkusu alır.

Dengesiz görünmenin başka bir yöntemi, korkulan, çekinilen dolayısıyla da takdir edilen insan olabilmek için, zaman zaman öfkesine hakim olamıyormuş taklidi yapmaktır. Bir konuya sinirlendiğinde yumruğunu sıkarak duvara vurmak, cama yumruk atarak elini kanatmak, yüzünü elleriyle kapayarak bir süre sakinleşmeyi beklemek, hemen içki içmeye başlamak adamlık dininin gereği olarak yapılan belli başlı tavırlardandır. Hatta çoğu kişi "benim piskopat bir yönüm vardır" ya da "karanlık bir yönüm vardır ama her zaman ortaya çıkmaz" gibi açıklamalarla kendisini yarı deli gibi göstererek insanların arasında itibar kazanmaya çalışır.

İnsanın hayatını tehlikeye atan birtakım sporlar da genelde bu imajı verebilmek için yapılır. Çoğu kişi sakatlanmaktan, bedenen zarar görmekten veya ölmekten

korktuğu halde sırf çevresine hava atabilmek için bu sporlara yönelir. Bu yönüyle adamlık dini normal akla sahip olan insanları da anormal hareket etmeye ve hasta bir kişilik geliştirmeye zorlamış olur.

Beceriksizlik Taklidi

Adamlık dininde, zengin insanların beceriksiz olması gerektiğine dair bir yanlış inanç vardır. Bu inancın mantığı şu düşünceye dayanır: Zengin olan insanlar yanlarında fiziksel olarak güç sarf edecekleri işleri yaptıracak ücretli çalışanlar bulundururlar. Örneğin yemeklerini kendileri yapmaz, aşçı tutarlar. Evlerini kendileri temizlemez, hizmetçi edinirler.

Kıyafetleri söküldüğünde kendileri dikmezler, bir eşya kırıldığında onu yerden toparlamak için gayret sarf etmezler, bir yere gidilmesi gerektiğinde adresi şoföre verir, yolu bulmasını ondan beklerler, alışverişe kendileri çıkmaz eve getirttirirler, rahatsızlıklarında eve özel doktor getirtir, hastane prosedürlerinin neler olduğunu bilmezler. Araba bozulsa, lastik patlasa, herhangi bir eşyaya zarar gelse bunları telafi etmesi için mutlaka yanlarında çalıştırdıkları kişiyi görevlendirirler. Tüm bunlar servet sahibi insanlara mahsus bir hayat şeklidir. Bu nedenle başkalarının desteğiyle yaşamaya alışmış olan bu insanlar, el becerilerini geliştirme gereği duymazlar.

İşte bu zihniyet, kendisini zengin gibi gösterip hava atmak isteyen birçok insanın aslında becerikli olmasına rağmen "beceriksizlik taklidi" yapmasına sebep olur. Bu nedenle özellikle kadınlar arasında "el becerisi gelişmemiş, hiçbir şeyden anlamayan insan" havası vermek oldukça yaygındır. Örneğin bir genç kızın aslında bildiği halde arkadaşlarının yanında "ben çay yapmasını bilmem, ben yemek yapmaktan hiç anlamam, hayatım boyunca mutfağa girip bir şey yaptığımı hatırlamam, ben hiç iyi dikiş dikemem, bugüne kadar elime iğne iplik almadım" gibi sözler söylemelerinin altında yatan düşünce budur. Bu şekilde her işini başkasına yaptırma olanağı olan zengin bir insan görünümü vermeye çalışırlar.

Beğenmemek

Bir insan bir eşyayı neden beğenmez ve değersiz görür? Çünkü daha iyisine sahiptir. Örneğin sarayda oturan bir insan bir apartman dairesini beğenmeyebilir ve dekorasyon şeklini eleştirebilir. Ancak gecekonduda oturan bir insan için güzel bir apartman dairesi büyük bir saray hükmündedir. Çünkü kendisi çok daha kötü koşullarda yaşamaktadır.

Bir insan diğer bir insanın aklını neden beğenmez? Çünkü kendisinin daha akıllı olduğuna inanıyordur. Bir insan diğer birinin fikrini neden beğenmez? Çünkü kendisinin daha iyi fikirleri vardır. Bir insan karşısındakinin yaptığı işi neden beğenmez? Çünkü kendisi daha iyi yapabilecek bir beceriye sahip olduğunu düşünüyordur. Dolayısıyla bir şeyi beğenmemek, genellikle o şeyin daha iyisine sahip olmak anlamına gelir.

Bu nedenle çevrelerine herşeyin en mükemmeline sahip insan havası vermek isteyenler, gördükleri hiçbir şeyi beğenmezler. Hatta beğenseler bile bunu belli etmez, bir kusur bularak mutlaka eleştirmek isterler. Örneğin arkadaşlarıyla birlikte lüks bir restorana giden bir kişi, hayatı boyunca böyle lüks bir restorana gitmemiş olsa bile, yine de buranın yemeklerinde veya dekorasyonunda ya da garsonların tavırlarında bir kusur bulmaya çalışır. "Bence yemekleri pek iyi değildi, manzarası çok kötüydü, ne biçim döşenmiş insan daralıyor" gibi eleştiriler getirerek, bundan çok daha iyi yerler gördüm havası vermeye çalışır.

Genç kızlar kendilerinden daha güzel bir kız gördüklerinde mutlaka bu kişide bir kusur bularak kendi üstünlüklerini vurgulamak isterler. Örneğin saçlarının güzelliğine güvenen bir genç kız, kendisinden daha güzel birini gördüğünde "saçları ne biçim, saç modeli hiç yakışmamış veya saçları biraz seyrek galiba" gibi eleştirilerle aslında kendisinin daha üstün olduğunu vurgulamaya çalışır. Boyu uzun olan bir genç kız, kendisinden biraz daha kısa boylu ama daha güzel birini gördüğünde hemen "boyu ve bacakları kısa" gibi sözlerle bu kişiyi kendince küçük düşürmeye çalışır.

Adamlık dininin bu hatalı anlayışından dolayı bir kişinin kendisinden daha üstün gördüğü, daha akıllı, daha güzel, daha yetenekli bulduğu bir insanın özelliklerini övücü şekilde dile getirdiğine rastlayamazsınız. Örneğin bir köşe yazarının kendi yaşıtı olan bir başka yazarı övdüğünü, kendisinden daha akıllı bulduğunu veya tespitlerinin, üslubunun kendisinden daha isabetli olduğunu açıklayan bir yazısını görmeniz pek mümkün olmaz. Bir sanatçının kendi seviyesinde gördüğü bir başka sanatçıyı takdir etmesi, daha güzel ve yetenekli olduğunu söylemesi çok nadirdir. Ancak genellikle bu insanların birbirlerini kıyasıya eleştirdiklerine rastlayabilirsiniz. Örneğin bir psikolog diğerinin yöntemini beğenmez, bir diyet uzmanı diğer diyet uzmanlarının izlediği yöntemi eleştirir, bir televizyon sunucusu diğer sunuculara mutlaka bir kusur bulur. Bunun nedeni kendi yeteneklerini, akıllarını veya konumlarını üstün gösterme çabasıdır.

2- KONUŞMA BOZUKLUKLARI

Konuşma, insanların fikir, düşünce ve duygularını, istek ve arzularını dış dünyaya aktarmalarına, birbirleri arasında geniş çaplı iletişim kurmalarına yardımcı olur. Oysa adamlık dininde konuşma, bu temel amaçlarının dışına taşarak adamlık dini insanının çarpık psikolojisinin bir dışa vurum aracı haline gelmiştir. Adamlık dini insanının bütün kompleksleri, kişilik bozuklukları, psikolojik problemleri, ruhsal sapmaları konuşması sırasında ortaya dökülür. Büyük bir çoğunluk kendisini dışarıya karşı olduğundan farklı ve üstün gösterme sevdasındadır. Bu gösteriş de, tavır ve davranışlarla olduğu gibi büyük ölçüde konuşma yoluyla gerçekleştirilir. Bu bölümde adamlık dini fertlerinin konuşmalarını, üslup, içerik, tavır, mimik ve diğer özellikleri açısından ele alacağız.

Yapmacık ve Samimiyetsiz Konuşmalar

Adamlık dini bir "kalıplar" dinidir. İnsan bu kalıpları benimsediği ve uyguladığı müddetçe toplum içinde benimsenir ve rağbet görür. İnsan ilişkilerinde çok önemli bir yer tutan konuşmanın da bu dinde kendine özgü sayısız kalıpları vardır. Adamlık dininde konuşmalar ortam ve duruma göre bu kalıplardan uygun olanlarının seçilip ardı ardına getirilmesiyle oluşur. Kişinin sarf ettiği sözleri gerçekten hissedip hissetmediği hiç önemli değildir. Adamlık dini insanı, hissettikleri dışa vurduklarından farklı olduğu için -diğer bir deyimle içi dışı bir olmadığı için- bir anlamda "iki yüzlü"lüğün tarifi içine girer. Normal bir insan için ikiyüzlülük her ne kadar utanılacak bir durum olsa da adamlık dinini yaşayan bir kişi utanılacak bir duruma düştüğünün farkında değildir.

Kişi adamlık dininde, nefret ettiği halde seviyor görünmeyi, sevdiği halde ilgisiz görünmeyi, umursamadığı halde saygı göstermeyi, üzülmediği halde üzülmüş gibi, sevinmediği halde sevinmiş gibi davranmayı, içinden gelmediği halde gülüp kahkaha atmayı ya da ağlamayı, hiç etkilenmediği halde çok şaşırmış görünmeyi öğrenir. Şartların gerektirdiğine göre de bu öğrendiklerini uygular.

Karşısındakiler de aynı yapıya sahip oldukları için yapmacıklık ve samimiyetsizliği yadırgamaz, doğal karşılarlar. Sıra kendilerine geldiğinde de aynı sahte ve suni karakter yapısını sergilemekten kaçınmazlar. Samimiyetsiz konuşma çeşitlerinden bazı örnekleri şöyle sıralayabiliriz:

Olayları anlatırken daha fazla ilgi çekebilmek için abartılı bir üslup kullanmak. Basit bir şeyi önemliymiş, önemli bir şeyi de basitmiş gibi anlatmak. Konuşurken, Türkçe karşılıkları olsa bile, yabancı kelimeler kullanarak yabancı dil bildiğini belli etmek...

Bilmediği bir konu anlatılırken belli etmeyip biliyormuş gibi davranmak, o konu hakkında duyduğu bir şeyi ekleyip sanki bütün konuya hakimmiş havası vermek. Anlatılanlardan etkilenmediği halde yapmacık abartılı tepkiler vermek ve hissetmediği halde hayret, beğeni, kınama, üzülme, onaylama, destekleme sözleri sarf etmek. Örneğin aslında şaşırmadığı halde, "pes doğrusu", "ay inanmıyorum", "şok olduk"... gibi ifadeler sarf etmek.

Bunların çoğu samimi olarak hissedildiği için söylenmez. Aslında karşı taraf da bu lafların yapmacıklığından haberdardır. Ancak önemli olan bu kalıpların yerli yerinde ustaca kullanılmasıdır. Gerisine aldırış edilmez. Samimiyetsizlik ve ikiyüzlülük adamlık dininde öyle doğal bir hal almıştır, öyle benimsenmiştir ki, kazara bir derece açık sözlü, içi dışı bir, samimi görünen birisine rastlansa onun bu özelliğinden olağandışı bir olaymış gibi bahsedilir. Adamlık dininin yaşandığı çevrelerde insan samimiyetsizliğinde başarılı olduğu ölçüde toplum içinde başarılı olur. Toplumda insanların hayranlık duyacağı mevkilere ulaşmış pek çok insana dikkat edildiğinde, bu kuralları uygulamada son derece usta oldukları görülecektir. Erkeklerde iş hayatında, mesleki kariyerde bir yükselme aracı olan samimiyetsiz konuşmalar kadınlarda eş, dost, arkadaşlar arasında bir övünme vesilesi olarak kullanılır. Kocanın makam-mevkisi, zenginliği, çocuklarının

okul durumları, tatilde gidilen yerler, sosyal ilişkiler ve faaliyetler bire bin katılarak anlatılır. Yapmacık konuşma çeşitlerine örnek olarak aşağıdakileri de sayabiliriz:

Karşı tarafın esprilerine, ayıp olmasın diye veya ondan çekindiği ya da ona yaranmak için zoraki gülmek, içinden gelmediği halde yapmacık kahkahalar atmak. Sinirlenince abartılı kibar bir üsluba geçip sinirlendiğini ses tonuyla belli etmek.

Boş ve Amaçsız Konuşmalar

Adamlık dininin konuşmalarındaki en belirgin özellik konuşmaların boş ve amaçsız olmasıdır. Halkın % 90'dan fazla bir kesiminde, "laf olsun diye, konuşmak olsun diye konuşmak" adeta istemsiz bir davranış haline gelmiştir. Sonuca götürmeyecek, kalıplaşmış beylik konular bu boş konuşmaların temelini teşkil eder. Bu tür konuşmaların konu içeriği çok geniştir. Halk arasında, avami lisanla, "geyik muhabbeti" olarak da tanımlanan bu konuşmalar adamlık dini insanının gündelik yaşamında önemli bir yer işgal eder. Konuşmaların fazla değişmeyen klasik açılışları vardır: "Dünyanın hiçbir yerinde yok...", "Avrupalı bunu yapmaz...", "24 saatte..." diye başlayan konuşmalar, "beni başa getirecekler...", "biz adam olmayız...", "onların hepsi benim yanımda yetişti..." şeklindeki konuşmalar uzar, genişler, konudan konuya atlanır. Bilinen veya bilinmeyen her türlü konuda fikir beyan etmeye yönelik konuşmalar da en çok rağbet görenlerdendir. Hiçbir sonuca bağlanamayan, bağlansa da hiçbir fayda getirmeyen bu tip konuşmalar genelde karşı tarafa fikir, düşünce, yorum sahibi olduğunu hissettirme kompleksinden kaynaklanır.

Çözümsüz ve Hikmetsiz Konuşmalar

Adamlık dininde gerçekten konuşulup halledilmesi gereken konular bile karmaşa ve çözümsüzlüğe sürüklenir. Çok kısa sürede çözülebilecek meseleler saatlerce uzatılır. Konuşmalar karşılıklı iddialaşma, inatlaşma ve kişilik gösterisine dönüşür. İş toplantıları, arkadaş toplantıları, apartman toplantıları hep bu tür görüntülere sahne olur. Hikmetsizlik, konuşmaların her anına işler. Konuları özlü, hikmetli, akılcı bir biçimde dile getirmek mümkün değildir. Çünkü hikmet ancak, Allah'ın dileyip seçtiği kullarına verdiği bir üstünlüktür. Bir Kuran ayetinde şöyle buyrulur:

Kime dilerse hikmeti ona verir; şüphesiz kendisine hikmet verilene büyük bir hayır da verilmiştir. Temiz akıl sahiplerinden başkası öğüt alıp-düşünmez. (Bakara Suresi, 269)

Kuran'da bildirilen akıl ve hikmete sahip olmayan adamlık dini insanı, birkaç cümlede anlatılabilecek bir konuyu dakikalarca hatta saatlerce anlatamaz. Bazı durumlarda da kısa sürede anlatabileceği konuyu özellikle dakikalarca uzatıp "tadını çıkartır". Televizyonlardaki açık oturumlarda çok kısa sürede çözülebilecek meselelerin

saatlerce tartışması yapılır, ama hiçbir sonuca varılmaz. Bu konu hakkında Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

İnsanlardan öyleleri vardır ki, bilgisizce Allah'ın yolundan saptırmak ve onu bir eğlence konusu edinmek için sözün 'boş ve amaçsız olanını' satın alırlar. İşte onlar için aşağılatıcı bir azap vardır. (Lokman Suresi, 6)

Adamlık dininde kişi lafı uzatıp bir türlü konunun özüne inemez. Çok konuştuğu halde birşey anlatamaz. Gereksiz girişler, anlamsız bağlantılarla çok basit bir konuyu bile içinden çıkılamaz bir hale sokar. Konuşmalarının arasına kendine dikkat çekmeye, fikir ve düşüncelerini önemli göstermeye ya da bilgi ve kültürünü ispatlamaya yönelik imalı sözler katmaya çalışır. En hayati konularda bile kendi şahsının öne çıkması birinci planda, konuşulan konu ikinci plandadır. **"Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur..."** (Hadid Suresi, 20) ayeti nde haber verilen özellikler adamlık dininin konuşmalarında da çok yoğun olarak kendini gösterir.

Bunlara, hep bir ağızdan konuşmak, karşısındakinin sözünü kesmek, konuyu yarıda kesip kendince önemli gördüğü başka bir konu açmak, yerli yersiz, bilip bilmediği her konuya karışmak gibi hareketleri de ekleyebiliriz.

Düşüncesiz Konuşmalar

Adamlık dininin konuşmalarında düşüncesizlik sık sık kendini gösterir. Anlattığı konu ya da kullandığı üslup karşı tarafın ilgisini çekmediği halde bunu fark edemeyip aynı tempoda anlatmaya devam etmek, daha önce anlattığı şeyleri unutup tekrar tekrar anlatmak, herkesin bildiği şeyleri çok orijinal bir konu anlatıyor edasıyla anlatmak, bir kişinin vakti yokken lafa tutmak adamlık dinine has düşüncesizliğin en belirgin örneklerindendir. Bütün bunların yanı sıra, yapılan yersiz ve kötü espriler konuşmaların daha da hikmetsiz bir hale gelmesine sebep olur.

Patavatsızlık, düşüncesiz konuşma şekillerinden biridir. Yanlış anlaşılmaya müsait sözler sarf etmek, lafın ucunun nereye varacağını hesaplayamamak, konuşurken çeşitli potlar kırmak bu sınıfa girer. Çoğu zaman kasıtlı bir aşağılama ya da alay etme amacı olmadığı halde bilinçsizce sarf edilen sözlerle insanları rencide etmek adamlık dini insanına mahsus bir davranıştır. Toplu ortamlarda, orada bulunan kimselerin çeşitli maddi veya fiziksel kusur, eksiklik ya da özürlerini dikkate almadan, gerek de olmadığı halde, bu konuları gündeme getirmek o kişiler için taciz edici olabilir. Örneğin saçları dökük ya da boyu kısa veya maddi durumu kötü olan bir insanın yanında bu özellikleriyle ilgili yersiz konular açmayı, küçük düşürücü espriler yapmayı adamlık dinine özgü düşüncesizlikler arasında sayabiliriz.

Saygısız ve Alaycı Konuşmalar

Konu ne olursa olsun iddiacı ve tartışmacı bir üslup takınmak adamlık dininin özelliklerindendir. Bunun yanı sıra ses tonunu yükselterek baskın çıkmaya çalışmak özellikle karşı tarafa kendi fikrini kabul ettirmenin bir gereği olarak kullanılır.

Kendisiyle aynı ortamda bulunan kişileri muhatap kabul etmeyip, onlar hakkında, "bu", "şunlar" gibi terimler kullanmak, karşısındakinin yüzüne bakmadan konuşmak, espriyle bozmak, laf sokmak da adamlık dininde karşı tarafı aşağılama metodlarındandır.Duyduğu halde kendine ağır bir hava vermek için sorulan sorulara cevap vermemek, duymazdan gelmek kullanılan başka bir yoldur. Bunların yanı sıra duyduğu bir şeyi kasten tekrarlatmak, anladığı halde anlamazdan gelmek, karşı taraf bir şey anlatırken onu kaale almadığını ve dinlemediğini belli edecek şekilde başkasıyla farklı bir konu konuşmaya başlamak saygısız ve alaycı konuşmanın diğer örneklerindendir.

Karşısındakinin anlattığı konuyla ilgilenmediğini, küçümsediğini belli eden alaycı ifadeler kullanmak "tabi tabi haklısın", "aynen devam et" gibi... kelimeler kullanmak, ayrıca otoriter üslup takınarak "bakayım"lı konuşmak ("ver bakayım", "gel bakayım" gibi...) bu konuyla ilgili diğer örneklerdir.

Telefon Konuşmaları

Telefonda konuşurken, normal zamanda kullandığı ses tonu ve üsluptan farklı bir ses tonu ve üslup kullanmak yine adamlık dini özelliklerindendir. "Alo" kelimesini bulunduğu yerdeki statüsüne göre, farklı samimiyetsiz şekillerde telaffuz etmek, örneğin patron ve müdür konumundaysa sesini özellikle kalın ve tok bir tona getirip ağır ve ekstra ciddi bir üslupla telefonu açmak gibi.

Adamlık dininde telefonla konuşurken görülebilen diğer hareketler de şöyle sıralanabilir: Karşılıklı konuşmalarda rahat söyleyemeyeceği şeyleri telefonda cesaret bulup söylemek, çıkarı olan birisinden telefon beklerken telefonun başından ayrılmadığı halde telefon çalınca hemen açmamak, uzun bir süre çaldıktan sonra cevap vermek...

Karşı tarafla konuşurken etrafındakilere kaş göz işaretleriyle mesaj vermek. Kendini tanıtma ve vedalaşma sırasında yapmacık samimiyet kalıpları kullanmak, sinirlendiğini belli etmek için ahizeyi vurarak kapatmak, konuşurken karşı tarafa samimiyetsiz iltifatlar yapıp telefonu kapattıktan sonra karşı taraf hakkında olumsuz veya alaycı konuşmak gibi davranışlar da adamlık dinine has hareketlerdir.

Arkadan Çekiştirme ve Dedikodu

Kalem Suresi'nin 10.-15. ayetlerinde, adamlık dini mensuplarının gösterdiği basit ve aşağı tavırlar birbiri ardına tarif edilir. Bu konu ile ilgili olarak bildirilen ayetler şöyledir:

Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran, aşağılık. Alabildiğine ayıplayıp kötüleyen, söz getirip götüren. Hayrı engelleyip sürdüren, saldırgan,

olabildiğince günahkar. Zorba, saygısız, sonra da kulağı kesik. (Kalem Suresi, 10-13)

Ayetlerin ilk başında söylenen "alabildiğine ayıplayıp kötüleme", adamlık dininde çok rastlanan bir tavırdır. Bu dinin mensupları içinde, insanların yüzüne karşı iyi davranan, sonra da arkasından çekiştiren insan modeli son derece yaygındır. Hiç kimse birbirinin eksik ve hatalı yönleriyle, düzeltmek kastıyla ilgilenmez. Zaten, başkalarının hatalarını düzeltmek de pek arzu edilmez. Kişinin herhangi bir hatası, ancak bir alay ya da dedikodu konusu olarak gündeme gelir.

Adamlık dininde adeta bir eğlence ve oyalanma konusu haline gelen dedikodunun, sosyal yaşamda önemli yeri vardır. Toplumda bu kötü huyun eleştirilmesi ve reddedilmesi beklenirken aksine çoğunlukla teşvik edildiği görülmektedir. Oysa Kuran'da bu konuda verilen hüküm şudur:

Ey iman edenler zandan çokça kaçının; çünkü zannın bir kısmı günahtır. Tecessüs etmeyin (birbirinizin gizli yönünü araştırmayın). Kiminizde kiminizin gıybetini yapıp arkadan çekiştirmesin Sizden biriniz ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi?... (Hucurat Suresi, 12)

3- ALAYCILIK

Samimiyetsizliğin yanı sıra alaycılık da adamlık dini insanlarının ortak davranış bozukluklarındandır. Kuran'da açıkça yasaklanan alaycılığın, ne derece çekinilmesi gereken bir davranış olduğu bir ayette şöyle bildirilmiştir:

Arkadan çekiştirip duran ve kaş göz işaretiyle alay eden her kişinin vay haline... (Hümeze Suresi, 1)

Buna karşın adamlık dininde, kişinin fırsat bulduğunda hiç çekinmeden bir başkasıyla alay etmesini ve onu küçük düşürmesini engelleyen hiçbir kural yoktur. Tam tersine alay eden kişinin safında olmak herkes için daha cazip bir durumdur. Alaycı ve küçük düşürücü tavırlara şu örnekleri verebiliriz:

Bir topluluk içinde samimi olduğu kişilerle kaş göz işareti yaparak diğer bazı kişileri alaya almak, topluluk içinde insanları aşağılamak kastıyla onların hatalarını, eksiklerini, kusurlarını gündeme getirmek ve bunları alay konusu yapmak, kişinin fiziksel özellikleriyle alay etmek, karşı tarafın eksik ya da vasat özelliklerini, o şahsı bu özelliklerin zıttıyla överek alay konusu yapmak.

Ayrıca şaka ve esprilerle veya kötü lakaplar ve sıfatlar takmak suretiyle insanları küçük düşürmek, bakış ve mimiklerle insanları küçümsemek ve aşağılamak, karşısındakinin küçük düşürücü şekilde taklidini yapmak, üslup, ses tonu ve seçilen kelimelerle karşı tarafı ezmeye çalışarak kendi üstünlüğünü ortaya koymak, birisi bir şey anlatırken onun eksikliğini ima ederek başkasıyla gülüşmek, duyamayacağı bir şekilde onun hakkında fısıldaşmak gibi hareketler adamlık dininde sık sık görülür.

Bunların yanı sıra ortamda hata veya sakarlık yapan birisiyle toplu olarak dalga geçmek, eğlence konusu edinmek için saflığı ya da iyi niyetiyle tanınan bir kişiyle özellikle uğraşıp onun her hareketinden, her sözünden alay edilecek bir şeyler çıkarmak, sevmediği, ezmek istediği bir kimseyi bilhassa kalabalık ortamları kollayarak küçük düşürmek de adamlık dininin özelliklerindendir. Oysa alaycılık, aşağılama, lakap takma gibi davranışlar Kuran'da şiddetle kınanmış ve yasaklanmıştır:

Ey iman edenler, bir kavim (bir başka) kavimle alay etmesin, belki kendilerinden daha hayırlıdırlar; kadınlar da kadınlarla (alay etmesin), belki kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendi nefislerinizi (kendi kendinizi) yadırgayıp-küçük düşürmeyin ve birbirinizi 'olmadık-kötü lakaplarla' çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir isimdir. Kim tevbe etmezse, işte onlar, zalim olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 11)

4- UMURSAMAZLIK

Adamlık dininin en temel esaslarından biri umursamaz görünümdür. Çünkü bu batıl dinde umursamazlık; akıl, yetenek ve şahsiyet üstünlüğünü vurgulama yöntemi olarak kullanılır. Çok özel, önemli ve herkesten daha üstün bir şahsiyete sahip insan izlenimi vermenin yolunun, "umursuzluk" olduğuna inanılır. Bu nedenle özellikle gençler arasında umursuz tavırlar çok yaygındır.

Bir lisenin en popüler kızlarını veya erkeklerini düşünün. Genellikle bu kişilerde alçakgönüllü, herkese karşı sevgi dolu, saygılı ve candan bir tavır göremezsiniz. Çünkü güzel ahlakın en önemli özellikleri olan bu tip tavırlar, cahiliyede küçük düşürücü bulunur. Adamlık dininin mensupları arasında popüler olabilmek için mümkün olduğunca kibirli ve umursuz olmak gerekir. Herkese selam vermemek ancak selam verilen insan olmak bu anlamda çok önemlidir. Sevgi gösteren değil ancak kendisine sevgi gösterilen kişi olmak… Çevresindekilerle ilgilenmiyormuş gibi görünmek, birisi candan bir tavır gösterdiğinde mesafeli davranmak, sadece yakın birkaç arkadaşıyla samimi olup bunların dışında herkese karşı ilgisiz davranmak gibi….

Umursamazlığın bir de ikinci bir yönü vardır ki, "boş verme" mantığı olarak kendisini gösteren bu yönü, cahiliye toplumunun hemen hemen tamamına hakim durumdadır. Bu ruh halinde insanlar tehlikeyi fark etmez, fark etseler bile akılsızca umursamazlar. Çünkü adamlık dini tehlikeye karşı sakin davranmayı bir üstünlük olarak gösterir. Bu nedenle cahiliyede umursamazlıktan kaynaklanan ölümler, sakatlanmalar, hastalanmalar çok fazla olur. Örneğin kablosu elektrik kaçağı yapacak şekilde yıpranmış olan bir eletronik aleti tamir ettirmek yerine, "boş ver biz böyle şeylerden korkmayız" diyerek bu şekliyle kullanmak bu umursuzluğun bir göstergesidir. Ya da elektirik tesisatı eskimiş ve her an yangın çıkma tehlikesi olan bir apartmanda oturanların, "boş ver bu apartman sağlam apartmandır bir şey olmaz" sözleriyle bu tehlikeyi görmezden gelmeleri… Hatta insanların birçoğu, "biz eski toprağız bize bir şey olmaz" mantığıyla yıllarca doktora gitmez, hastalıkları için herhangi bir tedavi görmeye gerek duymaz. Adamlık dininin bu umursuzluğu nedeniyle, vücudundaki kanseri, tümörleri, virüsleri fark etmeden yıllarca yaşayan ve durum fark edildiğinde de ölümün eşiğine gelmiş insanlar çok fazladır.

Bu umursuzluğun getirdiği bir başka tehlike ise çevreye zarar verme ihtimalidir. Örneğin bazı kişiler 3-4 yaşındaki çocuklarını "hiçbir şey olmaz" zihniyetiyle evde yalnız bırakabilmektedirler. Döndüğünde çocuğunu sobaya yapıştığı veya gazı açtığı için yaralı ya da ilaç içtiği veya camdan düştüğü için ölü bulan insanlara çok sık rastlanır. Bu tip haberler her gün gazete sayfalarında çıkar. Ancak adamlık dininin umursamazlığı bu noktada da kendini gösterir. Bu haberleri okuyan insanlar böyle bir olayın kendi başlarına gelmeyeceğine inandıkları için aynı tavra devam ederler.

Cahiliye ahlakında "umursuzluk" o kadar yaygındır ki, insanlar birbirlerinden sürekli olarak "boş ver, aldırma, hiçbir şey olmaz" gibi sözler işitirler. Hatta bu dinin sapkın anlayışından dolayı insanlar, herhangi bir tehlike karşısında tedbir almaya veya

tedbir alınmasını teklif etmeye utanırlar. Çünkü korkaklıkla suçlanırlar. Örneğin yangın tertibatı olmayan büyük bir iş yerinde çalışanların, gerekli teçhizatların getirilmesini teklif etmesi ya da eskimiş olan asansör tertibatının yenilenmesini istemeleri oldukça zordur. Çünkü böyle bir durumda işyerindeki diğer insanlar büyük bir ihtimalle alaycı esprilerle bu kişiye korkak muamelesi yapacaklardır. Halbuki sırf akılsızca bir "kendini ispatlama" zihniyetiyle yapılan bu tip umursuzlukların sonu genellikle bu insanların zararına neticelenir.

Ancak burada önemli bir noktaya dikkat çekmekte yarar vardır. Elbette bir tehlike karşısında aşırı panik olmak, bir anda şuuru kapanır derecede dehşete düşmek gibi tavırlar da doğru değildir. Allah insanlara Kuran'da tevekküllü olmalarını yani zor durumlarda, tehlike anlarında da Allah'a güvenip dayanmalarını emretmiştir. Bu konudaki birkaç ayet şöyledir:

Müminler ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman yürekleri ürperir. O'nun ayetleri okunduğunda imanlarını artırır ve yalnızca Rablerine tevekkül ederler. (Enfal Suresi, 2)

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

... Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter. Elbette Allah, Kendi emrini yerine getirip-gerçekleştirendir. Allah, herşey için bir ölçü kılmıştır. (Talak Suresi, 3)

Ve (Hz. Yakup) dedi ki: "Ey çocuklarım, tek bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. Ben size Allah'tan hiçbir şeyi sağlayamam (gideremem). Hüküm yalnızca Allah'ındır. Ben O'na tevekkül ettim. Tevekkül edenler de yalnızca O'na tevekkül etmelidirler." (Yusuf Suresi, 67)

Yukarıdaki ayette görüldüğü gibi Hz. Yakup, çocuklarına tevekküllü olmayı öğütlemekte, ancak aynı zamanda yapacakları işte tedbir almayı da hatırlatmaktadır. İşte, salih bir Müslümanın göstermesi gereken tavır da budur. Ne adamlık dininin gereği olan umursuzluk, ne de Allah'ın çirkin olduğunu bildirdiği tevekkülsüzlük doğru tavırlar değildir. İnsan gördüğü her tehlikeye karşı aklını kullanıp tedbir almalı, ama aynı zamanda da Allah'ın dilemesi dışında hiçbir tehlikenin önüne geçemeyeceğini bilerek Rabbimiz'e teslim olup tevekkül etmelidir.

5- ZALİMLİK

Adamlık dini topluma son derece acımasız ve insaniyetsiz bir sistem getirir. Bu nedenle halkın büyük bir çoğunluğu çevresine karşı son derece düşüncesiz ve merhametsizdir. Dolayısıyla insanların sadece bir gün içinde defalarca morali bozulur, kırılır, kalbi sıkılır. Adamlık dininin zalimliği nedeniyle son derece gergin, asabi, azap dolu bir hayat yaşarlar. Herkesin çok dışa dönük ve neşeli bildiği insanların bile hemen hemen tamamı, akşam yatağına yattığında saatlerce ağlayan, için için büyük bunalımlar yaşayan insanlardır. Çünkü toplumun geneline adamlık dini tam hakim durumdadır ve bu dinin getirdiği her tavır ve her mimik insanlar için -kendileri de aynılarını yapıyor olsa da- katlanması çok güç bir eziyettir.

Örneğin maddi durumu iyi olmadığı için iş yerine her gün aynı kıyafetle gitmek zorunda kalan bir insan düşünelim. Bu kişi için her gün aynı kıyafeti giymek büyük bir sıkıntı konusudur. Çünkü mutlaka çevresindeki insanlar bu konuyu kendi aralarında konuşur, bu durumdan dolayı ona değer vermez ve "bu kazak da üstünde parçalanacak" , "senin de başka kıyafetin yok galiba" gibi düşüncesizce esprilerle alaycı bir tavır takınırlar.

Bir iş yerinde, okulda, yazlıkta, kursta veya bir topluluğun olduğu herhangi bir mekanda mutlaka insanların arkasından konuşan birilerinin olduğunu bilmek de çok sıkıntı vericidir. Çünkü insanlar mutlaka kendi arkalarından konuşulanları bir vesileyle duyar ve bundan dolayı kalplerinde büyük bir sıkıntı hissederler.

Adamlık dininde insanlar çok ince yöntemlerle birbirlerinin moralini bozabilirler. Örneğin yeni kıyafet giymiş birine, "güzel kıyafet ama sana pek olmamış, dünkü kıyafetin sana daha çok yakışmıştı" demek, genellikle karşıdaki insanı aşağılamak için yapılır. Çünkü adamlık dininde övgü, iltifat veya güzellik dile getirme yoktur. Bu nedenle insanlar birbirlerinin güzel yönlerini övmezler. Saçını değişik bir model yapmış birine çok beğendiği halde, "bu da yakışmış ama eski modelin sende daha güzel duruyor" demek de, adamlık dininin iğneleyici üsluplarından biridir. Her güzellikle bir kusur bulmak ve güzel olan yerine kusurlu olanı dile getirmek adamlık dininin bir kuralıdır. Örneğin çok güzel bir insanı, "güzel ama daha güzellerini de gördüm", "güzel, ama şurası kusurlu", "güzel, ama gözleri yeşil olsaymış daha güzel olurmuş" gibi ifadelerle övmekten kaçmak bu kuralın gereğidir.

Başkalarının hatalarından, eksiklerinden veya kusurlarından yola çıkarak eğlenmek de adamlık dininde uygulanan bir zalimlik çeşididir. Örneğin bir insanın gözündeki bozukluğu, şaşı olmasını espri konusu yapmak ve arkasından "sana mı bakıyor bana mı bir türlü anlamıyorum", "göz göze gelemiyorum" diyerek kahkalarla gülmek... Sakar bir insanın eline bir şey verirken "aman ha sıkı tut" gibi espriler yapmak... Saçları dökülen birine sürekli olarak piyasadaki yeni çıkan ilaçları sayarak gülmek, "yeni saç ekme yöntemleri geliştirmişler, sana da bir randevu alalım", "bugün bir iki tel daha dökülmüş herhalde" gibi espriler yaparak kendince neşelenmek... Boyu kısa birine "aşağıda havalar nasıl", "aşağıdan dünya nasıl görünüyor" gibi cahilce sözler söylemek... Tüm bunlar adamlık dininden kaynaklanan zulüm yöntemleridir. Ayrıca

düşen bir insanı gülerek onu mahçup etmek, kıyafeti sökük olan birini eğlence konusu yapmak, dili sürçen birinin taklidini yapmak da bu batıl dinin zalimliklerinden bazılarıdır.

Bu tip durumlarda espri yapılan kişi de genellikle kendisine yapılan bu şakalara adamlık dininin tavırlarıyla cevap verir. Örneğin bozulmadığını düşünsünler diye gülerek karşılık verir. Ancak içinde söylenenlerin sıkıntısını ve acısını mutlaka hisseder. Veya o da karşı tarafın bir kusurunu yüzüne vurur ve bu çirkin tavırlar karşılıklı olarak sürüp gider.

6- KIZDIRMA TAKTİKLERİ

İnsanları kızdırmaya çalışmak adamlık dininin bir diğer önemli özelliğidir. Halk arasında birçok insan çeşitli sebeplerle bu yöntemi kullanır. Kimisi sevmediği bir insana rahatsızlık vermek, kimisi de kendisine kötülük yapan birinden intikam almak istediği için kızdırıcı davranır. Kimisi için ise kızdırmak adeta bir yaşam şekli olmuştur. İnsanların zaaflarını ortaya çıkarmaktan ve öfkelenmelerini seyretmekten hoşlanır ve bu şekilde nefsini tatmin eder. Annesine, babasına, öğretmenlerine, arkadaşlarına karşı her tavrının altında kızdırıcı bir yön olur.

Ancak adamlık dininin bu özelliği, insanlar tarafından çok açık olarak uygulanmaz. Kızdırmanın belirli yöntemleri vardır. Bunlardan birkaçı şunlardır:

"Sakin takılmak"

Karşı tarafı kızdırmaktan zevk alan insanlar bu yönteme çok sık başvururlar. İnsanların önem verdiği, heyecan duyduğu, telaşlandığı konularda normalin dışında sakin bir tavır göstererek karşılarındaki insanı rahatsız ederler. Özellikle gençlerin anne ve babalarına karşı olan tavırlarında buna sıkça rastlayabilirsiniz. Örneğin dışarı çıkmasına izin vermeyen annesinden intikam almak isteyen bir genç kız, onun bütün sorularına son derece lakayt ve sakin bir ses tonuyla cevap verir.

Annesi telaş içinde kaybettiği bir şeyi aradığında ve kızından yardım istediğinde sakin bir şekilde "görmedim" diyerek kafasını çevirir ve gazetesini okumaya devam eder. Annesi telefonda bir şey not etmek için acil kalem kağıt istediğinde, yavaş hareketlerle yerinden kalkıp ağır adımlarla kalemi ve kağıdı alıp son derece sakin bir tavırla bunları annesine götürür. Annesi samimi ve neşeli bir şekilde okulda neler yaptığını sorduğunda sadece "hiç" diye cevap verir. Candan bir tavırla gününün nasıl geçtiğini sorduğunda sadece "iyi" diyerek yürümeye devam eder. Çünkü tüm bu tavırlarının karşı tarafı kızdıracağını bilir.

Acelesi olan bir insana onun işine engel olacak ve hızını kesecek bir sakinlikle davranmak da adamlık dinindeki bir kızdırma yöntemidir. Örneğin işine geç kalan bir insan tam kapıdan çıkarken yukarıdaki odada çantasını unuttuğunu söylediğinde, son

derece ağır adımlarla merdivenleri çıkarak, çantayı alıp yine uykulu bir sakinlik içinde kapıya getirmek, sırf karşı tarafı kızdırmak için yapılan bir eylemdir. Öğrencisine büyük bir gayret içinde bir konu anlatmaya çalışan bir öğretmeni ilgisiz gözlerle dinleyip en sonunda da sakin bir sesle "ben hiçbir şey anlamadım" demek, öğretmenini kızdırarak nefsini tatmin etmek isteyen cahiliye insanının tavrıdır.

"Sakin takılma"nın bir başka şekli sorulan sorulara bir türlü doyurucu cevap vermemektir. Örneğin "evin her yerini aradım ama ayakkabılarımı bulamadım sen gördün mü?" sorusuna sadece "evet" diye cevap vermek bir kızdırma taktiğidir. Bunun ardından "peki nerede gördün" sorusuna yalnızca "odada" cevabını vermek ve ne hangi oda olduğunu ne de yerini tarif etmemek karşı tarafın bir sürü soru sormasını gerektirecektir. "Hangi odada, odanın neresinde, hangi dolapta, dolabın hangi rafında" gibi soruların sorulması gerekecektir. Böylece sadece tek bir cümleyle halledilebilecek bir konu, dakikalarca uzayarak ve karşı tarafı zahmete sokarak kızdırıcı bir hale bürünmüş olacaktır. Bu nedenle sorulan sorulara tam ve açıklayıcı cevap vermemek, adamlık dininin kızdırma yöntemlerinden biridir.

Duymazlıktan, görmezlikten, anlamazlıktan gelmek...

Cahiliye toplumlarında bu yöntemi genellikle kavgalı kişiler birbirlerinden intikam almak için kullanırlar. Kavgalı oldukları insanı kızdırarak rahatsız etmek, ona huzursuzluk vermek için uygularlar. Böylece bir nebze de olsa intikam aldıklarını düşünürler. Örneğin kavga ettikleri kişinin de bulunduğu bir toplulukta ondan yana bakarak konuşmamak, sanki o ortamda öyle bir insan yokmuş gibi davranmak, herkesin esprisine gülerken onunkine gülmemek, herkese selam verirken ona selam vermemek, herkese veda ederken ona etmemek, herkesin hatırını sorarken onun yanından geçip gitmek, adamlık dini kıstaslarına göre "sana değer vermiyorum, bilgin olsun" anlamına gelir.

Bu yöntem kızdırmayı hayat şekli haline getirmiş insanlar tarafından da çok sık uygulanır. Kendisiyle konuşan bir insanın anlattıklarını çok iyi duyduğu halde dinlememiş gibi yapmak, "pardon sen en son ne demiştin", "bir şey mi söyledin" gibi sorularla karşı tarafı pek umursamadığını göstermek bu insanların uyguladığı bir adamlık dini tavrıdır. Anladığı bir konuyu sürekli açıklattırmak da diğer bir kızdırma yöntemidir. Örneğin kendisine "biraz ağır davranıyorsun, hızlı olsan daha başarılı olursun" diyen birinin ne söylemek istediğini çok iyi anladığı halde, "nasıl ağır yani" gibi bir soru sormak karşı tarafa iş çıkarmak ve onu bu söylediğine pişman etmek için yapılır. Annesinden daha düzenli olması için uyarı alan bir genç kızın buna cevaben "nasıl daha düzenli olabilirim ki" gibi sözlerle karşılık vermesi de bu eleştiriye karşı geliştirilen bir kızdırma taktiğidir. Halbuki her insan hızlı hareket etmenin veya düzenli olmanın ne demek olduğunu daha çocuk yaşlarda öğrenir ve bunlar son derece kolay uygulanabilecek konulardır.

"Laf dokundurmak"

Kızdırmanın diğer bir yöntemi "laf dokundurma" tabiriyle bilinen bir tavır bozukluğudur. Örneğin tanıdığı biri vasıtasıyla şirkete girmiş ve üst düzey yöneticiliğe yükseltilmiş bir elemanın olduğu iş toplantısı sırasında, "keşke bizim arkamız da güçlü olsaydı da, biz de kısa yoldan yükselseydik" demek buna bir örnektir. Veya istemeyerek yaptığı bir hata yüzünden zarara sebep olan birinin yanında "bazı insanların hatalarının ceremesini biz çekiyoruz, bildiğiniz gibi" şeklinde sözler sarf etmek yine "laf dokundurmak" maksatlıdır. Burada isim vermemek, özellikle "bazı insanlar" diye belirtmek yine adamlık dininin çirkin kurallarındandır.

Arkadaşının sınavlarda hep kendisinden daha iyi not almasını kıskanan bir öğrencinin bu kişinin yanında, "sabahlara kadar çalışıp belli etmeyen nice kişiler var" demesi, laf dokundurarak karşı tarafı kızdırmak için yapılır.

Bakışla kızdırmak

İnsanlar genellikle sözle anlatamadıkları şeyleri bakışlarına yansıtarak karşı tarafa anlatma yolunu seçerler. Çünkü bakışla yapılan bir ima hiçbir zaman maddi olarak ispat edilemez ve insanlar bakışlarındaki anlamı kolaylıkla reddedebilirler. Örneğin karşısındakine kinle bakan bir insan, "o an heyecanlandım, bakışlarım ondan değişmiştir, yoksa kinle hiçbir ilgisi yok" dediğinde bunu herkes kabul etmek zorunda kalır. Ya da bakışlarında alaycılık olan birinin, "yoo ben seni gayet ciddi dinliyorum, bir an aklıma bir şey geldi de ondan bakışlarımda gülme görmüş olabilirsin" dediğinde buna kimse itiraz edemez. Çünkü bakıştaki alaycılığın maddi bir delili yoktur. Ancak insan bakışlarıyla karşısındakine, her türlü olumlu veya olumsuz düşüncesini belli edebilir. Bu nedenle cahiliye toplumlarında kızdırma yöntemi olarak sadece bakışlarını kullanan birçok kişi vardır.

Örneğin insanlar genellikle kavgalı oldukları bir kişiyle konuşmak zorunda kaldıklarında gözlerine son derece anlamsız ve donuk bir bakış yerleştirirler. Bu bakış, yine karşı tarafı umursamadığını anlatan ve bundan dolayı da karşı tarafı kızdıran bir bakıştır. Nefsine ağır gelen ve gururunu kıran bir konu anlatıldığında, göz kapaklarını yarıya indirerek, çok ağır bir şekilde açıp kapayarak ve aynı anda da bomboş bakarak karşı tarafı dinlemek de adamlık dininin bir parçasıdır.

Karşı tarafı küçük gördüğünü belli ederek kızdırmak için ise gözlere alaycı bir bakış yerleştirilir. Bu yöntem, yüz gülmüyorken, gözlerin gülmesi şeklindedir. Karşı tarafın ciddi bir konuşmasını ciddi bir yüzle ancak gözlerinde gülümsemeyle seyreden biri, bu tavırla "anlat ama söylediklerin bir kulağımdan giriyor bir kulağımdan çıkıyor" demenin bir başka yöntemini uygulamış olur.

7- YENİ FİKİRLERE VE ELEŞTİRİYE KARŞI KAPALI OLMAK

Adamlık dinini yaşayan bir insan, karakter ve ahlak olarak hayatı boyunca hiçbir ilerleme kaydedemez. Çünkü adamlık dini eleştiriye ve yeni fikirlere kesin bir yasak koymuştur. Bir insanın kendisinden büyük, zengin, kültürlü, yüksek makama sahip, güzel ve tecrübeli bir kişiyi eleştirebilmesi veya ona yeni fikirler getirebilmesi neredeyse imkansızdır. Hatta adamlık dininde bu konuda o kadar sert kurallar vardır ki, 20-30 yıllık arkadaşlıklar tek bir eleştiri nedeniyle bir daha görüşmemek üzere bir anda sona erebilir.

Örneğin adamlık dinine göre bir insanın, tavrıyla, ahlakıyla, karakteri veya mimikleri ile ilgili olarak karşısındaki kişinin fikrini alması ve ona danışması son derece küçük düşürücüdür. Bu nedenle genellikle cahiliye toplumunda kimsenin kendisiyle ilgili konularda bir başka kişinin fikirini aldığını ve danıştığını göremezsiniz. Örneğin "Karakterimde seni rahatsız eden bir yön var mı? Gülüşlerimde, yüz mimiklerimde veya yürüyüşümde bir kusur görüyor musun? Bana kişiliğimle ilgili verebileceğin bir tavsiye var mı? Nasıl bir insan olsam daha rahat edersiniz ya da daha çok sevilirim? Kıyafet zevkimi nasıl buluyorsun bana bu konuda verebileceğin bir öneri var mı?..." gibi sorular duymak hemen hemen mümkün değildir. Çünkü bir insanın kendisini geliştirmek için çevresinden fikir alması adamlık dininin zihniyetine taban tabana zıttır. Herkes kendisini "en iyi, en kültürlü, en görgülü, en akıllı" kişi olarak kabul eder. Eksiklikleri ve kendisini geliştirmesi gereken yönleri olduğunu bilse bile bunu çevresine belli etmek istemez.

Adamlık dini, fikir danışmamanın yanı sıra eleştiriye de tam anlamıyla kapalıdır. Örneğin kendi alanında uzman bir doktor veya bir mühendis düşünelim. Kendilerine gelen bir kişi eğer başka bir uzmanın fikrinin kendisininkinden farklı olduğunu ifade ederse, mutlaka "o zaman git ona muayene ol veya o zaman git evini ona yaptır" gibi bir cevap verirler. Kendi sahasında uzman olan insanlar, genellikle meslektaşlarının fikirlerini almak istemez ve mutlaka kendi dediklerinin yapılmasını isterler.

Bu inanca göre bir insanın kendinden küçük birinden, örneğin yeğeninden eleştiri alması imkansızdır. Hemen hemen hiçbir genç, amcasına ya da teyzesine karakterleriyle ilgili bir öneride bulunamaz. Söz gelimi bir akrabasının daha sabırlı, daha hoşgörülü veya daha ince düşünceli olmasını isteyen bir çocuk, bunu kendisine söylediğinde büyük bir ihtimalle ya alaycı, ya umursamaz ya da öfkeli bir tavırla karşılaşır. "Bu yaşta senden tavsiye alacak değilim ya" zihniyetiyle hareket eden insanlar kendilerinden küçük yaşta birinin aklına ihtiyaçları olmadığını düşünürler. Halbuki güzel ahlaklı imanlı bir genç, imansız ancak yaşlanmış olan bir insandan kat kat daha akıllı, vicdanlı ve ruhen olgun olabilir.

Nitekim Kuran'da bildirilen, Hz.İbrahim'in babasını doğru yola çağırmak için söyledikleri bu konuya bir örnektir:

Kitap'ta İbrahim'i de zikret. Gerçekten o, doğruyu-söyleyen bir Peygamberdi. Hani babasına demişti: "Babacığım, işitmeyen, görmeyen ve seni herhangi bir şeyden bağımsızlaştırmayan şeylere niye tapıyorsun? "Babacığım, gerçek şu ki, bana, sana gelmeyen bir ilim geldi. Artık bana tabi ol, seni düzgün bir yola ulaştırayım."

"Babacığım, şeytana kulluk etme, kuşkusuz şeytan, Rahman (olan Allah)a başkaldırandır." "Babacığım, gerçekten ben, sana Rahman tarafından bir azabın dokunacağından korkuyorum, o zaman şeytanın velisi olursun." (Babası) Demişti ki: "İbrahim, sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer (bu tutumuna) bir son vermeyecek olursan, andolsun, seni taşa tutarım; uzun bir süre benden uzaklaş, (bir yerlere) git." (İbrahim:) "Selam üzerine olsun, senin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim, çünkü, O, bana pek lütufkardır" dedi. (Meryem Suresi, 41-47)

Adamlık dininde, makam ve kültür de eleştiri almayı engeller. Bir işçi, çalıştığı fabrikanın genel müdürüne asla bir tavsiyede bulunamaz. Ne işle ilgili, ne o kişinin karakteriyle ilgili, ne de başka bir konuyla ilgili. Örneğin çevresindekilere karşı hoşgörüsüz ve baskıcı olan bir genel müdür, eğer işçilerinin birinden bu konuda bir tavsiye alacak olursa büyük bir ihtimalle yapacağı ilk iş bu kişiyi işinden çıkarmak olur. Çünkü adamlık dinine göre bu büyük bir hakarettir.

Oysa bu son derece yanlış bir bakış açısıdır ve Kuran ahlakı ile hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır. Böyle bir eleştiri gelmesi her insan için çok büyük bir nimet ve büyük bir dostluk gösterisidir. Kuran'da insanlara, birbirlerine iyiliği emretmeleri ve kötülükten menetmeleri emredilmiştir. Allah'ın bu emrini yerine getiren bir insana engel olmak, kendisine tavsiye edilen bir iyiliğe yüz çevirmek, elbette son derece çirkin bir tavırdır.

8- MİSAFİRE BAKIŞ AÇISI

Bir insanın manevi değerlerini kaybetmesiyle birlikte bu boşluğun yerini dinsizlik sistemi üzerine kurulu olan adamlık dini doldurur. İslam ahlakının olmadığı yerde mutlaka adamlık dini vardır. Adamlık dininin olduğu yerde ise insaniyet, ince düşünce, fedakarlık gibi güzel ahlaka uygun davranışlar yoktur.

Bu durumu adamlık dini bireylerinin misafirliğe bakış açısını örnek vererek açıklayabiliriz. Ancak adamlık dininin bakış açısından önce İslam ahlakının misafirlik konusunda sunduğu güzellikleri anlatmakta yarar vardır.

Kuran ahlakını yaşayan bir kişinin evine misafir olarak gittiğinizi varsayalım. Sizi evinde kabul eden kişi, bu misafirliğinizi büyük bir sevinçle karşılayacaktır. Çünkü İslam ahlakında misafir ağırlamak bir güzellik olarak görülür ve misafir her zaman el üstünde

tutulur. Bu nedenle eve girdiğiniz andan itibaren sizi yeni tanıyan insanlar olsa bile son derece güler yüzle, cana yakın ve sıcak bir ilgiyle karşılaşırsınız. Sizi misafir eden kişinin imkanları kısıtlı olsa bile elindeki tüm olanakları sizin için seferber edecektir. Çünkü Kuran'da Allah, misafire o daha istemeden ihtiyaçlarının sunulacağı bir ağırlama adabı öğretmektedir. Kuran'da bildirilen Hz. İbrahim'in misafirlerine yönelik tavrı, İslam ahlakında misafire nasıl bir bakış açısı olması gerektiğini göstermektedir. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

"Sana İbrahim'in ağırlanan konuklarının haberi geldi mi? Hani, yanına girdiklerinde: "Selam" demişlerdi. O da: "Selam" demişti. "(Haklarında bilgim olmayan) Yabancı bir topluluk." Hemen (onlara) sezdirmeden ailesine gidip, çok geçmeden semiz bir buzağı ile (geri) geldi. Derken onlara yaklaştırıp (ikram etti); "Yemez misiniz?" dedi. (Zariyat Suresi, 24-27)

Ayetlerde görüldüğü gibi, Hz. İbrahim tanımadığı halde misafirlerine son derece ince düşünceli davranmış, onlara sezdirmeden, onları mahçup etmeden ikramda bulunmuştur.

Ancak adamlık dininin hakim olduğu kişilerin tavrı böyle bir durumda son derece bencil ve insaniyetsiz olur. Eğer adamlık dininin etkisi altında olan bir kişinin evine misafirliğe giderseniz, burada yoğun olarak hissedeceğiniz duygu "yük olma"dır. Çünkü cahiliye ahlakında misafir, kendi deyimleriyle fazladan bir "boğaz'" olarak görülür. Karşılıklı çıkar alış verişi olan insanlar, aralarındaki ilişkinin bozulmaması için mecburen birbirlerini bir sıraya tabi olarak belirli zamanlarda ağırlarlar. Adamlık dini kurallarına göre bir kişi diğerinin evine gittiğinde sıra mutlaka diğerine gelir. İki-üç kere üst üste bir taraf diğerine misafir olmaz.

Bu bakış açısı gereği misafirin bir an önce evine dönmesi beklenir. Birkaç saatten fazla bu kişiye tahammül edilmez. Eğer yemeğe davet edilmediyse önüne kesinlikle yemek sunulmaz. Olabilecek en az masrafla misafiri evine yollama gözüyle bakıldığı için, en ucuz gelecek şekilde dışarıdan alınan birkaç şey ikram edilir. Evdekiler genellikle yiyeceklerin iyilerini kendilerine ayırıp kötülerini sunma ve bu şekilde kar elde etme telaşına düşerler. Misafirin bir tabaktan fazla yemesi son derece itici görülür ve eğer kendiliğinden biraz daha yiyecek isterse ev sahipleri mutfakta arkasından "amma çok yedi, bir an önce gitse de rahatımıza baksak" gibi kızgınlık ifadeleriyle misafirin ne kadar görgüsüz olduğunu konuşurlar. Misafirin evde dolaşması da hiç hoş karşılanmaz, ne kadar çok kalırsa kalsın salon sınırlarının dışına çıkması istenmez. Salondan dışarı çıktığında evde bir rahatsızlık oluştuğu ona hissettirilir.

Eğer misafir uzak bir yerden gelmişse ve birkaç akşam kalması gerekiyorsa, o zaman ev sahiplerinin tahammülü iyice azalır. Bir süre sonra misafirin yediği herşey, yaptığı her hareket, kullandığı her kıyafet rahatsızlık vermeye başlar. Tabağındaki zeytin çekirdeklerinden içtiği çayın sayısına, kaç tabak yemek yediğinden kaç kere

banyo yaptığına ve ne kadar su harcadığına kadar herşeyi hesaplarlar. Her hareketlerinde misafirin evde fazlalık olduğunu ona hissettirirler. Bu nedenle böyle bir evde rahat etmek imkansızdır.

Ancak elbette bu durumun bir de diğer yönü vardır. Evde misafir olarak bulunan kişi de adamlık dininin kuralları çerçevesinde hareket etmektedir. O da misafir olduğu evde maksimum fayda elde etmeye çalışırken, çevresindekilere rahatsızlık verip vermediğini düşünmez. O da başka yönlerden düşüncesizlik yapar.

Sonuç olarak adamlık dininde insanlar her durumda hem kendilerine hem de çevrelerindekilere sıkıntı veren bir ortam oluştururlar. Bunun nedeni ise sahip oldukları Kuran'dan uzak, çirkin ahlaktır. İslam dininin bir insanda meydana getirdiği sıcaklıkla, adamlık dininin cahiliye ahlakı arasındaki zıtlık, bu örnekte olduğu gibi günlük hayatın her alanında kendisini açıkça gösterir. Adamlık dininin oluşturduğu insaniyetsiz, düşüncesiz, bencilce tavırlardan dolayı birçok insan rahat yaşayamaz, içi sıkılır, yakın, güvenilir ve çok sevdiği sıcak bir dost bulamaz. Ancak buna rağmen adamlık dini dünyada milyonlarca insan tarafından büyük bir kararlılıkla uygulanmaya devam eder. Ve bu şekilde insanlar kendi kendilerini sıkıntıya sokmuş olurlar. Bu durum Kuran'da insanlara şöyle açıklanmaktadır:

Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şeyle zulmetmez. Ancak insanlar, kendi nefislerine zulmediyorlar. (Yunus Suresi, 44)

9- ADAMLIK DİNİNDE YAŞLILIK PSİKOLOJİSİ

Adamlık dininin her yaş kategorisi için belirlediği bir tavır tarzı vardır. Bunun yazılı bir metni ve açıklaması yoktur. Ancak insanlar, dünyanın neresinde yaşarlarsa yaşasınlar, bunu bilir ve bütün detaylarıyla uygularlar. Örneğin 50 veya 60'lı yaşlara gelmeye başladıklarında yaşam şekillerinin, konuşmalarının, kıyafetlerinin, ses tonlarının, üsluplarının adamlık dininin kurallarına uygun şekilde değişmesi gerektiğine inanırlar.

Bu değişikliğin ana prensibi dünya nimetlerinden el çekme, şikayet ve karamsarlık üzerine kuruludur. Bu yaşlara gelen insanlar genellikle hayattan şikayet etmeye başlarlar. "Nasılsın?" sorusuna bu yaşlarda verilen cevap genellikle "işte idare ediyoruz, ne olsun bildiğin gibi" veya "ne yapalım hastalıklarla uğraşıyoruz" gibi olumsuz cevaplardır. Çünkü hayattan zevk almaya bir hakları olmadığına ve bu yaştan sonra tüm nimetlerden uzaklaşmaları gerektiğine dair batıl bir inançları vardır.

Özellikle kadınlarda menopoz ve erkeklerde andropoz dönemleri, adamlık dinine göre tavrın tümüyle değişmesi gereken bir dönemdir. Bu döneme girmiş olan birçok insan tüm güzellikleri terk eder. Bedenlerine bakmayı bırakırlar. Hem görünümlerine önem vermez hem de temizliklerine dikkat etmezler. Koyu renkler giymeye başlar,

genellikle kahverengi, gri, siyah gibi renkleri tercih ederler. Bu bir nevi "yaşlılık yası" dır.

Canlı, göz alıcı renklere örneğin kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, pembe gibi renklere gerek olmadığını düşünürler. Halbuki bu son derece anlamsız bir kuraldır. İnsanlar Allah'ın yarattığı renkleri her yaşta kullanabilir ve bu nimetten her yaşta faydanalabilirler. Bu yaşlarda bazı kişilerin tavırları ve üslupları da tümüyle değişir. Bedenen bir güçsüzlükleri olmadığı halde birçok kişi bu yaşlara geldiğinde ağır, yavaş hareket eden, cansız bir insan olması gerektiğine inanır. Bu nedenle tepkileri donuklaşır, aslında çok hızlı konuşabilecekken özellikle ağır ağır, tane tane konuşmaya başlar. Kısaca süratli bir şekilde anlatacağı bir konuyu ağır hareketlerle uzun uzun anlatır. Bunu yaşlılığının bir gereği olarak görür.

Gençken son derece hayat dolu olan bir insan yaşlılıkla birlikte aniden neşesini, ümidini, hareketliliğini, canlılığını kendi iradesiyle yok eder. Örneğin güzel bir manzaranın, güzel bir insanın, güzel bir şarkının veya kendisine gösterilen güzel bir tavrın sevincini ve heyecanını yaşamaz. Aksine bu tip anlarda sevinmek yerine hüzünlenir.

Adamlık dininin getirdiği kurallara göre insanlar bu yaşlardan sonra ölümü beklemeye başlamalıdır. Bu nedenle 60'lı yaşlara gelmiş olan hemen hemen tüm insanların hayatını ölümü bekleyerek geçirdiğini görürsünüz. Bu yaştan sonra artık yapacak bir şey kalmadığı inancı hakim olduğu için üretim tümüyle durur.

Gençken fikir üreten bir insan bu yeteneğini kullanmayı bırakır, son derece zeki ve becerikli olan bir kişi sırf yaşı ilerlediği için hiçbir şeyden anlamayan, zor duyan, zor düşünen, hiçbir şeyi beceremeyen bir insan taklidi yapmaya başlar. Çoğu insan son yirmi senesini pencerenin başında oturup dışarıyı seyrederek veya bütün gün televizyondaki dizileri izleyerek, dünyaya ait güzelliklerin tümünden elini çekerek vaktini geçirir. Bunun zararı ise kendisini düşünmemeye, hareket etmemeye ve yeteneklerini kullanmamaya alıştıran bu insanların zihinsel faaliyetlerinin giderek yavaşlaması ve erken bunama meydana gelmesidir.

Oysa doğru olan, insanın fiziksel yapısı elverdiği, gerçekten bir rahatsızlığı olmadığı sürece hem bedenen hem de zihnen çalışması, dünyada ahiret için hayır işlemeye devam etmesidir. Allah bir ayetinde, "Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et" (İnşirah Suresi, 7) şeklinde emretmektedir. Kuşkusuz Allah'ın emri her yaştaki insan için geçerlidir.

10- ADAMLIK DİNİNDE İNSAN AYRIMI

Adamlık dininin en önemli özelliklerinden biri, insan değerlendirme şeklidir. Bu dinde insanlar zengin ve fakir olarak ikiye ayrılırlar. Her iki gruba farklı bir bakış açısı ve dolayısıyla da farklı bir davranış şekli hakimdir. Zengin ve fakir insanlara karşı

gösterilen tavır farklılığı, tüm mimiklerine, ses tonuna ve hatta bakış şekline kadar dünyanın hemen hemen her yerinde aynıdır. Bir Amerikalı da bu dinin gereği olarak söz konusu tavrı yerine getirir, bir Rus da, bir Fransız da…

Özet olarak bu tavır farklılığını şu şekilde maddeleyebiliriz:

1- Kendilerinden daha zengin ve itibarlı kişilere karşı genellikle cahiliye insanları ince ve yumuşak bir ses tonu kullanır ve mümkün olduğunca kibarlaşarak konuşurlar. Fakir bir insana karşı ise ses tonu doğallaşır, kişinin gerçek sesi neyse bu ortaya çıkar. Konuşma sertleşir, kabalaşır, kibarlaşma ihtiyacı hissedilmez. Anlatılacak olan konu son derece net ve en kısa şekliyle anlatılır. Bir iş yerinde genel müdüre kullanılan ses tonu ve üslupla iş yerinin çaycısına kullanılan üslup arasındaki farklılık bu konuya açık bir örnektir. Genel müdürden menfaat elde etme ihtimali olduğu için çalışanlar ona değer verdiklerini hissettirmek amacıyla mümkün olduğunca nezaketli, alçak gönüllü ve saygılı bir ses tonu ve üslup kullanırlar. Ancak çaycıdan bir çıkar beklentileri yoktur ve bu nedenle konuşurken ona değer vermez bir üslubu tercih ederler.

2- Zengin bir kişi geldiğinde hareketler aceleci ve itinalı olur. Herşeyin istediği gibi olması, her arzusunun yerine getirilmesi, hoşuna gitmeyecek bir durum oluşmaması için herkes telaşa düşer. Fakir bir insan geldiğinde ise genellikle kimse onun varlığını umursamaz. Son derece sakin, yavaş ve ilgisiz hareket edilir. Zengin olan biri içeri girdiğinde ayağa kalkılır, üstbaş düzeltilir, oturuşa çeki düzen verilir. Fakir olan birine karşı ise ayağa kalkılmaz, hatta ondan yana bakılmaz, oturuşta herhangi bir değişiklik yapılmaz.

3- Zengine genellikle "siz" diye hitap edilir. Fakir bir kişiyle ise direk "sen" diye konuşulur. Örneğin bir bakkal alışverişe gelen zengin bir müşteriyi mutlaka "ne arzu etmiştiniz" gibi saygılı bir cümleyle karşılar. Ancak eğer içeri giren müşterinin fakir olduğunu anlarsa "Ne istedin" veya "ne baktın" gibi aşağılayıcı bir ifade kullanır.

4- Zengine karşı çok titiz bir saygı hakimdir. Zengin kişinin yaşı küçük olsa bile ona bir büyüğe gösterilen saygı gösterilir. Hatta yaşça küçük olan insanların bile eli öpülür, kalkılıp yer verilir. Fakire ise yaşça büyük olsa bile çocuk gibi davranılır. "Ne yapıyorsun bakalım", "Ne istedin, söyle bakalım" gibi çocuklara kullanılan ifadelerle hitap edilir.

Adamlık dininin insan ayırımı ve bu bakış açısının insanların tavırlarına ne şekilde yansıdığı herhangi bir dükkana girildiğinde bile açıkça gözlemlenebilir. Bir butiğin içine zengin ve tanınan bir müşterinin girdiğini varsayalım. Böyle bir müşteri kapıdan girer girmez bütün dükkan çalışanlarının dikkati bu kişiye yönelir. Hemen güler yüzle selamlanır, ne arzu ettiği sorulur. Görmek istedikleri, bir veya birkaç tezgahtar tarafından hızlı hareketlerle hemen önüne açılır. O daha birine bakmadan hemen bir diğeri getirilir. Tezgahtarların yüzünde sürekli bir gülümseme ve nezaket olur. Eğer yanında çocuğu varsa sürekli çocuğa iltifat edilir. Ne kadar sevimli ve güzel bir çocuk olduğu, ne kadar zeki olduğu söylenir. Çocuk yaramaz ve küstah olsa bile her tavrı nezaketle karşılanır. Dükkanda bir şey kırsa hiçbir öneminin olmadığı defalarca dile getirilir.

Bir de aynı mağazaya fakir bir müşterinin girdiğini varsayalım. Eğer kıyafetlerinden ve tavrından maddi gücü olmayan bir insan olduğu anlaşılıyorsa, bu kişinin mağazaya girmesiyle kimse ilgilenmez. O birinin yanına gidip bir soru sormadıkça kimse ona yönelmez. Bir şey görmek istediğinde son derece ilgisiz ve ağır tavırlarla istediği önüne çıkarılır. Tezgahtar genellikle kendiliğinden fazladan bir şey gösterme girişiminde bulunmaz. Ayrıca müşterinin isteklerini yerine getirirken yüzünde son derece lakayt ve sıkıntılı bir ifade olur. Bu kişinin bir an önce mağazadan gitmesini istediği için bir yandan isteklerini yerine getirirken bir yandan da özellikle dışarıyı seyreder veya dükkandaki başka bir kişiyle sohbet eder. Müşteriye hiç değer vermediğini, yanındaki çalışan kişiyle sohbetini hiç bölmeyerek belli eder. Eğer bu kişinin yanında çocuğu varsa ve yaramazsa, sinirli bir şekilde çocuğuna sahip çıkmasını tembihler.

Bu örnek adamlık dininin insanlara bakış açısını ortaya koyması bakımından çok açıklayıcıdır. Çünkü buradaki mantığı ve davranış şeklini, bir banka veznedarında, bir garsonda, terzide, bakkalda veya ayakkabıcıda görmek mümkündür. Dünyanın neresine giderseniz gidin, buna benzer tavırların çoğunun din ahlakından uzak yaşayan insanlara hakim olduğunu görürsünüz.

Adamlık dininde bir insana saygı, ilgi ve alaka göstermek için o kişinin belirli bir maddi güce sahip olması şarttır. Servet miktarı arttıkça adamlık dinine mensup olan insanların o kişiye karşı duyduğu hayranlık da o derece artar. Örneğin bir lokantaya gittiğinizde zenginliğiyle tanınan bir müşteriye karşı büyük bir ikram ve ilgi olduğunu görürsünüz. Hatta eğer ülkenin sayılı zenginlerinden biriyse büyük bir ihtimalle para alınmaz. Onun bu lokantaya gelmesi şeref olarak kabul edilir ve hiçbir şekilde ücret ödemesi talep edilmez. Halbuki fakir bir müşterinin hesabı ödeyecek kadar parası çıkmasa, bu büyük bir olay olur. Parası çıkışmadığı için azarlanır, aşağılanır ve oradan kovulur. Yani zengin olandan para talep edilmezken, fakir olanın bu hesabı son kuruşuna kadar ödemesi istenir.

Bu iki insan arasındaki tek fark zenginliktir. Bu nedenle burada gösterilen saygı ve ilgi de aslında zengin olan kişinin kişiliğine ve ahlakına değil, sadece parasınadır. İşte bu da, adamlık dininin çirkinliklerinden biridir.

İslam dininde ise insanlar sadece ahlaklarına göre değerlendirilir. Fakir ama güzel ahlaklı olan bir insan, zengin ama Allah'ın emirlerine karşı gelen bir insandan kat kat daha üstündür. Bu nedenle İslam dininde insan ayrımı kesinlikle yoktur. Zenginliğin, itibarın, gücün değil güzel ahlakın geçerli olduğu bir anlayış vardır. Allah bir ayetinde şöyle buyurur:

Bizim Katımızda sizi (Bize) yaklaştıracak olan ne mallarınız, ne de evlatlarınızdır; ancak iman edip salih amellerde bulunanlar başka. İşte onlar; onlar için yaptıklarına karşılık olmak üzere kat kat mükafaat vardır ve onlar yüksek köşklerinde güven içindedirler. (Sebe Suresi, 37)

11- ADAMLIK DİNİNDE ARKADAŞ SEÇME KRİTERLERİ

İslam dininde dost seçerken de tek ölçü o kişinin ahlakıdır. Adamlık dininde ise arkadaş seçme ölçüsü yine çok farklıdır. Her kültürün kendisine has birtakım kuralları vardır. Örneğin "entel" çevreden olan bir kişi kendisine arkadaş seçerken mutlaka kendi kültürüne uygun biri olmasına özen gösterir. Bunun için de önce dış görünüşüne bakar. Temiz, düzgün, ütülü, klasik giyimli biri yerine serkeş giyimli, boynuna fular bağlayan, ayağında kalın büyük botlar olan, temizliğine özen göstermemiş, gümüş takılı, keçi sakallı veya mor ojeli biriyle arkadaşlık kurmayı tercih eder. Çünkü adamlık dininde genellikle bu görünümün yansıttığı belirli bir kültür vardır. Dünyayı umursamayan, ahlaki değerlere önem vermeyen, insanlara değer vermeyen, kimsenin kendisine karışamayacağını ve kimseye karşı sorumlu olmadığını düşünen bir hayat görüşüdür bu.

Bir de dostluk ölçüsünü karşısındakinin sadece maddi durumuna bakarak belirleyen çevreler vardır. Bu adamlık dini çevrelerinde karşıdaki kişinin konuşulacak, fikri alınacak, arkadaşlık kurulacak bir insan olup olmadığını anlamak için önce kıyafetlerini fiyatlarına göre teker teker değerlendirmek gerekir. Ceketinin, ayakkabılarının, çantasının, parfümünün, kol saatinin, gömleğinin hatta çoraplarının bile markası son derece önemlidir. Kıyafetlerden sonra eğer görülebilecek bir yerdeyse arabası olup olmadığını öğrenmek, eğer arabası varsa markasını öğrenebilmek önemli olur. Bunlar ilk adım için gereken koşullardır. İkinci adımda ise bu kişinin ailesiyle ilgili bilgi edinmek gerekir. Babasının mesleği, hangi okulda okuduğu, annesinin çevresi, gittiği berber, tatil yaptıkları ülkeler, yazlık evlerinin nerede olduğu, hangi muhitte oturdukları vs. gibi özellikler kalıcı bir dostluk kurup kurmamak için karar verme aşamasında gereken bilgilerdir. Eğer karşıdaki kişi tüm bu özelliklerden geçer not alırsa o zaman bu kişinin ahlakı, karakteri, inancı veya dünya görüşü her ne olursa olsun hiç fark etmez, mutlaka arkadaş olunabilecek insan kategorisine girer.

Tüm bu vasıflara sahip olan ancak hiçbir konuda kültürü olmayan, son derece insaniyetsiz, kaba, görgüsüz veya ahlakı son derece itici olan insanlar vardır. Çevreleriyle alay eder, her konuda önce kendi çıkarlarını korurlar. Gönül almayı, özür dilemeyi, hata kabul etmeyi bilmezler. Menfaatleriyle çatıştığı durumlarda kolaylıkla yalan söyler, başkalarının sorunlarıyla ilgilenmezler. Kimsenin rahatı, mutluluğu veya sağlığı adına herhangi bir zorluk altına girmez, fedakarlık yapmayı bilmezler. Ancak yine de bu kişilerin çevresinde çok geniş bir insan kitlesi görürsünüz. Aslında herkesin, ahlakındaki bozuklukları fark ettiği halde bu insana karşı gösterdiği ilginin tek sebebi, adamlık dinine hakim olan çarpık ölçülerdir.

Bu nedenle cahiliye toplumunda genellikle farklı sosyal sınıflardan gelmiş, maddi durumları biribirine benzemeyen insanlardan oluşan bir arkadaş grubu görmeniz mümkün

olmaz. Zenginler mutlaka zenginlerle, orta halliler orta halli insanlarla, kültürlüler kültürlülerle, fakir olanlar ise kendilerine benzer insanlarla dostluk kurarlar.

12- FIRSATÇILIK VE ÇIKARCILIK

Kuran'ı yol gösterici olarak kabul eden bir insanın en belirgin özelliklerinden biri, son derece fedakar oluşudur. Çünkü böyle bir kişi tüm mülkün Allah'a ait olduğunu ve O'nun rızasını aramak için kendisine emanet olarak verildiğini, dolayısıyla Rabbimiz'in gösterdiği şekilde hayır yolunda harcaması (infak etmesi) gerektiğini bilir. Bu harcama, yani infak, İslam'ın en temel ibadetlerinden biridir.

Müminlerin, sahip oldukları malları ellerinden geldiği ölçüde infak etmeleri, yani Allah'ın Kuran'da saydığı kimselere **"... fakirler, düşkünler, zekat işinde görevli olanlar, kalpleri ısındırılacaklar, köleler, borçlular, Allah yolunda olanlar ve yolda kalmışlara"** (Tevbe Suresi, 60) vermeleri gerekir. Allah'ın rızası için yapılacak olan bu ibadet, müminler için büyük zevk, neşe ve huzur kaynağıdır. Kuran'da farklı ayetlerde bu ibadetin önemi vurgulanır.

Bakara Suresi'nin 177. ayetinde asıl iyiliğin **"mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) verenlerin tavrı"** olduğu; İnsan Suresi'nin 8. ayetinde müminlerin **"ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirdikleri"** bildirilir. **"Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir"** (Al-i İmran Suresi, 92) ayeti de, konunun önemini açıklamaktadır.

Müminlerin oluşturduğu bir toplumun da kuşkusuz en önemli özelliklerinden biri, Allah'ın rızasını kazanmanın önemli yollarından olan infak ve fedakarlığın uygulanmasıdır. Toplumun üyeleri, kendi şahsi menfaatlerini değil, mümin toplumunun genel menfaatlerini düşünür ve ona göre davranırlar. Kendi menfaatleri ile bir diğer müminin menfaati çatıştığında ise, Allah'ın rızasını kazanmak için, karşı tarafın menfaatine uygun davranırlar. Kuran'da, Medine'ye hicret eden müminler ile Medineli müminler arasında yaşanan üstün ahlak örnekleri şöyle tarif edilir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin "cimri ve bencil tutkularından" korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Buna karşılık, adamlık dini tamamen şahsi menfaatlere dayalı bir toplum modeli kurar. Adamlık dininde yetişen bir insan, çocukluğundan itibaren çıkarcı ve bencil bir karaktere sahip olması yönünde teşvik edilir. Ailesinden, arkadaşlarından, toplumun genelinden gördüğü örnek insan modeli çıkarcı, fırsatçı, her ortamda kendi şahsi menfaatlerini gözetip koruyan insan modelidir. Bu telkinle zaman içinde "gemisini kurtaran kaptan" olmayı öğrenir.

Uyanıklık ve fırsatçılık, "adam" olması gereken bir kişide aranılan özelliklerdendir. Her ortam ve işte kendi çıkarına maksimum fayda sağlayabilmek, uyanıklık göstergesidir. Buna göre insan, içinde bulunduğu her ortamda kendi şahsi menfaatlerini düşünmeli, "en çok fayda" prensibi ile hareket etmelidir. Bireyler arasındaki ilişkiyi de yine en çok fayda prensibi şekillendirir. İş yerinde patron çalışanlardan, çalışanlar patronlarından elden geldiğince yararlanmaya çalışırlar. Alış verişte müşteri satıcıdan, satıcı müşteriden, arkadaşlar birbirlerinden en çok oranda faydalanmaya çalışırlar.

Adamlık dininin yaşandığı toplumlarda sömürme olağan karşılanır ve toplumun genel ahlakı haline gelmiştir. Herkes kendi olanakları dahilinde kendinden bir kademe altta olanı sonuna kadar sömürebilme çabası içindedir. Toplumda bu tür fırsatları kaçırmak ise akılsızlık, avami deyimle "enayilik" olarak değerlendirilir. "Dünyaya bir kere gelinir" felsefesine dayalı bu zihniyet kişilerde Allah korkusunun bulunmamasından kaynaklanır. Bu çıkar yarışı, insana basit bir karakter kazandırır.

Tüm bunların yanında, adamlık dinine mensup bazı insanların da kimi zaman fedakarlık gösterdiklerine, fakirlere, ihtiyaç içinde olan kişiler yardım ettiklerine rastlamak mümkündür. Ancak burada önemli bir nokta vardır: Adamlık dininin söz konusu "fedakar" mensupları, yaptıkları harcamayı müminlerinki gibi Allah rızası için ve içlerinden gelerek değil, insanlara gösteriş olsun diye yapmaktadırlar. Bir ayette, bu kişilerin durumu şöyle bildirilir:

Ey iman edenler, Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp, insanlara karşı gösteriş olsun diye malını infak eden gibi minnet ve eziyet ederek sadakalarınızı geçersiz kılmayın. Böylesinin durumu, üzerinde toprak bulunan bir kayanın durumuna benzer; üzerine sağanak bir yağmur düştü mü, onu çırılçıplak bırakıverir. Onlar kazandıklarından hiçbir şeye güç yetiremezler. Allah, kafirler topluluğuna hidayet vermez. (Bakara Suresi, 264)

Bu tür kimseleri, fakirlere ya da kimsesiz çocuklara yardım için oluşturulmuş kuruluşlara büyük miktarlarda bağış yaparken görebilirsiniz. Ama yaptıkları bu bağışlar mutlaka medyada yer alır, yüz binlerce kişi bu insanların "hayırseverliğine" şahit olur. Amaçları da zaten budur. Bu kişiler gerçekte son derece cimridirler ve diğer insanlara en ufak bir yardımda bile bulunmazlar. Yaptıkları gösterişli bağışlarla ise gerçekte bir ticaret yapmış olurlar. Verdikleri paraya karşılık toplumda iyi bir imaj satın almaktadırlar. Bu, hem kibirlerini okşar hem de daha karlı yatırımlar yapmaları için bir

tür sermaye olur. Kuran'da, söz konusu kişilerin gerçekte cimri oldukları ve yaptıkları infakın da gösterişe yönelik olduğu şöyle haber verilir:

Onlar, cimrilikte bulunurlar, insanlara da cimriliği emreder (önerir)ler. Allah'ın fazlından kendilerine verdiğini gizli tutarlar. Biz o kafirlere aşağılatıcı bir azap hazırlamışızdır. Ve onlar, mallarını insanlara gösteriş olsun diye infak ederler, Allah'a ve ahiret gününe de inanmazlar. Şeytan, kime arkadaş olursa, artık ne kötü bir arkadaştır o. Allah'a ve ahiret gününe inanarak Allah'ın kendilerine verdiği rızıktan infak etselerdi, aleyhlerine mi olurdu? Allah, onları iyi bilendir. (Nisa Suresi, 37-39)

Diğer bir ayette de cimriliğin inkarcıların vasfı olduğu şöyle belirtilir:

Şimdi, o yüz çevireni gördün mü? Azıcık verdi ve gerisini kaya gibi sımsıkı elinde tuttu. (Necm Suresi, 33-34)

Kalem Suresi'nde adamlık dinindeki söz konusu cimri karaktere sahip olan bahçe sahiplerinden söz edilir. Ayetler şöyledir:

Gerçek şu ki, Biz o bahçe sahiplerine bela verdiğimiz gibi, bunlara da bela verdik. Hani onlar, sabah vakti (erkenden ve kimseye haber vermeden) onu (bahçeyi) mutlaka devşireceklerine dair and içmişlerdi. (Bu konuda) hiçbir istisna yapmıyorlardı. (Kalem Suresi, 17-18)

Nihayet sabah vakti birbirlerine seslendiler: "Eğer ürününüzü devşirecekseniz erkence kalkıp-çıkın." Derken, aralarında fısıldaşarak çıkıp-gittiler: "Bugün sakın oraya hiçbir yoksul girip de karşınıza çıkmasın" (Kalem Suresi, 21-24)

Ayetlerde tarif edilen bahçe sahipleri, fakirlerle karşılaşmadan işlerine gitmeye çalışmaktadırlar. Çünkü fakirlere yardım etmek istememektedirler, ancak bir fakirle karşılaşmaları durumunda, ona para vermek zorunda kalacaklardır. Onları böyle davranmaya zorlayan şey, insanların kendileri hakkında olumsuz düşünecekleri yönündeki endişeleridir. Kısacası, son derece samimiyetsiz, riyakar ve basit bir karaktere sahiptirler. Bu, adamlık dininin klasik karakterlerinden biridir.

Müminin şahsiyeti ve asaleti ise yalnızca Allah'ın rızasını aramasından ve dünyada bir iyilik ve hayır yarışı içinde olmasından kaynaklanır. Allah'ı memnun etmek için insanların mal ve mülk edinme yolunda gösterdikleri uyanıklıklar değil, yaptıkları işlerde O'nun rızasını ne kadar gözettikleri önemlidir. Allah Katında makbul olan uyanıklık ise İslam'ın, müminlerin menfaatlerini sürekli gözetme, müminlerin refah ve

ferahını artırma, Allah'ın rızasının her zaman en çoğunu aramakta taviz vermeme, nefsinin, heva ve hevesinin kötü arzularına kapılmama, şeytanın ve nefsinin hile ve vesveselerine aldanmama, imanını ve aklını gitgide daha fazla arttırma, ahlakını daha fazla güzelleştirme yolunda gösterilen bir uyanıklıktır. Bu şekilde, Allah'ın rızasının en çoğunu arayan müminlerin de asil ve şahsiyetli karakterleri görünümlerine yansır. Kuran'da bu durum şöyle tarif edilmektedir:

Muhammed Allah'ın elçisidir. Ve onunla birlikte olanlar da kafirlere karşı zorlu, kendi aralarında ise merhametlidirler. Onları, rüku edenler, secde edenler olarak görürsün; onlar, Allah'tan bir fazl (lütuf ve ihsan) ve hoşnutluk arayıp-isterler. Belirtileri, secde izinden yüzlerindedir. İşte onların Tevrat'taki vasıfları budur: İncil'deki vasıfları ise: Sanki bir ekin; filizini çıkarmış, derken onu kuvvetlendirmiş, derken kalınlaşmış, sonra sapları üzerinde doğrulup-boy atmış (ki bu,) ekicilerin hoşuna gider. (Bu örnek) Onunla kafirleri öfkelendirmek içindir. Allah, içlerinden iman edip salih amellerde bulunanlara bir mağfiret ve büyük bir ecir va'detmiştir. (Fetih Suresi, 29)

Adam Bağlama Psikolojisi

Adamlık dininde ayakta kalabilmek, hayatını sürdürebilmek için dışarı karşı kendini olduğundan daha farklı göstermek, ne kadar önemli ve gerekliyse, karşı tarafı kendi istediği şekle sokmak, onu kontrolü ve hakimiyeti altına almak, kendi istediği doğrultuda yönlendirmek de aynı derecede önemlidir. Buna kısaca "adam bağlamak" adı verilir. Adam bağlamanın kendine göre teknik ve taktikleri vardır ve adamlık dininde öne geçmenin yollarından biri de adam bağlama sanatındaki ustalıktan geçer. Adam bağlama, adamlık dininde o derece önemli bir konudur ki, özel olarak sırf bu konuda akıl veren pek çok kitap yazılmıştır.

Elbette adam bağlanırken kullanılan en büyük araç yine karşıdakinin adamlık dini özelliklerinden kaynaklanan zaaflarıdır. Kişinin adamlık dini ruhuna sahip olduğu ölçüde onun zaafları, dolayısıyla bağlanabilme kapasitesi artar.

Adamlık dini insanının kibir ve enaniyeti, gösteriş ve hava atma merakı, övülme, takdir edilme tutkusu, duygusallığı, kendini olduğundan farklı gösterebilme, yaranabilme çabası türünden zaafları, onun ustaca tekniklerle istenilen yönde kullanılabilmesini kolaylaştırır.

"Bağlanacak" adamın kişi için çıkar sağlayabilecek herhangi bir imkana sahip olması onu bağlamak için yeterli sebeptir. Bu, devlet dairesindeki bir memurdan evlenmek için "göze kestirilmiş" bir koca adayına kadar her çeşit insan olabilir. Her türlü sosyal alanda -iş, okul, ticaret, siyaset, sosyal yaşam, evlilik...- bağlandığı takdirde işini görmesine, çıkar elde etmesine, sosyal veya ekonomik konumunu güçlendirip geliştirmesine yardımcı olabilecek insanlar mevcuttur. Yeter ki kişiye, konuma ve şartlara göre gereken doğru bağlama yapılsın!

Bağlamanın dereceleri, bağlayanın ustalığı, tecrübesi, kabiliyeti, çabası ve kararlılığıyla doğru orantılıdır. Aynı şekilde bağlanacak adamın zekası, uyanıklığı, kompleksleri, beklentileri ve zaafları da onun bağlanabilmesini ve bağlanma derecesini etkileyen unsurlardır.

13- YANCILIK

Adamlık dininin ortaya çıkardığı insan karakterlerinden biri de yancı karakteridir. Yancıların en belirgin özelliği, aslında zengin olmadıkları halde zengin gibi yaşamaları, satın alacak güçleri olmadığı halde pahalı kıyafetler giymeleri, iyi evlerde oturmaları, aileleri ekonomik olarak zor durumda olduğu halde kendilerinin zengin bir çevrede yaşamalarıdır. Yancılar bu olanaklara, kendilerine hedef seçtikleri bir insanın "sırtından geçinerek" sahip olurlar. Kendilerine dost edindikleri bu insanın parasından, çevresinden, olanaklarından, evinden, arabasından ve sahip olduğu her türlü imkandan faydalanarak hayatlarını sürdürürler. Bunun karşılığında ise yancılığını yaptıkları

insanın her türlü ayak işini yapma, onu övme, nefsini tatmin etme, kendisine olan güvenini sağlama gibi görevleri vardır.

Eğer çevrenize dikkatlice bakarsanız toplum içinde hemen her zengin veya ünlü kişinin yanında bir tane yancıya rastlamanız mümkündür. Aslında her ikisi de aynı tarz giyinmelerine, aynı üslupla konuşmalarına rağmen hangisinin yancı, hangisinin yancılık yapılan kişi olduğunu hemen ayırt edebilirsiniz. Çünkü yancılar genellikle aşağılanan, azarlanan, hizmet eden, karşı tarafı sürekli öven, konuşmalarını tasdikleyen, istekleri yerine getiren, ilgilenen, üstüne düşen kişidir. Diğeri ise övülen, istekleri yerine getirilen, sözleri tasdik edilen ve aşağılayan taraftır.

Yancının en büyük görevi yanındakini eğlendirmek, neşelendirmek, kendine olan güvenini ayakta tutmaktır. Kendisini çirkin hissettiği zamanlarda onu güzel olduğuna inandırmak, morali bozuk olduğunda dengesini sağlamak, espri yaptığında gülmek, dertlerini dinlemek, ona çözümler üretmek veya kimsenin saygı duymadığı bu insana saygı göstererek onu tatmin etmektir.

Bu nedenle bu iki kişi günün her saatini beraber geçirirler. Her yere beraber gider, alış verişe beraber çıkar, berbere, eğlence yerlerine birlikte gider, evde beraber oturur hatta geceleri beraber kalırlar. Yancılar alış verişte genellikle yancısı oldukları kişinin kıyafetleri denemesini bekler, giyinmesine yardımcı olur, çantasını tutar, cep telefonundan arayanları onun adına cevaplandırır, notlarını iletir, kıyafetlerin hangisinin yakıştığını söyler ve isteklerinin tümünü yerine getirirler. Kıyafetleri deneyen kişi de kendisine birçok şey aldıktan sonra yancısına da birkaç parça kıyafet alarak ona yaptığı hizmetlerin karşılığını verir. Genelde yemeğe, berbere veya bir eğlence merkezine gidildiğinde zengin olan taraf mutlaka yancısının parasını da öder.

Yancıların başka bir belirgin özelliği kendi evlerinde değil, genellikle yancılığını yaptıkları kişilerin evinde kalmalarıdır. Bu evin imkanlarından istifade eder, arkadaşının gardırobundaki kıyafetleri kullanır, yemeklerini bu evde yer, bu evin hizmetkarlarını kendisine hizmet ettirir. Ancak bunları yapabilmek için arkadaşının anne babasına sürekli iltifat eder, gönüllerini alır, çok cana yakın davranır. Gerçekten de anne ve baba çocuklarının hatırı ve yalnız kalmaması için bu kişiyi evden biri gibi görmeye başlar ve bu durumu kabullenerek ona bakmaya başlarlar. Bundan da rahatsızlık duymazlar çünkü yancının en yetenekli olduğu konulardan biri insanları "bağlama" özelliğidir. Yancı, çıkarları için her tarza bürünebilen bir kişidir. Halk arasındaki deyimle "herkesin nabzına göre şerbet vermeyi" ve sahtekarlığı iyi bilir. Kim nasıl bir üsluptan hoşlanıyorsa hemen o üslubu kullanır. Kendisine ait bir şahsiyeti yoktur. Haysiyetsiz ve onursuz olduğu için menfaatlerinin yönüne göre hemen şahsiyet değiştirebilir.

14- ADAMLIK DİNİNDE KAVGACI TAVIRLAR

"Adam olmanın" gereklerinden biri de kavgacı bir karaktere sahip olmaktır. Çünkü kavgada yenen taraf olmak adamlık dininde çok önemli bir itibar meselesi olarak kabul edilir. Adamlık dinine göre galip taraf olmak aklın, gücün veya karakterin üstünlüğüne alamettir. Yenilen taraf olmak ise zayıflık alametidir. Bu nedenle insanlar herhangi fiziksel bir kavga ya da tartışma ortamında haksız da olsalar mutlaka üstün gelmek için ellerinden geleni yaparlar. Kavganın bir diğer önemi ise şahsiyet belirtisi olarak kabul edilmesidir. Bir insan eğer hoşuna gitmeyen bir durumda karşısındakine tavır alabiliyorsa adamlık dinine göre bu, onun güçlü bir karaktere sahip olduğunu gösterir. Dolayısıyla dini yaşamayan insanlar arasında sık sık kavga sahnelerine rastlamak mümkündür.

İnsanların kavgaya en açık olduğu yerlerden biri trafiktir. Dolayısıyla adamlık dininin binlerce detayını görebildiğimiz yerlerden biri de trafiktir. Yolda sadece 10-15 dakikalık bir süre için araba kullansanız bile yüzlerce adamlık dini tavrına rastlayabilirsiniz.

Örneğin trafikte insanlar genellikle çevrelerini aşağılar ve insanlara değer vermediklerini göstermek için ellerinden geleni yaparlar. Birbirlerine yol vermezler. Hatta eğer arkalarında korna çalan ya da selektör yakan olursa bunu onur meselesi yapar ve altta kalmamak için aceleleri olsa bile özellikle ağır hareket ederler. Çevrelerindeki her araba kullananı eleştirir, sık sık çevrelerine elleriyle işaretler yaparak arabanın içinde bağırırlar. Bir taksiye, dolmuşa veya herhangi birinin arabasına bindiğinizde sıklıkla "ne yapıyorsun kardeşim kör müsün, önüne bak önüne, buradan geçeceksin de boyun mu uzayacak, ne demeye korna çalıyorsun sağır mıyız, kim verdi sana bu ehliyeti, bizim de acelemiz var sadece sen misin acelesi olan "gibi sözler işitir ve bu sözlere uygun yüz mimikleri görürsünüz.

Trafikte en büyük kavgalar ve dolayısıyla en şiddetli adamlık dini tepkileri de kaza esnalarında görülür. Bir dönemeçte birbirine çarpan iki araba olduğunda genellikle her iki şoförün de suçu birbirine attığını görürsünüz. Trafik polisi olaya müdahale etmediği sürece suçlu olan taraf büyük bir ihtimalle kendi suçunu kabul etmez. Genellikle bu tip kazalarda her iki taraf da öfke gösterilerine başlar. Yüksek sesle bağırarak karşı tarafı sindirmeye çalışır eğer bunda başarılı olamazsa öfkeden deliye dönmüş tavırlar sergilemeye başlar. Bunun karşı tarafa korku vereceğini ve haksızlığını kabul edeceğini düşünür. Eğer bu da yeterli olmazsa galibiyetini ispat edebilmek için kaba kuvvete başvurur ve bu şekilde kendince itibarını kurtarmak ister.

Genellikle bu tip durumlarda insanların gerçekten kendilerine engel olamadıkları için kavga ettikleri düşünülür. Halbuki bu tip tavırların tümü adamlık dininin gereği olarak ve en ince detayına kadar planlanarak yapılır. Kaza yapan kişilerin, arabalarından inerlerken kullanacakları ses tonundan mimiklerine ve hatta söyleyecekleri sözlere kadar herşey ezberlerindedir. Kaza olur olmaz otomatik olarak, ezberledikleri bu kuralları uygulamaya başlarlar. Böylece dünyanın her yerinde ortak olan bu mimik ve tavırları adamlık dininin bir gereği olarak yerine getirmiş olurlar.

15- DELİKANLI RUHU

Adamlık dininin erkekleri arasında yaygın olan ortak bir kişilik yapısı vardır: "Delikanlılık".

Erkeklerde ergenlik çağıyla başlayan ve genellikle orta yaş sınırlarına kadar devam eden delikanlılık ruhu kişinin tavır ve davranışlarını büyük ölçüde etkiler. Temel vasfını "delikanlılık" olarak tanımlayan bu kitlenin ortak tavır ve davranış biçimleri vardır.

Kendine göre çeşitli prensipleri olan bu kişilik yapısının ileri safhalarında olayın bir felsefe ve ahlak sistemi haline geldiği görülür. Kendine göre doğruları yanlışları ve erdemleri olan bir delikanlı ahlakı vardır. Bu sisteme göre arkadaşının, komşunun, mahallenin kızlarına bakmak büyük ahlaksızlıktır. Fakat tanımadığı birine yapıldığında bu hareket çapkınlık, delikanlılıktır. Yakınlarının, mahallenin kadınlarına ve kızlarına karşı da göstermelik bir koruma ve kollama mantığı vardır. Lafa gelince, doğruluk, dürüstlük ya da kendi tanımlarıyla "harbilik" delikanlılığın değişmez düsturudur, ama yolunu bulur, kalıbına uydurursan her türlü sahtekarlığı yapmak uyanıklık olarak takdir görür.

Genelde kendini kanıtlama üzerine kurulu bu kültürde gergin, asabi ve saldırgan bir ruh hakimdir. Bunalımlı ve psikopat takılmak, ani çıkışlar, dengesiz hareketler yapmak, her an kavga ya da gerilim çıkarmaya hazır olmak ne kadar delikanlı olunduğunun bir göstergesidir. Dışarıya karşı daha caydırıcı bir görünüm verebilmek, çekinilen birisi olabilmek için kendine aşırı dengesiz bir görünüm vermek de sık başvurulan bir yöntemdir. Tespih, zincir gibi aksesuarlar da delikanlılığın vazgeçilmez parçalarıdır.

Sohbetleri genellikle maç, kavga ya da cinsellik üzerine yoğunlaşır. Kulaktan dolma bilgilerden, gazete haberlerinden edinilen kırık dökük malzemeyle, siyasi, ekonomik ya da sosyal konularda konuşmak, kendi deyimleriyle "geyik muhabbeti" yapmak makbuldür.

Kimseyi "takmama", "kafasına göre takılma", asilik gibi ferdi özellikler taşıyan "delikanlı" sosyal ve ideolojik dürtülerini ise "taraftarlık" zihniyetiyle tamamlar. Fanatik bir taraftar psikolojisi vardır. Taraftarlık, futbol takımı, arkadaş grubu, aynı mahallenin, aynı caddenin çocuğu olma, aynı işi yapma gibi çeşitli yapıların herhangi birinde ya da hepsinde kendini gösterir. Taraftarlar arasında birbirini koruma ve kollama da delikanlılık ahlakının bir parçasıdır.

Yaş ilerledikçe, kişinin sosyal, ekonomik ve kültürel düzeyinde ulaştığı aşama ile orantılı olarak delikanlı karakterinden bir uzaklaşma ve yeni şartların gerektirdiği farklı adamlık dini kişiliklerine doğru bir kayma görülür. Örneğin sosyal seviye olarak fazla ilerleme kaydedememiş, alt kültür düzeyine mensup kişilerde, bilgisizliğin verdiği kompleks ve kimliksizliğin bir sonucu olarak delikanlı karakterini tam bir kimlik olarak

benimseme hali oluşur. İşiyle, mesleğiyle, zenginliğiyle, kültürü ve zekasıyla toplum içinde sivrilemeyeceğini, ön plana çıkamayacağını, hava atamayacağını anlayan kişiler de çoğunlukla delikanlılığa dört elle sarılma ihtiyacı hisseder. Hayatının sonuna kadar da bu ruhu taşır. Toplumun büyük kesimi de bu durumda olduğu için delikanlı karakteri çoğunluğun ortak ve geçerli karakter yapısını oluşturur, yadırganmaz, aksine kabul ve destek görür.

16- YANLIŞ SAYGI ANLAYIŞI

Adamlık dininin sahip olduğu saygı anlayışına geçmeden önce, Kuran'da bildirilen saygı anlayışına bakmak gerekir. Kuran'da bildirildiğine göre, bir mümin, öncelikle Allah'a karşı büyük bir saygı içindedir.

Al-i İmran Suresi'nin, 199. ayetinde, **"... Allah'a derin saygı gösterenler olarak inananlar"**dan söz edilir. Enbiya Suresi'nin, 90. ayetinde ise Peygamberlerden söz edilirken, **"... gerçekten onlar hayırlarda yarışırlardı, umarak ve korkarak Bize dua ederlerdi. Bize derin saygı gösterirlerdi"** denir. Müminun Suresi'nde de yine müminler için **"Rablerine olan haşyetlerinden dolayı saygıyla korkanlar"** (Müminun Suresi, 57) ifadesi kullanılır. Saygı, başka ayetlerde de Allah'a duyulan içli korkunun (haşyet) bir parçası olarak kullanılmaktadır.

Dolayısıyla müminin sahip olduğu saygı hissinin kaynağı, Allah'a duyduğu saygıdır. Diğer insanlara göstereceği saygı da, bu asıl saygının bir yansımasıdır. Mümin, Allah'a saygı duyduğu için, O'na itaat eden, O'nun rızasını kazanmaya çalışan diğer insanlara, yani tüm müminlere de saygı duyar. (Saygıya layık olmayanlara, yani Allah'a isyan eden, O'nun rızasına aykırı hareket eden, Allah'ı tanımayan inkarcılara ise kalben saygı duymaz.)

Ancak elbette, adamlık dinindeki saygı anlayışı Kuran'da tarif edilen bu gerçek saygı kavramından tamamen uzaktır. Müminlerdeki saygı, daha önce de belirttiğimiz gibi, temeli Allah'a olan saygıdan kaynaklanan içten ve samimi bir duygudur. Adamlık dininde ise, yüzeysel, belli kalıplara oturtulmuş, tamamen şekilci ve karşılıklı çıkar ilişkilerine dayanan riyakar davranış biçimleri olarak kendisini gösterir.

Adamlık dinine göre "saygı" göstermek, yerine göre nazik davranmak ve çeşitli ortamlara göre kurallaştırılmış söz ve hareket kalıplarını suni bir tarzda uygulamaktır. Saygı, kişinin toplumda bir yer edinmesine yardımcı olan, ortamına ve kişisine göre şekli, süresi değişen ve katlanılması gerektiğine inanılan bir tavır farklılığı olarak kabul edilir.

Adamlık dininin yaşam felsefesi ikiyüzlülüğe ve sahtekarlığa dayalı olduğu için, saygı da zorla ve istenmeden gösterilir. Kişi, saygı göstermek zorunda olduğu anlara tahammül eder. Saygı, karakterin bir parçası değildir. Bu yüzden adamlık dininde kişinin en rahat ettiği ortamlar hiç kimseye saygı göstermek zorunda olmadığı ve gerçek

karakterini rahatlıkla gösterebildiği ortamlardır. Bu tür ortamlarda kişinin üslubunun bozukluğu, ahlak anlayışının çarpıklığı, kişiler hakkındaki gerçek düşünceleri ve gerçek tavrı ortaya çıkar.

Saygı anlayışı mekanlara ve ortama göre değişim gösterdiği gibi yaşa göre de değişir. Adamlık dininde kişinin kendine güvendiğini, hiç kimseyi önemsemediğini, dolayısıyla kimseye karşı bir korkusu olmadığını yani şahsiyetinin tam gelişmiş olduğunu ispat etmesi, "rahatlık" adı altında son derece basit ve saygısız davranmasıyla olur. "Rahat" olarak algılanan ortamların kendine has davranış ve konuşma tarzları vardır. Hiç tanımadığı birinin evinde buzdolabını açma, arkadaşına gittiğinde odasını karıştırma, dolabını açıp kıyafetlerini giyme, ayaklarını mümkün olduğunca yükseğe uzatarak, yatar vaziyette oturma, samimiyet adı altında sürekli densizlik yapma, yakın mesafeden bağırarak yüksek sesle konuşma, küfürlü konuşma, bütün esprilerine cinselliği katma bunların en belirginleridir.

Buraya kadar görüldüğü gibi, adamlık dini, Kuran vasıtasıyla insana verilen ahlaki prensiplerin hemen hepsine ters bir ahlak modeli içermektedir. Bu, kuşkusuz Allah'a hesap verileceğinin unutulduğu ve insanların büyük bir gaflet içinde dünya hayatının geçici süsüne kapıldığı bir toplumda ortaya çıkar. Bu toplum, Kuran'daki deyimle bir "cahiliye" toplumudur, tamamen cahildirler, çünkü bu topluluk Allah'ın varlığından ve ahiretten habersizdir.

Bu toplumun insanları için dünya hayatı tek kıstastır. Oysa dünya hayatı insana aldanıştan başka bir şey vermez:

Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, "(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama", bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir "çoğalma-tutkusu"dur. Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin ekicilerin (veya kafirlerin) hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer-çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli bir azap; Allah'tan bir mağfiret ve bir hoşnutluk (rıza) vardır. Dünya hayatı, aldanış olan bir metadan başka bir şey değildir. (Hadid Suresi, 20)

Allah'ı unutmuş olan toplum, kısa sürede dünya hayatını tek kıstas alan cahiliye kültürünü üretir. Bu kültürün içinde, atalardan miras kalan gelenekler, batıl inançlar, çıkar ilişkilerine dayalı sayısız ahlaki kural yer almaktadır. Adamlık dini, söz konusu cahiliye kültürünün adıdır.

Bu toplum içinde doğan insan ise, söz konusu kültürü uzun bir eğitim süreci içinde benimseyecektir. Bilinç kazanmaya başladığı andan itibaren, önce ailesi, sonra da yakın çevresi tarafından adamlık dininin kültürü ile yoğrulur. Gittikçe kendi şahsi menfaatleri için diğer insanları kullanmayı, "gemisini kurtaran kaptan" olmayı, mal, makam ve mevki hırsını öğrenir. Cahiliye toplumu insanları, ona "adam" olmak için neler yapması gerektiğini birer birer aşılar.

Adamlık Dininde
"Liseli" Psikolojisi

Adamlık dini insanın yalnızca gündelik davranışlarını değil, tüm hayatını ve bakış açısını da belirler: Kimler arkadaş olarak seçilir, insan ayırımı nasıl yapılır, insanın doğruları ve yanlışları neler olmalıdır gibi... Lise dönemi, insan yaşamında, adamlık dininin temellerinin atıldığı en kritik dönemlerden birisidir. Genç kitlelerde, adamlık dininin ön gördüğü kavramlar, psikolojiler, davranış biçimleri, tepkiler ve ahlak anlayışı bu dönemde şekillenir.

Adamlık dininin en belirgin özelliklerinden biri olan makam ve mevki hırsı -ki Kuran'da bu **"dünya hayatı... kendi aranızda bir övünmedir..."** (Hadid Suresi, 20) ifadesiyle vurgulanır- ilk olarak lise döneminde güçlü bir biçimde ortaya çıkar. Bu dönemde öğrenciler arasında bir rekabet ortamı oluşur. Derste ve not almada rekabeti öğrenen kişi bunu ileriki hayatında karşısına çıkacak konularda da uygulamaya başlayacaktır. Rakip olunan konularda birbirini ezmek son derece normal karşılanır, ancak aynı kişilerle ortak menfaatler söz konusu olduğunda birbirini kollamak da aynı şekilde doğaldır. Örneğin okul dışındaki ortama karşı ortak bir birlik ruhu oluşur, fakat sınıflar arasında veya sınıftaki gruplar arasında amansız bir rekabet yaşanır.

Adamlık dininin, insanları menfaatlere göre sınıflandırma alışkanlığı da lise döneminde belirir. Liselerde en çok göze çarpan manzara, ortak menfaat gruplarıdır. Bunlar genelde aynı gelir seviyesine mensup aile çocuklarının veya aynı sosyo-kültürel çevrelerden gelen öğrencilerin veya çalışkan olanların ya da avami deyimle "fırlama" olanların biraraya gelmesiyle oluşan gruplardır. Sınıfın tamamıyla ancak diğer sınıflara veya hocalara karşı birleşmek gerektiği zaman biraraya gelinir.

Adamlık dininde makbul olan tavırlar, Kuran'da gösterilen güzel ahlak örnekleri (tevazu, dürüstlük, Allah'a teslimiyet gibi) değil, fırsatçılık, "bitirimlik", kibir gibi ahlak bozukluklarıdır. Bu çarpık mantık da ilk olarak lise döneminde gelişir. Liselerde, genelde popüler olan, takdir gören kişi, zenginliği, güzelliği ya da "fırlamalığı"yla popüler olur. Bu kişilerin yürüyüşleri, giyim tarzları, konuşma üslupları, el hareketleri bütün okulda moda olur ve taklit edilir. Her dönemde liselerin kendine has yürüyüş, gülüş, kıyafet stilleri vardır. Umursamaz bir hava, küstah ve etrafı önemsemeyen bir yüz ifadesi, tek omuzda çanta, sallanarak ağır ve umursuz bir yürüyüş klasik stildir. Yüksek sesle kahkaha atma ve küfürlü konuşma da bir karakter göstergesi sanılır ve kabul görür. Arkadaş gruplarında konuşulan konular da genelde bellidir. Kızlar beğendikleri kişilerden, giyimden ve makyajdan bahsederken, erkekler arasında, kızlar, kıyafet, maç, hocalar ve dersler konuşulan konuları oluşturur.

İnsanları karakter ve ahlaklarına göre değil, maddi zenginlikleri ile değerlendirme saplantısı, ilk örnekleri lise döneminde ortaya çıkan bir adamlık dini hastalığıdır. Liselerde zengin görünmek son derece önemlidir. Bunun için özel olarak çaba harcanır.

Genelde herkesin ünlü markalardan giyindiği bir gruba, vasat giyimli biri pek yanaşamaz. Ya da genelde yakışıklılıkları veya güzellikleriyle ünlü bir grubun içine çirkin biri katılamaz. Gruba katılabilmek için güzel ya da zengin olmak şarttır. Güzel ve zengin olanların genelde nazı çekilir, şımarık tavırlarına göz yumulur. Çünkü onlar grubun prestij ve övünç kaynaklarıdır. Okula servisle gitmek bile bir yaşa kadar zenginlik belirtisi olarak kabul edilir. Zengin gözükebilmek için okul kıyafetlerine elden geldiğince eklemeler yapılır. Kızlar kaliteli, pahalı tokalar takarak zenginliklerini vurgulamaya çalışırlar. Kız-erkek hemen herkeste marka merakı vardır. Formanın üstüne giyilen marka kazaklar, çoraplar, kravatlara yapılan eklemeler zengin olduğunu ispat etme çabasından kaynaklanır. Bu nedenle o dönemde ailenin lisedeki çocuğunu en çok sevindireceği olay ona marka bir kıyafet satın almasıdır. Maddi durumu iyi olmayanlar da, zar zor para biriktirip satın aldıkları birkaç marka giysiyle kendilerini kabul ettirme yarışına girerler. Çünkü en önemli değer yargısı, para ve onun göstergeleridir. Etraftan takdir görmenin, "popüler" olmanın yolu, paradan geçmektedir.

Kötü ahlak özellikleri güzel görülmeye başlanırken, iyi özellikler de kötülenmeye başlanır. Tevazu, kalenderlik, dürüstlük gibi tavırlar itici gelmeye başlar. Çalışkanlığa da sadece okul içi ilişkide önem verilir. Okulda not alma, kopya çekme, ders çalıştırma gibi sebepler bazı çalışkan ama asosyal tiplerle arkadaş olma zarureti getirir. Arkadaş seçiminde kendisini en çok eğlendirecek kişiyi bulmak önemlidir. Birinci planda ahlaki yapısına bakılmaz. Öncelikle kendini eğlendirmesi, "espriler" yapması önemlidir. Bu yüzden arkadaşlıklar hep geçici olur, sağlam temellere dayanmaz. Gerçek karakterler oturmaya başladığı zaman herkes birbirinden kopmaya başlar. Çünkü yaş büyüdükçe güldürmeden, eğlendirmeden ziyade daha güçlü menfaatler gerekli olmaya başlar.

Herkesin bir "en iyi arkadaşı" mutlaka vardır. Ona erkek veya kız arkadaşıyla arasında geçenleri anlatır, arkadaşının bu konu hakkında bildiği bilgilerin miktarı onunla samimiyet derecesini gösterir, onunla sırlarını paylaşır. Herkes hakkındaki düşüncelerini bir tek ona anlatır ve ondan da kendisine anlatmasını bekler. Bu bir sır dostluğudur. Hiç kimsenin bilmediği yönlerini birbirlerinin bilmesi her iki tarafa da değişik bir haz verir. Etrafı kıskandırıp bir şeyler biliyormuş havası oluşturmak için samimi arkadaşlar birbirleriyle fısıldaşırlar, kalabalık ortamlarda göz göze gelip gülüşürler.

Arkadaşın güzel ahlaklı olması, mümin olması, imanı, dürüstlüğü akla bile gelmez. Çünkü bu tip konuların önemi, lise döneminde genel olarak kavranmaz. Dindar olanla alay edilir. Bu yüzden kimse kolay kolay inançları hakkında konuşmaz. Buna karşın, Müslümanlık harici dinler saygı ve ilgi görür.

Karşıt cinsler arasındaki ilişkiler, birbirinden istifade etmeye dayalıdır. Erkekler, samimi olma bahanesiyle sürekli, kızlara el şakaları yaparlar. Kendi arkadaş çevreleri

içinde en itibar kazandıracak kızla görülmek isterler. Kızlar için de sınıfın en zengini, en yakışıklısı ile "çıkmak", arkadaşları içinde ayrı bir övünç kaynağı olacaktır. Kızlarla erkeklerin oluşturduğu grubun içinde eş değiştirmeler de olur. Birbirlerinden sıkıldıkları zaman ayrılıp diğerinin eski arkadaşıyla "çıkmaya" başlar. Ayrıldığının arkasından da çoğunlukla konuşur.

Herkes pazartesi sabahları okula gittiğinde anlatacak bir şeyleri olabilmesi için hafta sonunda gezmek zorundadır. Eğer o hafta sonu bir yere gitmemişse hafta başı onun ezikliğini hissetmemek için kafasında senaryolar üretir ve bunu gerçekmiş gibi anlatır. Kızlar da, erkekler de genel üslup olarak "laf dokundurma" ve sivri dilli olmayı benimserler. Bu, diğer insanların kaba olmasına karşı bir nevi savunma tarzında kişiye yerleşir ve normal üslup halini alır. Okullarda genelde grup psikolojisi hakim olduğu için aslında çok sakin ve rahat bir ruh haline sahip olan kişi, okula gidince birdenbire içinde olduğu grubun ruh haline bürünür. Hiç yapmayacağı şeyleri yapmaya, hiç söylemeyeceği sözleri söylemeye başlar. Bir kişinin yaptığı hatalı ve çirkin bir tavır grup içinde hoş karşılanır. Tek başına yapmaya cesaret edemeyeceği şeyleri toplu iken yapmayı göze alır. Arabasıyla sürat yapar, gerekirse grubunda takdir toplamak için hayatını bile tehlikeye atar. Öğretmenlerine kafa tutar, kızlara laf atar, böylece grup içinde ayakta kalmaya çalışır.

Adamlık dininin en önemli vasıflarından biri olan insanların rızasını arama da, yine lise yıllarında görülür. Öğrencilerde kendini ispat etme çabası yaygındır. Öğrenciler, sürekli olarak, hocalarına, arkadaşlarına, ailelerine, kendilerini beğendirmeye çalışırlar. Bunların hepsini ayrı ayrı hoşnut etmeleri gerektiği için çok çeşitli karakterlere bürünürler. Bu nedenle oldukça çarpık bir şahsiyet gelişir, adamlık dininin kişiye ve ortama göre karakter değiştirme özelliği bu dönemde kazanılır. Kişinin karakterini belirlemede kendi iradesi değil çevresinin ondan beklediği yapı geçerlidir. Herkes ve her yerden ayrı bir talep geldiği için; itidalsiz, istikrarsız bir ahlak geliştirir. Bu, kuşkusuz yalnızca Allah'a kulluk eden, yalnızca O'nun rızasını arayan, yalnızca O'nu hoşnut etmeye çalışan ve bu nedenle de son derece sağlam ve istikrarlı bir karaktere sahip olan mümin ahlakının tam zıttıdır. Kuran'da, müminler ile inkarcılar arasındaki bu fark şöyle ifade edilir:

Allah bir örnek verdi: Kendisi hakkında uyumsuz ve geçimsiz olan, sahipleri de çok ortaklı olan bir adam ile yalnızca bir kişiye teslim olmuş bir adam. Bu ikisinin durumu bir olur mu? Hamd, Allah'ındır. Hayır onların çoğu bilmiyorlar. (Zümer Suresi, 29)

Öğrencilerin kendi aralarındaki farklı tiplemelere adamlık dininin çeşitli versiyonlarında rastlanılır. Bunları, yine öğrencilerin kendi aralarında taktıkları şu isimler altında genelleyebiliriz:

"Fırlama" Tip: Bunların en büyük özellikleri herşeye karşı umursuz ve cesur "takılmaları"dır. Her konuşma, olay ve ortamda aykırı olmalarıyla tanınırlar. Hocalara kafa tutar, sürekli herkesle alay eder, kendilerine aşırı güvenir, sürekli espri yaparlar. Bu tipler, aslında genelde duygusal ve ezik olurlar, bu ezikliklerini sivri ve uç hareketlerle kapatmaya çalışırlar. Dışarıya duygusallıklarını asla belli etmezler, kaba konuşmalar yapar ve duygusuz gibi görünmeye çalışırlar. Sınıfın kendilerinden beklediği tavrı göstermeleri gerektiği için asla korktuklarını ve üzüldüklerini belli etmezler. Genelde partilere, davetlere bu tipler mutlaka davet edilirler, çünkü bunlar herkesin gülmesini, eğlenmesini sağlayan tiplerdir.

"Bunalım" Tip: Sürekli sıkıntılı, hiçbir ortama uyum sağlayamayan, karamsar tiplerdir. Sürekli olarak herşeyden şikayet eden bir yapıları vardır. Hiçbir şeyi beğenmez ve herkese bir kusur bulurlar. İçlerine kapalı ve düşüncelerini açığa vurmayan bu kişilerin genelde arkadaş çevreleri pek yoktur. Eğlendirici bir yönleri de olmadığı için bu tiplere rağbet olmaz.

"Ukala" Tip: Bunlar genelde aileleri zengin olan tiplerdir. Her yerde ve her durumda zenginlikleriyle ön plana çıkmak isterler. Kavgalarda, sınıf geçme durumlarında, konuşmalarda ailelerini öne sürerek işin içinden sıyrılma yolunu benimserler. Şahsiyetlerini ailelerinin servetinde arayan tiplerdir.

"İnek" Tip: Kendilerini çeşitli fiziksel eksikliklerinden ötürü arkadaşlarından aşağı görürler. Bu açıklarını kapatmak için özellikle bilgilerini göstererek ve derslerine ağırlık vererek sivrilmeye çalışırlar. Bazen özel konular üzerinde uzmanlaşarak dikkat çekmeye çalışırlar. Motosikletler, sinema, elektronik, bilgisayar, koleksiyonculuk, vs. gibi. Her ortamda bu konular hakkında konu açmak ve bilgilerini gösterebilmek için fırsat kollarlar.

Lise dönemi, burada birkaçını saydığımız insan tiplemelerinden oluşan ve adamlık dininin değer yargılarının zihinlere işlendiği bir dönemdir. Güldüren, zengin, beraberken gösteriş yapılabilen kişi olmak gibi etkenler bu dönemin ana değer yargılarıdır. Genç insan, diğer insanları ahlaki özellikleri (örneğin dürüstlüğü, samimiyeti, fedakarlığı, içtenliği ve en önemlisi imanı) ile değil, kendisine sağlayabileceği çıkarlara göre değerlendirmeyi burada öğrenir. Yaş büyüdükçe de lisedeki güldürme, eğlendirme, beraber gösteriş yapma gibi çıkarlardan daha da güçlü çıkarlar devreye girmeye başlar.

Nedenini bilmedikleri kurallara körü körüne uyma alışkanlığı kazanan kişilerin, akıl ve vicdan mekanizmaları da geri plana itilir ve bu özelliklerin gelişebileceği en verimli dönemde bunlar körelmeye terk edilirler.

Adamlık Dininde "Flört" Psikolojisi

Lise döneminde başlayan ya da bu dönemden bir süre sonra devreye giren bir diğer adamlık dini kültürü ise flört psikolojisidir. Flört dönemi, çıkarcı ve bencil bir biçimde yetiştirilen genç kadın ve erkeklerin çarpık bir kadın-erkek ilişkisi kurmaya başladıkları ve bir sonraki aşama olan çarpık evlilik anlayışına hazırlandıkları dönemdir.

Bir kıza kendisiyle flört etmesini ya da yaygın deyimle "çıkmasını" teklif eden bir erkek hareket tarzı, konuşma üslubu, sıkıntıları, kaprisleri, gezilen yerleri ve yakınlaşma tarzıyla, tümüyle belirlenmiş bir paket programı karşı tarafa teklif ediyor demektir. Bu programın, karşılıklı güvensizliğe dayalı, uygulandığında her iki tarafı da küçük düşürecek, şahsiyetlerini kaybettirecek bir yapısı vardır. Bu ilişki modeli, yıllardır insanlar arasında temel kaidelerini koruyarak, sadece zamanın şartlarına göre gidilen yer ve kıyafetler, üslup ve tavırlar farklılaştırılarak uygulanır.

Flört dönemi yaşanırken iki tarafın da içinde bulunduğu ruh hali, kafa yapısı, olaylara bakış açısı aynıdır. Zaten böyle bir dönemin yaşanabilmesi için ilk şart bu dönemin gerektirdiği ruh hali içinde olmaktır. Normal bir ruh hali içinde bu sistemin gerektirdiği tavırları takınmak imkansızdır. Bu özel psikoloji, iki tarafın da sadece duygularının hakim olduğu, aklın ve ahlaki değer yargılarının geçerli olmadığı bir ortamda yaşanabilir.

Beraberliğin başlayıp başlamamasına karar verilirken en büyük pay, etrafa bu beraberlikle ne kadar gösteriş yapılabileceğidir. Beraber olunan kişi sevilmese bile, etrafa rahat rahat gösterilecek birinin bulunması, gidilen bir yere yalnız gidilmemesi önemlidir. Çıktığı birinin olmaması ise o kişi için utanç vericidir. Her iki taraf da karşı tarafı kendisine bağlamak için kendi şahsiyetlerini kullanmaz, dürüst olmazlar. İkinci bir kişiliğe bürünüp onunla hareket ederler.

Birbirleriyle beraber olmak isteyen iki kişinin tanışma, karşılaşma, konuşmaya ve buluşmaya başlama şekilleri hep aynı tarzda gerçekleşir:

Kız (veya erkek) beğendiği kişiyle tanışmak için belirli ortamlarda bulunmaya başlar. Önce bir davette, okulda ya da yazlık yerde bir kişiyi belirler. Ona gözükecek şekilde etrafında dolaşmaya, dikkat çekici kahkahalar atmaya başlar, grubuna girmeye ve arkadaşlarıyla tanışmaya çalışır. Bunları yaparken özellikle beğendiği kıza (veya erkeğe) karşı ilgisini hissettirmemesi şarttır ama, gerçekte bütün dikkati onun üzerindedir.

Tanışma gerçekleştikten sonra ilk bakılan özellikleri fiziksel görünüm ve zenginliktir. Arabasının markası, oturduğu muhit, gittiği yazlık yer, okuduğu okul, babasının işi, kıyafetlerinin markası, taktığı takılar, aşağı yukarı ilk tanışmada onun

hakkında ilgilenip ilgilenmeme açısından bir fikir verir. Bütün bunlar kafada bir değerlendirmeye tabi tutulur ve kar-zarar hesabı yapılarak karşı tarafla çıkıp çıkmama kararı verilir.

Tanışma faslından sonra sıra telefon numaralarının alınması ve bir yere davet etmeye gelir. Davet edenin önce erkek olması önemlidir. Gidilen yerlerde parayı erkek ödemek zorundadır. Ertesi gün kız, gün boyunca telefon gelmesini bekler ve genelde evden çıkmaz. Erkek ise özellikle çok ilgili görünmemek için hemen aramaz, geç vakitlerde arar. Telefonla konuşurken çoğu filmlerden görülmüş olan ilginç hareketler yapılır, tripler atılır (örneğin ahizenin kordonu ele dolanır) ve etraftaki her türlü şeyle alaka kesilir. Kızın, istemese de, biraz ağır davranması gerekir. Birbirlerinden belirli süre ayrı kaldıklarında her iki tarafta da romantik tavırlar ortaya konur. Duygulu buldukları şarkılarda uzaklara dalar ve ağlar, kendilerini yapay bir bunalım içine sokarlar.

Görüşmeye başlandıktan sonra bütün zevklerin yeni bir ayarlaması yapılır. Karşı tarafın zevkine göre giyinme, müzik dinleme, anlamadığı şeylerden anlıyormuş gibi görünme, karşılıklı yaranma, kısaca bir sahtekarlık süreci başlar. Adamlık dinindeki temel psikoloji olan "birbirinin rızasını gözetme" durumu en üst düzeylerde yaşanır. Olayın ciddiyeti arttıkça karşılıklı hediyeler alınmaya başlanır ve zamanla alınan hediyelerin değerleri artar. Bu arada alınan hediyeler ailelere, arkadaşlara gösterilerek hava atılır. Kendisinin bu hediyelere layık olacak kadar beğenildiği belirtilir. İki taraf da birbirlerinin aileleri ve çevreleri hakkında bilgi edinmeye çalışır. Ailesi eğer zenginse bir an önce karşı tarafa evini göstermek ister. Ailesi zengin değilse, evinden uzak tutmaya çalışarak bir yalan çarkının içine girer. Sahip olmadığı şeyleri sahipmiş gibi, gitmediği yerleri gitmiş gibi anlatmaya başlar. Karşı tarafın kendisine buna göre değer vereceğini bildiği için bunu büyük bir ustalıkla yapmaya çalışır. Çevresini kalabalık gösterme de bir zenginlik alametidir. Tanımadığı insanları tanıyormuş gibi anlatır. Konuşulan konular hep bellidir.

Adamlık dininde, her konuda olduğu gibi kadın-erkek ilişkilerinde de Allah'ın rızasını aramak, Allah'ın koyduğu ölçüleri gözetmek yönünde bir çaba harcanmaz. Dindar ve Allah'tan korkar bilinmek makbul değildir. Konu, "herkesin inancı kendine" türünden anlamsız ifadeler kullanılarak kapatılır.

"Çıkma" olayı, arkadaş çevresine hava atabilmek açısından da oldukça önemlidir. Bir erkek ne kadar fazla kişiyle birlikte görülmüşse o kadar "havalı" olur. Ayrıca, erkeğin güzel bir kızla çıkması da arkadaşlarının gıpta ve hayranlığını kazanmak amacı taşır. Kızlar da genellikle gösterişli bir arabaya sahip olan erkeklerle çıkmayı tercih ederler. Çünkü okul çıkışında arkadaşlarının arabayı görmeleri, kendileri için bir itibar kaynağı olacaktır. Beraber olduğu kişinin evinin güzel olması da arkadaşlarının bunu görüp takdir etmesi açısından önemlidir.

Beraberlikler sevgi ve saygıya dayalı değildir. İlişki, sürekli boş vakit geçirme, gezme, yemek yeme, çevreye hava atma ve karşılıklı faydalanmaya dayalı olduğu için

zamanla ilerleyen ilişkide artık kavgalar ve bıkkınlık belirtileri görülmeye başlar. Kızlar genelde her kavgada ağlar, erkekler de önemsemez ve duygusuz görünmeye çalışırlar. Birbirlerini sahiplenmeleri, birbirlerine sürekli baskı yapmaları ve aralarındaki güvensizlik ortamı bir süre sonra sıkıntıya dönüşmeye başlar.

Aralarında vefa ve sadakat gibi kavramlar bulunmaz. İki taraf da karşısındakinin kendisinden daha güzel ya da yakışıklı, daha zengin ve popüler birini bulduğunda, ilk fırsatta kendisini terk edeceğini bilir ve sürekli bunun tedirginliğini yaşar. Zaten her fırsatta bu konu dile getirilip bir tehdit unsuru olarak kullanılır. Karşılıklı saygı da bir süre sonra kaybolmaya başlar. Birbirlerini gözlerinde büyüttükleri, birbirlerinin sonuçta aciz birer insan olduklarını zamanla fark ettikleri için, karşı tarafın en ufak bir acizliğinde bile ondan soğur ve ona olan sevgilerini yitirirler. Karşı tarafın uykudan yeni kalkmış hali, terlemesi, yüzünde sivilce çıkması, hastalanması, ona karşı sevgisinin azalmasına sebep olur.

Toplu ortamlarda sık sık birbirlerini aşağılarlar. Özellikle "aptal" konumuna düşmemek için arkadaşlarının yanındayken onu beğenmediğini ifade eden, kusurlarını ortaya çıkaran konuşmalar ve gülüşmeler sık sık yapılır.

Tüm bunlara rağmen daha iyi birini bulamama korkusu ilişkiyi devam ettirir. Aradaki kavga ve ayrılmalara rağmen yeni birini bulamayınca birbirlerine dönerler. İyi-kötü çıktığı birisinin bulunması, etrafta tek başına bilinmekten daha iyidir.

Ayrılma durumlarında ilk kimin bırakacağı da çok önemlidir. Sırf ilk bırakanın kendisi olması için bile ayrılanlar çok olur. Arada kavga çıkarmak ve kapris yapmak ise "kolay biri olmama" açısından çok önemlidir. Ayrılmanın ardından eğer barışma söz konusuysa alacağı hediye önemli olur. Çünkü alacağı hediyenin maddi değeri kendisini ne kadar sevdiğini gösterecektir. Flört dönemi kızın da erkeğin de şahsiyetlerinin, ahlak değerlerinin, kendilerine saygılarının yavaş yavaş kaybolmaya başladığı bir dönemdir. Büyük ölçüde gösteriş, maddiyat, cinsellik, karamsarlık ve samimiyetsizlik üzerine kurulu böyle bir dönemin herşeyi yeni öğrenip yetişmeye başlayan bir insanın üzerinde ilerki hayatını da etkileyen yıkıcı ve kalıcı etkileri olur.

Tüm bu saydıklarımız, adamlık dininde "flört" ya da "çıkma" olarak bilinen ilişki modelinin gerçekte ne denli boş, ne denli sıkıntı verici olduğunu göstermektedir. Oysa, dışarıdan bakan pek çok insan için, flört dünyanın en zevkli, en güzel şeyi gibi gözükür. Bu imaj, özellikle konuyla ilgili filmler sayesinde oluşmuştur. Binlercesi çevrilmiş olan bu filmlerde flört, iki insanı da son derece mutlu eden, hayatı toz pembeye dönüştüren, insana hayatının en güzel anlarını yaşatan bir ilişki olarak gösterilir. Fakat bu süslü tablo, gerçeklerle hiçbir zaman uyuşmaz. Çünkü adamlık dininde, diğer tüm ilişkiler gibi kadın erkek ilişkisi de samimiyetsiz ve çıkarcı bir mantıkla yürütülmektedir. Her iki taraf da kibirleri, "hava atma" merakları, samimiyetsizlikleri, güvensizlikleri nedeniyle sıkıntı verici, bunaltıcı bir ruh haline girer.

Bu, gerçekte son derece boş olan dünya hayatının insana süslü gösterilmiş olmasının bir sonucudur. Kuran'da, dünya hayatının süslü gösterildiği sık sık vurgulanır.

İnsanları saptırmak için kıyamete kadar çabalayacak olan şeytanın da başlıca özelliği, insana dünyayı süslü göstermesidir. Şeytanın konuyla ilgili vaadi şöyledir:

(Şeytan) Dedi ki: "Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (sana başkaldırmayı ve dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım." (Hicr Suresi, 39)

Eğer insan aklını kullanmazsa şeytanın telkininin etkisi altına girer ve dünyadaki boş, geçici ve sıkıntı veren şeylerin dış yüzündeki aldatıcı süse aldanır. Bu, flört ya da "çıkma" ilişkisi için de geçerlidir. Genç kadın ya da erkek, filmlerde gördüğü, etraftan öğrendiği duygusal atmosfere girer ve flört etmekle dünyanın en mutlu insanı olacağını sanır. Oysa kısa süre sonra ortada hiç de sandığı gibi mükemmel bir ilişki olmadığını anlayacaktır. Ancak bu bile onu düşünmeye yöneltmez, artık eski sevgilisinden sıkıldığını ve yeni birisini bulması gerektiğini düşünür. Ya da evliliği gözünde büyük bir hedef olarak belirler ve asıl güzel günlerin evlenince başlayacağını sanır. İşte bu noktada kısır bir döngü içine girmiştir ve aklını kullanmadığı için de ölene kadar bunun içinde kalacaktır. Artık o, Kuran'daki **"İnkar edenlere dünya hayatı çekici kılındı (süslendi)..."** (Bakara Suresi, 212) ayetinin kapsamına girmiş ve **"Kötü olarak işledikleri kendisine çekici-süslü kılınıp da onu güzel gören"**lerden olmuştur. (Fatır Suresi, 8) Bir diğer ayette ise, söz konusu kişilerin durumları şöyle bildirilir: **"Ahirete inanmayanlara gelince; Biz onlara kendi yaptıklarını süslemişiz, böylece onlar, körlük içinde şaşkınca dolaşırlar"**. (Neml Suresi, 4)

Dünyanın süsü aldatıcıdır, çünkü gerçek ve kalıcı değildir. Dünyadaki nimetler, ancak ahiretteki nimetlerin eksik bir örneği, bir numunesi hükmünde yaratılmışlardır. Ve bu nimetlerden gerçek bir zevk almak, ancak onları Allah'ın verdiğinin ve ahiretin eksik bir örneği olarak yaratıldığının anlaşılması ile mümkün olur. Dünyada huzur ve rahatlık elde etmenin tek yolu da yine Allah'a yönelmektir. Çünkü ayette de bildirildiği gibi **"... kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur."** (Rad Suresi, 28)

Adamlık dini mensupları, bunu kavrayamadıkları, Allah'ı unutup, dünyanın geçici süsünü gerçek, sağlam ve ebedi sandıkları için sapmakta ve sıkıntı çekmektedirler. Bir ayette, inkar edenlerin dünya hayatına aldanışı şöyle tarif edilir:

İnkâr edenler ise; onların amelleri dümdüz birarazideki seraba benzer; susayan onu bir su sanır. Nihayet ona ulaştığında bir şey bulamaz ve yanında Allah'ı bulur. Onun hesabını tam olarak verir. Allah, hesabı çok seri görendir. (Nur Suresi, 39)

Buraya kadar da incelediğimiz gibi, adamlık dininin kıstasları içinde yaşanan ve Allah rızasından uzak olan bir kadın-erkek ilişkisinin umut, hayal ve beklentiler

açısından uzaktan süslü, güzel görülen bir seraptan farkı yoktur. Ancak işin gerçeğiyle karşılaşıldığı zaman bu beklenti ve hayallerin boş, değersiz, sıkıntı ve gerilimlerle dolu olduğu anlaşılır. Çünkü tarif edilen modelde, insanlar fıtratlarına aykırı bir şekilde yaşamaktadırlar. Gerçekte insan Kuran'da bildirilen güzel ahlaktan ve bu ahlakın kendisine gösterilmesinden hoşnut olur. Aksi bir tavır, söz ve hareket bu fıtrata aykırı olduğu için her insanı sıkar, rahatsız eder. Örneğin Kuran'da bildirilen sevgide, merhamet, güven ve hoşgörü bulunmaktadır. Adamlık dininde hakim olan sevgide ise, kıskançlık, merhametsizlik ve genellikle saygısızlık da bulunmaktadır.

Bu sistem, özenilmesi gereken değil, aksine kaçınılması gereken bir sevgi anlayışıdır. Allah'ın insanları yarattığı fıtrat üzerine hareket etmek, merhamet göstermek ve sevgi beslemek doğru olanıdır.

Adamlık Dininde "Evlilik" Psikolojisi

Adamlık dininde evlilik dönemi, genç kız ve erkeğin belirli bir yaşa gelmesiyle başlar. Artık anne ve baba çocuklarının "mürüvvetini" görmek ve yıllardır verdikleri emeklerin karşılığını yavaş yavaş almak istemektedirler. Genelde adamlık dininin evlilikleri, flörtten farklı olarak, doğal tanışmalarla olmaz. Belirli yaşa gelmiş erkek ve kızların mutlaka evlenmesi gerektiği düşünüldüğü için, bunu sağlayabilmek için birçok yöntem denenir. Eğer kişiler bunu başaramıyorlarsa bu durumda iş ailelerine, akrabalarına ve dostlarına düştüğü düşünülür. Bir önceki bölümde bahsettiğimiz flört dönemi evliliğe giden bir adım olarak görülür. Fakat bu kişiler tarafından iyi değerlendirilmediyse, evlilik için suni karşılaştırmalar ve tanışmalar ayarlanır. Bu karşılaştırmaların da her yerde bilinen ve tanınan ustaları vardır. Çevrede gençleri biraraya getirmesiyle ünlü genelde yaşları ilerlemiş bu kişiler vakitlerini uygun kültürde, uygun zenginlikte, uygun güzellikte ve uygun muhitte oturan gençleri aramakla geçirirler. Hemen her ailenin böyle bir büyüğü ya da tanıdığı olur.

Böylece evlilik döneminin tanışma faslı başlamış olur. Tanışma ayarlandıktan sonra iki taraf da birbirlerini ailelerinin onlara öğrettiği süzgeçlerden geçirmeye başlar. Nihayet ailesinin küçüklükten beri onun için harcadığı zaman ve imkanın karşılığını onlara verme zamanı gelmiştir. İyi bir evlilik hem çevresi hem kendisi hem de ailesi için gerekli ve şarttır. Tanışmadan sonra eğer her iki taraf da birbirlerinin oturduğu muhiti, sosyal statüsünü, kıyafetinin markasını ya da arabasını birbirlerine uygun görmüşse, tanışmadan sonra bir yemek ve buluşma ayarlanır. Bu buluşma için kıyafet beğenme süresi oldukça uzundur. İki taraf da sürekli bu buluşmada ne giyeceğini düşünür. Hatta bu düşünme olayına aileler ve arkadaşlar da katılırlar ve giyilecek kıyafet el birliği ile ayarlanır.

İki tarafın evliliğe ikna olması için o kadar uzun bir zamana gerek olmaz. Kadın, erkeğin kendisini geçindireceğine kanaati gelirse evlenir. Erkeğin de kadının kendisini iş veya sosyal çevresinde iyi temsil edeceğine, yanında iyi görüntü vereceğine ikna olması gerekir. Nişan kararlaştırılır. Nişan, "çıkma"nın toplum tarafından onaylanmış halidir.

Samimiyetsizlik, ilk baştan itibaren olayın en belirgin vasfıdır. Erkek aldığı çiçeklerle, hediyelerle kısıtlı bütçesini zorlar, kıza ve ailesine gösteriş yaparak kendisini zengin ve cömert göstermeye çalışır. Çünkü kızla evlenmesi, hakkında zenginliği ile ilgili edinilecek imaja bağlıdır. Bu dönemde harcama yapmaktan çekinilmez, çünkü yapılacak olan harcama ileride iki tarafa da ev, para, kıyafet, prestij vs. olarak fazlasıyla geri dönecektir. Aile çok kısa zamanda damat adayı hakkında bir tür kamuoyu araştırması başlatır. Herkesin damat hakkındaki görüşleri alınır. Asıl amaç "Nasıl, etraftan

beğenilen bir aday mı?" sorusuna cevap bulmaktır. Damat adayının gelir seviyesi, malı-mülkü hakkında bilgi edinilerek etrafa anlatılır. Eğer maddi durumu iyi ise dış görünüşü ve ahlakı o kadar önem taşımaz.

Bundan sonra aileler görüşmeye başlar. Bu görüşme, bir tür alış veriş görüşmesidir. Kızın ailesi, kızlarının karşılığında ne alacağını hesaplar. Bu direkt olarak para olmasa bile prestij, ün, şöhret, ev, mobilya gibi bir karşılıktır.

Karar verildikten sonra nişan için para biriktirilmeye başlanır. Kıza hediyeler alınır. Nişanı kız tarafı yapar. Karşılığında yüklü bir düğün bekler. Hangi tarafın bu iş için ne kadar para harcayacağı önceden belirlenmiştir. Tam bir masraf paylaşması yapılır. Düğündeki içeceklere kadar hangi tarafın neyi karşılayacağı bellidir. Ailenin maddi durumu harcamaları karşılamaya yetecek kadar olmasa bile aile borçlanarak ya da bir şeyler satarak bunu muhakkak üstlenir. Karşı tarafa mahçup duruma düşmemek, parasız görünmemek bu kritik dönemde çok önemlidir.

Her iki tarafın da yakın çevreleri, bedavadan yiyip-içip eğlenmek için nişanın yapılmasını dört gözle beklerler. Fakat, bir yandan da gelin ve damada takı takmaları, hediye almaları gerektiği için bunun sıkıntısını yaşarlar. "En ucuza nasıl hediye ayarlarız?" problemi başlar. Gelinle damadın babalarından menfaati olanlar iyi takı takar, iyi aile dostu gibi davranırlar.

Adamlık dininin evlilikle ilgili törenlerine bakıldığında, dünya hayatının aldatıcı süsü olan gösteriş merakı ve insanların rızasını arama hastalığı en üst düzeyde gözlemlenebilir. Ailelerin nişan, düğün gibi şatafatlı törenler düzenlemelerindeki ana amaç, insanlara gösteriş yapmaktır. Örneğin çeyiz açılma günleri bütün komşular eve çağırılır. Eşyalar herkese gösterilerek eşe, dosta, komşuya gösteriş yapılır. Davetliler ise genellikle çok beğendiklerine dair abartılı tepkiler verirler. Ancak çoğu zaman kendi evlerine döndüklerinde kadar kötü, işe yaramaz şeyler alındığı hakkında yorumlar yaparlar.

Düğün Psikolojisi

Adamlık dininde insanların yaşamlarında çok önem verdikleri belirli dönüm noktaları vardır, bunlardan bir tanesi de düğünlerdir. Düğün özellikle bayanlar için o kadar önemlidir ki, o gün geldiği zaman herşeyin değişeceğini, tüm hayallerinin gerçekleşeceğini düşünürler. Fakat birçok kişi için düğün günü hayatlarının en sıkıntılı ve en gerilimli geçen günüdür. Çünkü çoğunda yaşanan gerginlik ve tevekkülsüzlük nedeniyle düğünlerde neredeyse büyük bir kabus yaşanır. Bunun nedenlerinden bazıları aşağıdaki gibidir.

Düğünde gelin, damat ve aileleri belli çıkar hesapları içinde iken, davetlilerin de kendilerine özgü ayrı çıkar hesapları vardır. Nişanlar ve düğünler davetli ailelerin

çocuklarına iyi aday bulmaları için ideal yerlerdir. Bu nedenle kızlarını ya da erkek çocuklarını mümkün olduğunca pahalı kıyafetler giydirip beraberlerinde götürürler.

Düğünde duygusal konuşmalar yapılır. Bazıları yerli yersiz, sebepsiz ağlar. Niye ağladığını kendisi de bilmez. Ailenin en yakınları ve büyükleri en çok ağlarlar. Arada, "elimde büyüdü" demeyi de ihmal etmezler. Gelinin sabahtan itibaren kıyafet ve saç hazırlığı başlar. O günün berber masrafları oldukça fazladır. Herkes o gün neşeli ve cömerttir. Kız tarafı berberin çıraklarına o güne kadar hiç vermediği bahşişleri verir, aristokrat ve zengin gözükmeye çalışır. O gün herkes profesyonel bir organizatör gibi davranır. Etrafa emirler yağdırır, para saçar. Anne, gerekli gereksiz herşeye ve herkese para verir; baba bundan dolayı kavga çıkarır. Bu zaman zarfında sık sık bir köşeye çekilip ağlayanlar olur.

Daha sonra sıra resim çektirmeye gelir. Fotoğrafçının önündeki üstünde bulut resimleri olan kırmızı, mavi, beyaz renkli bezden fonların önünde gelin bir sandalyeye oturtulur. Damat gelinin yanında poz verir. Samimiyetsiz olduğu açıkça belli olan resimler çektirilir. Bu resimler daha sonra bir ömür boyu etrafa gösterilecektir. Zaten çekilme amaçları budur. Gelinin nasıl bir düğün yapıp ne çeşit bir gelinlikle evlendiğini, damadın gençken nasıl "fiyakalı" olduğunu ileride herkesin görmesi gerekir.

Nikaha giderken arabanın etrafı arı kovanı gibi dolar. Arabanın arka camında pasta altlıkları yapışıktır, üstünde yaldız kaplı karton harfler bulunur. Bunlar gelinle damadın baş harfleridir. Arabanın plakasında "evleniyoruz", "evlendik" ya da "mutluyuz" gibi kalıplaşmış yazılar vardır. Çoğu arabanın önünde plastik bir bebek oturtulur. Bu, daha sonra doğacak olan bebeğin simgesidir. Aileler gelinle damadın nerede ne yapacaklarını, kimlere ne cevap vereceklerini, nerede gülümseyip, nerede ağlayacakları önceden kararlaştırmıştır.

Düğüne gelen davetliler de küçük çıkar hesapları yaparlar. Yakında kızını nişanlayacak ya da evlendirecek olan varsa, iyi takı takar ki ileride kendi kızına da pahalı şeyler takılsın. Takıları en çok görünecek şekilde, düğün salonunun ortasına kadar gelerek herkese göstere göstere takarlar. Davetlilerin hepsi gecenin yıldızı olmayı isterler. Kıyafetler ona göre ayarlanır. Taraflar takı takma merasimini özellikle video kamera ile kaydederler. Amaç kimin ne taktığını tespit etmektir. Davetlilerden birine takı takma durumu olduğunda onunkiyle denk olanı takmak esas gayedir. Daha iyisini takmak "enayilik", daha kötüsünü takmak ise fakirlik, belirtisi olarak kabul edilir. Herkes üstüne düşeni yapmıştır. Misafirler bedava yemek yemekten mutludurlar. Aileler de hem hava atmış hem de iyi bir alış veriş yapmış olmanın mutluluğunu yaşarlar. Gelin ve damak ise oldukça yorgun ve rahatsızdır. Bütün masalar gezilip el öpme, tokalaşma merasimleri yapılır. Herkesin gözü üstlerindedir. Özellikle dikkatli davranmak zorundadırlar.

Tasvir ettiğimiz türden bir düğündeki insanların hemen hepsinin aklında benzer şeyler vardır: Diğer insanlara gösteriş, maddi hesaplar ve dikkatle yerine getirilmesi gereken samimiyetten uzak tavırlar. Buna karşın, bu insanların hemen hemen hiçbirinin

aklında Allah yoktur. Hiçbiri, içine daldıkları uğraşıdan silkinip Allah'ı düşünmeyi, O'nu tesbih etmeyi, Rabbimiz'e hamd etmeyi düşünmez. Hareketlerinin Allah'ın rızasına uygun olup olmadığı konusunda da bir kıyas içinde değildirler. Gereksiz yere harcadıkları paranın israf hükmüne girebileceğinin farkında değildirler.

Önceki paragraflarda saydıklarımız, adamlık dini toplumu içinde kültürel, sosyal ve maddi açılardan standart düzeye sahip bir çoğunluğun evlilik sırasında gösterdikleri klasik tutum ve davranışların, sahip oldukları psikolojilerin bir tasviridir. Tabi ki bundan daha farklı psikolojide ve ortamda evlenen kişiler de olmuştur. Toplumun çeşitli kesimlerinin evlilik konusunda gerek tanışma, gerek evliliğe hazırlık, gerekse törenler açısından birbirinden oldukça farklı tarzları olabilir. Kimisi görücü usulüyle, aileler ya da aracılar vasıtasıyla tanışırken, kimisi okuduğu üniversitede veya çalıştığı iş yerinde ya da arkadaş çevresinde evleneceği kişiyle tanışır. Kimisinin düğünü sıradan bir düğün salonunda, kimisininki beş yıldızlı otelde çok daha gösterişli ve ihtişamlı olur. Kimisi daha klasik, gelenek ve göreneklere uygun bir stil izler, kimisi daha modern, Avrupai bir tarzı benimser, kimileri de farklı ve orijinal bir şeyler yapmaya çalışarak dikkat çekmeye, ilgi toplamaya çalışır. Ancak farklı olan yalnızca mekanlar, dekorlar ya da çiftlerin birbirleriyle tanışma şekilleridir. Önemli olan nokta, adamlık dini toplumunun her kesiminde evliliğin son derece çarpık bir mantık içinde uygulanıyor olmasıdır. Evlilik, birbirini seven ve sayan iki insanın nikah bağı ile bağlanması değil, içinde yüzlerce cahiliye adetinin ve garip ayinlerin yer aldığı, gösterişe, çıkar hesaplarına dayanan, samimiyetsiz ve riyakar tavırlarla bezenmiş bir garip müessese halini almıştır.

Kültürel ve toplumsal statüleri ne olursa olsun her kesimden adamlık dini mensuplarının, gösterişiyle, hava atmasıyla, beklenti ve menfaatleriyle evlilik olayına yönelik temel mantık ve yaklaşımları, psikolojileri aşağı yukarı birbirleriyle aynıdır: Yani, **"Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur..."** (Hadid Suresi, 20) ayetinde bildirilen bakış açısını taşır ve harfiyen uygularlar. Zaten adamlık dininde Allah'ın rızasının en çoğunu gözetmek, Allah'ın sınırlarını korumak, O'nun belirlediği şekilde bir yaşam sürdürmek gibi kavramlar yer almadığına göre, geriye kalan yegane yol da nefis, heva, heves, tutku ve ihtirasların yolu olmuş olur. Şekiller, yöntemler değişse de, zihniyet hep aynı kalır.

Evlilik Sonrası

Önceki sayfalarda konu edindiğimiz çarpık zihniyet evlendikten sonra da devam eder. İlk günün sabahı birbirlerini yataktan kalktıkları halleriyle gören kadın ve erkek, ilk pişmanlık duygularını tadarlar. Çoğunlukla, daha önceden birbirlerini o durumda görmedikleri için birbirlerine itici gelmeye başlarlar. Aynı evin içinde yaşamaya başlayınca birbirlerinin daha önce bilmedikleri değişik alışkanlıklarına ve kişilik

yapılarındaki anormalliklere şahit olmaya başlarlar. Daha önce gözlerinde büyüttükleri bu insan zamanla değerini kaybetmeye başlar ve bu durum kısa sürede aralarında soğukluk olşumasına sebep olur. İçten içe besledikleri bu olumsuz duygular zaman içinde artarak devam eder. Aradaki sevgi anlayışı yüzeysel olduğundan, bir süre sonra sevgi zannedilen duyguların zorunlu bir alışkanlık haline dönüştüğünü görürler.

İlk aylar ayıp olmasın diye birbirlerine bu hislerini fark ettirmeyen ve iyi geçinmeye çalışan karı-koca, zaman geçtikçe saygılarını yitirmeye, kaba, kırıcı, tahammülsüz ve düşüncesiz olmaya, birbirlerinden soğuduklarını belli eden tavırlar göstermeye başlarlar. Fakat bunu etrafa sezdirmemeye çalışırlar. Ancak çevreleri zaten bu çarpıklığın farkındadır ve bu süreç doğal bir olay olarak kabullenilir. Evliliğin ilk günlerine "balayı" denmesi bunun ilginç bir göstergesidir; belli ki kısa bir süre sonra balayı bitecek, bıkkınlık, sıkıntı, hatta kavga dolu aylar ve yıllar başlayacaktır.

Evliliğin ilerlemesiyle birlikte çocuklar, geçim derdi gibi genel sorunlar ve bunların doğurduğu psikolojik ortam evdeki hakim yapıyı belirler. Ev sakinleri arasında sürekli gergin ve sinirli ilişkiler yaşanır. Para, sürekli konuşulan konudur. Karı koca arasında sahiplenme, kıskançlık gibi konular bitmez tükenmez bir gerilime ve kavgalara sebep olur. Erkeğin hep işinden bahsetmesi, karısının konuştuklarını dinlememesi, sürekli televizyon seyretmesi, karısına ve çocuklarına karşı ilgisiz ve asabi olması evin doğal ortamını oluşturur.

Evde genelde dağınıklık hakimdir. Ayrıca temizliğe de dikkat edilmez. Bu yüzden dışarıdan birinin normal zamanda evin halini görmesi istenmez. Evdeki mobilyalar, takımlar, masa örtüleri, vs. gibi eşyalar, ev sakinlerinin rahatından çok dışarıdaki insanın takdir etmesine yönelik olarak ayarlanır. Misafirler için özel bir oda ayrılır. Bu odada ev sakinleri pek oturmazlar; orası evin gösteriş kısmıdır. Evin en pahalı ve iyi eşyaları orada misafirlere sergilenir.

Çocuklar ise ev dışında en büyük gösteriş unsurudur. Zaten ilk baştan itibaren çocuğa yönelik bakış açısında büyük bir çarpıklık vardır. Anne ve baba çocuğu sahiplenir, ona hayat veren kendileriymiş gibi düşünür ve davranırlar. Herşeyi yaratanın Allah olduğu ve herşeyin gerçek sahibinin O olduğu düşünülmez. Çocuğu sahiplenen anne-baba, bir süre sonra da onu kullanarak etrafa gösteriş yapmaya, avami deyimle "hava atmaya" başlarlar. Çocuğun zeki ya da güzel oluşunu sık sık gündeme getirir ve bununla övünürler, sanki çocuktaki güzellik ya da zeka kendilerinden kaynaklanıyormuş gibi davranırlar. Hatta çocuğun herhangi bir güzel yönü hakkında "bana çekmiş de ondan öyle olmuş" gibi yorumlar yaparak kendilerine pay çıkarırlar. Zaman ilerledikçe çocukla gösteriş yapmanın boyutu genişler. Okuduğu okullar, arkadaş çevresi, gezdiği yerler bir övünç vesilesi olarak eşe dosta anlatılır. Adamlık dini ailelerinde, çocukla gösteriş yapmanın yanı sıra, çocuğu hayatın gayesi ve anlamı haline getirme alışkanlığı da çok yaygındır. Kimi anne-babalar çocuklarını yaşamlarının tek amacı olarak görür, tüm hayatlarını ona iyi bir gelecek hazırlamaya adadıklarını söylerler. Oysa tüm

insanların hayatlarının tek amacı Allah'a kulluk etmek olmalıdır. Hayat ancak Allah'a adanır. Bir insanın çocuğuna bakması da, ancak Allah rızası için yapılacak bir ibadettir.

Kadınların tüm hayatı, evlilik hedefine göre ayarlanmıştır. Genç kızlıktan itibaren bu hedef, hayatın en önemli amacı olarak kabul edilir. Kızların kiloları, kıyafetleri, tahsilleri, zevkleri, çevreleri hep iyi ve kazançlı bir evliliğe göre ayarlanır. Genç kızların önemli bir bölümü, üniversiteye "koca bulmak" için giderler. Çünkü koca, özellikle de zengin bir koca, hayatın garantisi olarak görülmektedir. Genç kadın, hayalinde, kendisini geçindirecek, koruyacak, gözetecek bir koca modeli oluşturur ve tüm genç kızlık dönemini onu bulmak için geçirir. Oysa Kuran'da bize bildirildiğine göre, insana rızık veren, koruyup-kollayan, kendisinden yardım umulmaya layık olan, ancak ve ancak Allah'tır.

Bu mantık içinde evlilik, iki insanın birbirine olan sevgisini ifade etmenin meşru bir aracı olmaktan çıkar ve sık sık ifade edildiği gibi bir "müessese"ye dönüşür. Evlilik döneminde de bu "ticari" sözleşmeyi başarıyla tamamlamış olmanın heyecan ve mutluluğu yaşanacaktır. Ancak çok kısa bir süre sonra ortaya çıkan sevgisizlik, saygısızlık ve davranış bozuklukları insanlarda, bir yerlerde yanlış yaptıkları hissini ortaya çıkartacaktır. Ne var ki buradan geriye dönüş genelde yoktur. Olsa bile, bu bir çözüm getirmeyecektir. Çünkü evlilikten geriye dönüş de, aynen evlilik gibi, adamlık dininin gerekleri uygulanarak yerine getirilecek, bundan sonraki hayat da adamlık dininin gereklerine uygun olarak sürdürülecektir.

Eğer bir hata aranacaksa bunu, tek tek olaylarda değil, bütün bu olayların temelinde yer alan ve tüm bu çarpık sistemin üzerinde yükseldiği ve insanları her durumda mutsuzluğa, hüsrana ve kayba sürükleyen batıl felsefede yani, "adamlık dini"nin kendisinde aramak gereklidir.

Adamlık Dininde "Kadınlık" Psikolojisi

Adamlık dininin topluma aşıladığı en önemli telkinlerden biri de, insanlara kadın veya erkek olmalarına göre, yine bu dinin saptadığı birtakım farklı kişilik ve ruh yapılarını benimsetmesidir. Oysa müminler arasında karakter cinsiyete göre değişmez. Tek ve ortak olan ideal mümin ruhu vardır. Adamlık dininde ise, kişinin karakteri kadın ya da erkek olmasına göre suni bir yönlendirme ve toplumsal telkinle değişir.

Kadınlar, adamlık dini toplumu tarafından üretilen güçlü bir telkinin sonucu olarak oldukça zayıf bir karakter ve beceriksiz bir tavır kazanmışlardır. Cesaret, akıl, kararlılık, çeviklik, zeka, beceri, sıkıntı ve zorluklara karşı dayanıklılık gibi vasıflar adamlık dininin kadına tahsis ettiği rolde yeri olmayan, olsa bile her zaman silik ve eksik kalan özelliklerdendir. Bütün bu özelliklerin erkekte bulunması gerektiğine dair hem erkeklerde hem de kadınlarda ön yargılı bir kabullenme vardır. Kıskançlık, kapris, şikayet, acizlik, duygusallık gibi unsurlar ise hep kadınlığın göstergeleri olarak tanımlanmıştır.

Adamlık dini, kadın ruhunu kadınlara acizlik, akılsızlık, cahillik, saflık ve beceriksizlik olarak yaşatır. Kadın bu dinin kuralları doğrultusunda bu görünümün içine girme ve bu ruhu yaşama zorunluluğunu ister istemez kabul eder. Kendisine tayin edilen bu ruh hali onda bütün tavır ve davranışlarıyla farklı bir kişilik meydana getirir. Bu ruhsal ve psikolojik zaafların, eksikliklerin onun kadın olmasının bir gereği olduğu ve bunun doğal olduğu bilinç altına işlenmiştir. Toplumun kendisine biçtiği akılsızlık, cehalet, beceriksizlik rolünü benimseyen kadın, zamanla gerçekten akılsız, beceriksiz ve cahil bir hale gelir.

Bu dinin saptadığı anlayışa göre kadının ön plana çıkması gereken yönleri, ancak onu "dişi" yapan özellikleridir. Aklın ve ahlak güzelliğinin yerine yüz ve vücut güzelliği, alımlı olması, bakımı, duygusallığı gibi... Kendilerinin toplumun en kültürlü, en çağdaş kesimine ait olduğunu sananlar bile bu kurala riayet ederler.

Bu temel mantıklar üzerine adamlık dininin kendine özgü çarpık görgü ve ahlak kuralları da bina edilir.

Adamlık dininin kadınlar için belirlediği özelliklerin başında "düşünmemek" gelir. Bu nedenle bu inancı benimsemiş bir kadın genellikle zihnini hiçbir konuda çalıştırma gereği duymaz. Başkalarının düşüncelerinden istifade ederek yaşar. Hiçbir konuya çözüm getirmez, önüne sunulan çözümleri uygular. Örneğin eğer ailesi ekonomik olarak zor duruma düşmüşse çözümü kocasına bırakır. Kendisi ise hangi işin kendilerine daha faydalı olacağı, geçimlerini sağlayabilmek için nasıl bir yol izlemeleri gerektiği gibi konularda hiçbir alternatif getirmez. Sadece eşini eve para getirmemekle suçlayarak, kendisini bu konunun tamamen dışında görür.

Adamlık dinindeki kadın karakterinin bir diğer özelliği de "gelişmeye ve ilerlemeye kapalı olması"dır. Bu nedenle birçok kadın kültür, görgü, yetenek, tecrübe birikimini artırmak için çaba sarf etmeye gerek duymaz. Dolayısıyla da genellikle bilimsel gelişmeleri, teknolojiyi, ekonomiyi, siyaseti takip etmez. Tek ilgili alanı fiziksel görünümü veya sadece kendi mesleği ile ilgili konulardan ibaret kalır.

Hatta adamlık dininde inanç bile kadına hazır olarak sunulur. Evleneceği kişinin inancı ne yöndeyse kendisini ona göre şekillendirir. Eğer evleneceği kişi dindar biriyse dinle ilgilenmeye başlar, eğer evleneceği kişi iman etmiyorsa veya Allah'ın emirleri konusunda gevşek davranıyorsa, kadın da vicdanen Allah'ın varlığını bilse bile eşi gibi yaşamaya başlar. Evleneceği kişinin mantık örgüsünü, hayata bakış açısını, zevklerini, dünya görüşünü, değer yargılarını hazır model olarak tümüyle benimser ve buna göre yaşamına devam eder. Bu nedenle adamlık dinini yaşayan çoğu kadının kendisine ait bir "doğru-yanlış" anlayışı olmaz. Ya eşinininkileri, ya erkek arkadaşlarını ya da anne babasının değer yargılarını benimseyerek kendisine bir yol belirler.

Bu dini yaşayan kadınların hayatlarını sürdürebilmeleri için mutlaka desteğe ve korunmaya ihtiyaçları vardır. Nitekim çoğunlukla çevrelerindeki zayıf, çaresiz kalmış insanları koruyan, onların hakkını savunan ve onlar adına mücadele eden bir kişilik göstermezler. Kimseyi korumaz ama kendisi korunur, kimseyle ilgilenmez ancak onunla ilgilenilir, kimse adına mücadele etmez ancak onun rahatı adına mücadele edenler olur.

Korkaklık da bu batıl dinin kadın karakterinin bir parçasıdır. Birçok kadın aslında hiç korkmadığı durumlarda bile sırf korku dolu bir tepki vermesi gerektiğine inandığı için çığlık atar, abartılı hareketlerle yüzünü kapar veya heyecanlanmış gibi görünür. Örneğin korku filmine giden bir kadın, filmden hiç etkilenmediği halde çok korkmuş gibi yapabilir. Gerçekte korkulacak bir yönü olmayan, bir çocuğun bile cesaretle karşılayabileceği olaylar karşısında çığlıklar atabilir, ani ve sivri tepkiler verebilir. Çünkü cahiliye toplumunda korkunun kadına yakıştığı veya kadın olmanın bir gereği olduğu inancı vardır. Halbuki Allah'tan başka korkulacak hiçbir varlık ya da olay yoktur. Bu gerçeğin farkına varmak ve (fiziksel reflekslerin dışında) kalben uygulamak tüm insanların üzerinde bir sorumluluktur.

Cahiliye toplumunun kadın için belirlediği bu karakterin bir diğer özelliği, daha önce de belirttiğimiz gibi yeteneksizliktir. Birçok kadın küçüklükten itibaren yeteneksiz olduğu inancıyla yetiştirilir. Bu nedenle de el becerisi zayıf olur ve hiçbir şekilde bu konuda kendisini geliştirme gereği duymaz. Örneğin adamlık dininde, bir kadının bozulan bir elektronik aletin nasıl tamir edileceğini öğrenememesi veya karmaşık bir aletin nasıl çalıştırılacağını anlayamaması son derece doğal görülür. Ya da patlayan bir lastiği değiştirememesi, el beceresi gerektiren birçok işte başarılı olamaması da makul karşılanır. Halbuki bu tümüyle adamlık dininin kadınlar üzerine yakıştırdığı yapay bir özelliktir. Birçok kadın aslında son derece becerikli ve pratik olabilecekken sadece bu telkinle kendisini yeteneksiz olduğuna inandırdığı için bu tip işleri beceremez. Tabii ki

fiziki gücünü aşan işleri yapmaması doğaldır ama bunun dışında kalanlar tümüyle aldığı telkinin bir neticesidir.

Adamlık dininin kadına bakış açısı son derece küçük düşürücüdür. Çünkü adamlık dininde kadın küçüklükten itibaren "iyi yemek yapmayı öğrenmezsen, dağınık olursan okumazsan kimseyle evlenemezsin, görünümüne dikkat edeceksin ki evde kalmayasın" gibi telkinlerle büyütülür. Aileler kızlarını özel okullara gönderirken, görgü öğretirken, kitap okumasını, bir müzik aleti çalmasını veya sanatla ilgilenmesini tavsiye ederken tek düşündükleri, iyi bir evlilik yapmasıdır. Bu nedenle küçüklükten itibaren kendisini bu gözle görmeye alışmış bir genç kız büyüdüğünde de mutlaka tüm özelliklerinin maddi olarak karşılanmasını ister. Bu nedenle para her zaman bu tip kadınlar için birinci dereceden önemli olur. Sahip oldukları özellikleri maddi olarak karşılayamayacak birisiyle asla birlikte olmak istemezler. Böyle bir birliktelikte kendi tabirleriyle "harcandıklarını" düşünürler. Bu nedenle eğer adamlık dinini yaşayan bir kadının eşi yeterli maaş alamıyorsa bu mutlaka bir kavga konusu olur. Kendisine iyi bakamadığı, istese başka biriyle de birlikte olabilecekken onunla evlendiği, böyle biriyle evlenerek göz göre göre hayatını mahvettiği gibi sözlerle değerinin iyi verilemediğini ifade eder. Bu nedenle adamlık dini evliliklerinde "para" konusu mutlaka bir problemdir.

Kuran'da cahiliye kadın karakterinin "entrikacı ve plancı" olduğundan da birçok ayette bahsedilmektedir. Hz. Yusuf'u entrikalarıyla hapse attıran kadının yaptıkları üzerine indirilen bir ayette din ahlakından uzak yaşayan kadınların bu yönüne şöyle dikkat çekilmektedir:

Onun gömleğinin arkadan çekilip-yırtıldığını gördüğü zaman (kocası): "Doğrusu, bu sizin düzeninizden (biri)dir. Gerçekten sizin düzeniniz büyüktür" dedi." (Yusuf Suresi, 28)

Toplum içinde de bilinen tabiriyle "kadın entrikası", karşıdaki insanı aldatmaya ve ikiyüzlülüğe dayalıdır. Ancak adamlık dini, kadın entrikasını meşru hale getiren bir model oluşturmuştur. Örneğin erkeği yumuşatmak için kadının kendisine saf, masum bir görünüm vermeye çalışması ya da yaptırmak istediği bir şey olduğunda gözleri dolarak ağlamaya başlaması... Kıskandığı bir kadın hakkında alttan alta kötü propaganda yapması, övüyormuş gibi yapıp aslında yermesi gibi... Karşı tarafın üzerine düşmesi ve dolayısıyla kendisini değerli göstermek için soğuk ve ilgisiz bir tavır içine girmesi, kendisi istemediği halde aranıyormuş veya ilgileniliyormuş gibi görünmeye çalışması, özellikle telefonla aramaması, hal hatır sormaması, neşeli ve konuşkan olmaması gibi taktikler de adamlık dininin kadın entrikalarıdır. Bir genç kızın erkek arkadaşını kıskandırmak için diğer erkek arkadaşlarıyla daha sık görüşmeye başlaması, çevresindeki erkeklere karşı daha ilgili bir tavır içine girmesi, hiç ilgilenmediği bir insanla ilgileniyormuş havası vermesi, çocukluktan öğrendiği bu "kadın entrikalarının" bir parçasıdır.

Adamlık dininin kadın karakteri temelde sinsilik üzerine kuruludur. Bu nedenle bu inanç içinde yetiştirilmiş bir kadın, dışarıya gözüyaşlı, masum, yumuşak bir insan görünümü verirken içte çok zalim bir yapı barındırabilir. Örneğin maddi olarak güç durumda olan eşinden tatil parası alabilmek için gözyaşlarına boğulabilir. Veya pahalı bir kıyafet alabilmek için kapris yapabilir, kavga çıkartabilir. Dıştan çok hassas bir insan gibi görünürken, aslında zor durumda olan bir insana sırf kendi çıkarı ve rahatı için bir kat daha yük yükleyerek son derece zalim bir tavır gösterir.

Adamlık dininde kadınların birbirleriyle işbirliği yaparak kocalarını nasıl idare edebileceklerine yönelik planlar kurmalarına da çok sık rastlayabilirsiniz. Halbuki bu tümüyle şeytanın yönlendirilmesiyle yapılan bir tavır bozukluğudur. Birbirlerinden aldıkları taktiklerle eşlerini belirli konularda idare etmeye yönelik bir politika belirlerler. Bu konuda birbirlerine tavsiyelerde bulunurlar. Örneğin "akşam en sevdiği yemeği hazırla, güler yüzlü ol, sevdiği bir programı seyrederken alacağın kıyafetin parasını söyle ", "önce bir çay ikram et, sigarasını yak, havadan sudan sohbet et, sinirleri yatıştıktan sonra konuyu açarsın" gibi tavsiyeler kadınların kocalarının gıyabında belirlediği taktiklerdir. Veya "kıskandırmak istiyorsan süslenip sokağa çık ve geç gel", "üzerine düşmesini istiyorsan fazla yüz verme", "ne kadar ilgili davranırsan o kadar çabuk soğur, unutma" gibi samimiyetsiz tavsiyeler kadınların birbirlerine öğrettiği entrikalar arasındadır.

Halbuki adamlık dini, insanları fiziksel özelliklerine, farklılıklarına göre ayrı ruh yapıları ve psikolojiler taşımaya iterken, Kuran'da tarif edilen din, bunun tam tersine, insanları cinsiyet farkı gözetmeksizin tek ve mükemmel bir ruh haline, ideal bir kişilik yapısına, üstün bir ahlak anlayışına yöneltir. Kadınlara ayrı, erkeklere ayrı olarak ön görülen farklı ahlaki ve psikolojik modeller Allah'ın dininde yer almaz. Kuran'da bu sık sık vurgulanır ve iman eden erkekler ve iman eden kadınların -adamlık dininin tam tersine- tek, ortak ve ideal olan mümin ahlakına ve karakterine sahip olduklarını bildirilir:

Şüphesiz, Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, mümin erkekler ve mümin kadınlar, gönülden (Allah'a) itaat eden erkekler ve gönülden (Allah'a) itaat eden kadınlar, sadık olan erkekler ve sadık olan kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, saygıyla (Allah'tan) korkan erkekler ve saygıyla (Allah'tan) korkan kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çokca zikreden erkekler ve (Allah'ı çokca) zikreden kadınlar; (işte) bunlar için Allah bir bağışlanma ve büyük bir ecir hazırlamıştır. (Ahzab Suresi, 35)

Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekatı verirler ve

Allah'a ve Resulü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır. Şüphesiz, Allah, üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 71)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, elbette ki kadınlarla erkekler arasında, fiziksel farklılıklardan doğan birtakım toplumsal iş bölümü, sorumluluk paylaşımı gibi düzenlemeler olabilir. Ancak bu düzenlemelerden kastettiğimiz herkesin anladığı gibi -ve aslında tamamen adamlık dininin bir telkininden ibaret olan- kadının yemek yapıp çamaşır, bulaşık yıkaması, vs. türünden beylik ayrımlar değildir. Zira İslam'ın bu konularda kadına yüklediği özel bir sorumluluk yoktur. Allah kadınla erkek arasında bir ayrım olmadığına şöyle dikkat çekmiştir:

Nitekim Rableri onlara (dualarını kabul ederek) cevap verdi: "Şüphesiz Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden bir işte bulunanın işini boşa çıkarmam. Sizin kiminiz kiminizdendir. İşte, hicret edenlerin, yurtlarından sürülüp-çıkarılanların ve yolumda işkence görenlerin, çarpışıp öldürülenlerin, mutlaka kötülüklerini örteceğim ve onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağım. (Bu,) Allah Katından bir karşılık (sevap)tır. (O) Allah, karşılığın (sevabın) en güzeli O'nun Katındadır." (Al-i İmran Suresi, 195)

Sonuç olarak erkek ve kadının her türlü işi, kendi aralarında anlaşarak organize etmeleri en akılcı çözüm olacaktır.

Bunun dışında, kadınların ağır işlerde, onların fiziksel güç ve kapasitelerini aşan (inşaat, hamallık, vb.) iş kollarında çalışmaları özel bir zorunluluk olmadıkça tabii ki uygun değildir. Ancak bunu kadınların aciz, yardıma muhtaç, eksik varlıklar olduğu şeklinde yorumlayarak, onların bu tür bir ruh haline bürünmelerini telkin etmek, tamamen Kuran dışı bir zihniyetin ürünüdür. Bu da adamlık dininin zihniyetidir ve fiziksel yönden daha narin yaratılmış olan kadının karakterinin de zayıf olması gerektiğine yönelik dolaylı ya da dolaysız pek çok telkini içinde barındırır. Oysa kadın ve erkek arasında fiziki yapılarından kaynaklanan kas gücü farklılığının dışında başka bir fark yoktur. Kadın da erkek de Allah Katında aynı sorumluluğa sahiptir ve sorguya çekilecektir.

Adamlık dininin kadınlara sunduğu bu "acizlik modeli", son derece normal, sağlıklı, akılcı ve tutarlı hareket edebilecek bir kadını zavallı konumuna düşürür. Bu acizlik yavaş yavaş karaktere işler.

Bu nedenle adamlık dini kadını, mümin kadınlara özgü asil, şahsiyetli ve akıllı tavır ve görünümden son derece uzaktır. Bu dinin şekillendirdiği kadın karakteri, Kuran'da, mümin kadın ve mümin erkeğin kaçınması gereken, şahsiyet bozukluğu ve anormallik olarak tanıtılan hemen hemen bütün tavırları içinde barındırır.

KOKONA KARAKTERİ

Okuduğunuz kitaplarda, dost sohbetlerinde veya okulda "kokona" tabirini mutlaka duymuşsunuzdur. Belirli bir insan modelini tarif etmek için kullanılan bu ifade, aslında adamlık dininin önemli karakter çeşitlerinden biridir. Bütün özellikleri din ahlakına ters olmasına rağmen, halk arasında çok yaygın kabul görmüş ve hatta kimi çevrelerce saygın kabul edilmiştir. Bu kabulün sebebi belki de bu karakterin bütün olumsuz yönlerinin, akılcı ve mantıklı bir şekilde, Kuran ahlakı ile kıyaslanarak tarif edilmemiş ve insanların gözleri önüne serilmemiş olmasıdır. Ancak bu bölümde okuyacaklarınızla söz konusu karakterin bütün çirkinliklerine şahit olacak ve karşınıza çıkan din ahlakından uzak birçok insanın bu karakteri bütün kurallarıyla uyguladığını göreceksiniz.

Kokona karakteri yapmacıklık üzerine kuruludur

Kokona karakterinin en önemli özelliklerinden biri, bu karakteri taşıyan kişinin hiçbir zaman gerçek ruh halini, kişiliğini kullanmamasıdır. Tüm hayatı yapmacıklık üzerine kuruludur. Hiçbir zaman olaylara karşı samimi, doğal ve içinden geldiği gibi tepki vermez. Sevgisini içinden geldiği gibi göstermez, kalbinden geçenleri olduğu gibi söylemez, gerçek ruh halini belli edecek şekilde bakmaz veya konuşmaz.

Yapmacıklık, kokona karakterini taşıyan insanların ana özelliklerindendir. Bu yapmacıklığın getirdiği sahtekar bir ruh hali içinde olurlar. Örneğin kokona karakteri gösteren bir insan, hiç umursamadığı bir olay karşısında çok üzülmüş görünümüne bürünebilir. İçinde hiçbir şey hissetmemesine rağmen cahiliye kıstaslarının bir gereği olarak "vah vah", "ah canım, sonra ne oldu", "görüyor musun sen şu işi" gibi ifadelerle dinlediği olayın kendisi açısından ne kadar üzüntü verici olduğunu anlatmaya çalışabilir. Ancak bu tepkiyi verirken sadece söylediği sözler değil, ses tonu, bakışları, yüz ifadesi, el hareketleri hatta oturuş şekli bile yapmacıktır. 40 yıl boyunca beraber olduğu ve bütün ömrünü beraber geçirdiği en yakın arkadaşına dahi hayatı boyunca bir kere bile gerçek yüzünü göstermemiş, gerçek sesiyle konuşmamış veya gerçek kişiliğini yansıtmamış olabilir.

Kokona karakteri taşıyan kişi, hiçbir zaman hiçbir insana karşı gerçek sevgi duymaz ve göstermez. Çünkü bu karakterde yapmacıklığın yanı sıra bencillik hakimdir. Bu karaktere sahip bir insanın hayatta en çok sevdiği kişi kendisidir. Herkesten çok kendisini beğenir. Herkesten daha akıllı ve kültürlü olduğunu düşünür. Hayatta kendisinden daha çok değer verdiği kimse yoktur. Çocukları, kocası veya anne ve babası da dahil olmak üzere… Bu nedenle kimseyi içinden gelerek, içli ve samimi bir sevgiyle sevemez. Dolayısıyla sevgi gösterileri de çok yapmacıktır. Örneğin hiçbir zaman karşısındaki kişiye içinden geldiği gibi sarılamaz, iltifat edemez, onun güzel yönlerini görüp dile getiremez. İltifatları her zaman gösterişe dayalıdır ve sahtedir. Bu karakterdeki insanlar genellikle sadece karşısındaki kişinin güzel bir kıyafetini över, nereden aldığını veya kaça aldığını sorar. Ya da saç modelini beğenir, nerede

yaptırdığını öğrenmeye çalışır. Bir mücevher dikkatini çeker, buna iltifat eder. Ancak hiçbir zaman karşısındakinin ahlakına veya görünümüne yönelik güzel özellikleri övmez. Örneğin tevazuyu, merhameti, sabrı, vicdanı, Allah korkusunu, cesareti, cömertliği dile getirmez. İnsanların fiziksel güzelliklerini de ön plana çıkarmak istemez. Bu nedenle sevgi göstermeyi ve gönül almayı bilmez.

Bu karakteri yaşayan kişinin her zaman iki yüzü, iki ses tonu, iki kişiliği vardır. Bunlardan biri kendisine ait olan diğeri ise dışarıya gösterdiğidir. Örneğin hiçbir zaman kalbinden geçenleri karşısındakine anında söyleyecek bir dürüstlüğe sahip değildir. Bir insanı sevmese bile, ona karşı yapmacık sevgi gösterilerinde bulunabilir. Cahil bulduğu bir insana, sahtekarca, ne kadar kültürlü olduğunu anlatabilir, hiç beğenmediği bir kıyafete övgüler yağdırabilir. Bu nedenle kokona karakteri gösteren insanların sözüne genellikle güven duyulmaz. Fikrine danışılmaz çünkü mutlaka gerçek fikrini gizleyeceği ve ortama en uygun bulduğu sözü söyleyeceği düşünülür. Böyle bir karakterdeki kişinin neşesi de doğal ve samimi değildir. Gerçekten keyif aldığı, ruhen zevk aldığı veya sevindiği için değil, gülmesi gerektiğini düşündüğü için güler. Kalbinde sıkıntı ve azap yaşarken yüzünde gülümseme olur. Hiç zevk almadığı insanların yanında, çok sıkıldığı ortamlarda bile -eğer çıkarı bunu gerektiriyorsa- neşeli görünümünden taviz vermez. Gururuna ağır gelen bir durumda, aşağılandığını hissettiği bir anda veya insanların kendisine değer vermediği ortamlarda dahi suni kahkahalar atabilir.

Kokona karakterini yaşayan insanlar temizliğeönem vermezler

Bu insanlar dıştan bakıldığında oldukça bakımlı görünürler. Çünkü gösteriş kokona karakterinde çok önemli bir yere sahiptir. Ancak her konuda olduğu gibi temizlik konusunda da sadece gösterişe yönelik bir anlayış hakim olduğu için bu insanlar, kimsenin görmediği yerde son derece sefil bir hayat yaşarlar. Bu karaktere sahip bir insan için temizlik sadece dışarıdaki insanların takdirini kazanmak için yapılan külfetli bir iştir. Dolayısıyla bu zihniyete göre, kimse olmadığında temiz olmanın gerekçesi de ortadan kalkmış olur.

Örneğin kokona karakteri taşıyan kişilerin evlerinde genellikle sadece misafirlerin oturduğu odanın temizliğine dikkat edilir. Ancak bu odanın da sadece görünen yerlerini temizlerler. Koltuklara ilk bakıldığında son derece temiz görünür ancak koltukların arka kısımlarının evya altlarının büyük bir ihtimalle aylardır silinmemiş olduğunu, her yeri toz kapladığını görebilirsiniz. Kalorifer kapakları temizdir ancak bu kapakları çıkardığınızda ortaya çıkan manzara son derece ilkeldir. Bu karakterdeki kişilerin evlerinde belki de yıllardır dokunulmamış yerler vardır. Eski eşyaların durduğu dolaplar, halıların altları, banyoların duvarları gibi detayda kalan yerler çoğunlukla mikrop barındıran kirli bölümlerdir.

Ancak herşeyden önemlisi bu insanların kişisel temizlikleri konusunda gösterdikleri umursamazlıktır. Kokona karakterindeki kişinin en belirgin yönlerinden

biri kirli ve günlerce yıkanmamış bedeni üzerine yoğun parfüm sıkarak kirini örtmeye çalışmasıdır. Dışarıdan bakıldığında güzel ve pahalı parfüm kokularıyla dolaşan bu insanlar çoğunlukla günlerce su yüzü görmemiş olurlar. Berbere gittikten sonra bir daha para vermemek ve saçlarının bozulmasını engellemek amacıyla çok uzun zaman yıkamadan saçlarını muhafaza ederler. Bir yere giderken sadece görünür yerlerini temizler ancak elbisenin altında kalan yerlerin bakımına asla önem vermezler. Bu nedenle genellikle sürekli bakteri ve mikroplardan kaynaklanan enfeksiyonlara yakalanır ancak çoğunlukla bunun bile farkına varmadan yıllarca bu hastalıklarla birlikte yaşarlar. İkram ettikleri yemeklerin temizliğine önem vermez, yaptıkları yemekleri genellikle iyi yıkanmamış sebzeler, eskiden kalma yağlar, bayatlarıyla tazeleri karıştırılmış malzemelerle ucuza mal etmeye çalışarak yaparlar. Çıkarları için karşı tarafın sağlığını tehlikeye atmaktan hiçbir şekilde çekinmezler. Hatta temizliğe önem vermeden yaptıkları bu yemeklerin insanların sağlığına zarar verebileceğini bile akıllarına getirmezler. Çünkü kokona karakterindeki kişi artık bir müddet sonra pis yaşamaya alışır ve bunu doğal hayat olarak kabul eder.

Tüm bunlar kokona karakterinin dinsizlik sistemi üzerine kurulu olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle vicdan kullanmaz ve mecbur kalmadıkları sürece Allah'ın emrettiği gibi temiz, fedakar veya ince düşünceli olmazlar.

Dine bakış açıları

Kokona karakterinde din, Kuran'da tarif edilen şeklinden çok farklı olarak algılanır. Bu karakterdeki birçok kişi için dini inanç, kişinin Allah'a olan bağlılığından değil, topluma kabul edilme arzusundan kaynaklanır. Diğer bir deyişle belirli bir ölçüde dindar olmak, toplumun genel bir kaidesi olarak yerine getirilmesi gereken bir yaşam kuralıdır onlar için. Bu nedenle kokona karakterli kişi, dindarlığı da bir gösteriş malzemesi olarak kullanır. Bazı zamanlarda Allah'ı zikreder, Allah'a inandığını, Kuran'ı kabul ettiğini söyler ancak dinin gerektirdiği güzel ahlakı ve yaşam şeklini benimsemez. Allah böyle insanların varlığını, Kuran'da Maun Suresi ile bildirmiştir. Ayetlerde Allah şöyle buyurmaktadır:

Dini yalanlayanı gördün mü? İşte yetimi itip-kakan; Yoksulu doyurmayı teşvik etmeyen odur. İşte (şu) namaz kılanların vay haline, Ki onlar, namazlarında yanılgıdadırlar, Onlar gösteriş yapmaktadırlar. Ve 'ufacık bir yardımı (veya zekatı) da engellemektedirler. (Maun Suresi, 1-7)

Bu karakterin kendisine has, Kuran'dan tamamen uzak, sapkın bir din anlayışı vardır. Bu karakterdeki insanlar, dindar olduklarını söyleseler de haramlar ve helaller konusunda son derece gevşektir. Allah'tan gereği gibi, içleri titreyerek korkmazlar. Bu nedenle, dinin kendilerince kolay olan hükümlerini uygulayıp, kendilerine zor gelen veya çıkarlarına uygun düşmeyen hükümlerini görmezden gelirler. Örneğin namazın bir vaktini kılar ancak günün diğer bölümlerinde eğer bir partiye davetlilerse veya uykuları varsa ya da alışverişe çıkmaları gerekiyorsa kolaylıkla yeni bir hüküm çıkararak, "hepsini kılmak gerekmiyor bir vakit kılmak yeterli" diyebilirler. Ya da "benim niyetim önemli ne yaptığım değil" gibi yanlış bir karara varabilirler.

Bu karakterde din sadece belirli günlerde, belirli kişilerin yanında veya belirli olaylar esnasında gündeme gelir. Örneğin cenaze törenleri veya mevlütler kokona karakterli insanların dini gündeme getirdikleri yer ve olaylardır. Çünkü bu tip olaylar, onlar için dindarlıklarını gösterecekleri fırsatlardır. Ölen birinin arkasından dua okumak veya onun ahiretiyle ilgili konu açmak çevrelerine dine verdikleri önemi göstermek açısından önemlidir. Elbette tüm bunlar samimi niyetle yapılırsa güzel davranışlardır, ancak kokona karakterindeki insanların farkı, ölen kişinin ahiretiyle ilgili konuşurken ya da onun arkasından dua ederken Allah'ı unutmuş, ölümü ve ahireti kendilerinden uzak görerek ve sadece çevredeki insanlara gösteriş yapma amaçlı olmasıdır.

Nitekim kokona karakterinin felsefesini yaşayanların birçoğubu tip durumlarda başına ince bir tülbent takar, siyah ağırlıklı olarak şık ve pahalı kıyafetler giyerek cenazeye gider. Cenaze sahiplerinin gördüğü yerlerde yüze hüzünlü ve acıklı bir ifade verilerek başsağlığı dilekleri iletilir. Ölen kişinin ecelinin geldiğinden, geride kalanların sağ sağlim yaşamasından bahsedilir. Ancak tüm bunlar yapılırken Allah'a karşı acizliğini hisseden, ölümün kendisi için de çok yakın olabileceğini bilen ve hesap vermekten

korkan bir insanın ruh hali yaşanmaz. Aksine o anda cenaze töreni, şekli ve kuralları farklı olan bir toplantı gibi algılanır. Şıklık yarışı, dedikodular burada da devam eder. Kim gelmiş, kim ne giymiş, kim ne marka başörtüsü takmış, kimin gözlüğü ne markaymış gibi konular akılda olur.

Kokona karakterinin ruh haliyle dinin getirdiği ruh hali birbirine taban tabana zıttır. Kokonalar, Allah'ı sık sık anıyor gibi görünebilirler. Özellikle kaza, hastalık veya kendileri için önemli gördükleri olaylar anında. Ancak Allah'ın her yeri sarıp kuşattığını, kendilerine her an hakim olduğunu, kadere tabi olduklarını, hesap vereceklerini, dinin kendilerine sorumluluk yüklediğini, Allah'ın azabını, adaletini, gücünü çoğunlukla hiç düşünmezler. Belki de hayatları boyunca bu konuları derinlemesine hiç düşünmemişlerdir. Genellikle Kuran'ın içinde yazılanları ve Kuran'da emredilen ahlakı bilmezler, bilseler de hiç uygulamazlar.

Kokona karakterinin bu yönünü ortaya çıkarmak aslında çok kolaydır. Onlardan sadece Allah rızası için bir fedakarlık yapmaları istense, bu zihniyetleri büyük bir ihtimalle bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Çünkü kokonalar Allah'ı razı etmek için en ufak bir zorluğa bile girmek istemezler. Yaşam şekillerinden, lükslerinden, çevrelerinden feragat etmeyi göze alamazlar. Örneğin eğer dinin bir hükmünü yerine getirirken çevrelerinden tepki alacaklarını düşünürlerse, insanları Allah'ın rızasına tercih ederler. Özellikle din adına zenginliklerinden, eğlencelerinden, gezmelerinden, kıyafet şekillerinden veya alışkanlıklarından hiçbir zaman taviz vermezler.

Halbuki din, insanın tüm yaşamına ve ahlakına etki etmelidir. Allah'a inanan bir insan hayatının tümünü, Allah'ın rızasına uygun olarak onun dinine tabi olarak ve Kuran ahlakını uygulayarak yaşar. Allah'ın dinini, dünyevi çıkarlarına uygun olup olmamasına göre değerlendirmez. Değerlendirdiğinde o zaman bu gerçek dindarlık olmaz. Bu nedenle kokona karakterinde dine bakış açısı, İslam'ın ruhundan ve mantığından çok uzaktır. Oysa Allah ayetlerinde dinin yalnızca Allah'a halis kılınması gerektiğini şöyle buyurmaktadır:

Şüphesiz, sana bu Kitabı hak ile indirdik; öyleyse sen de dini yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet et. Haberin olsun; halis (katıksız) olan din yalnızca Allah'ındır. O'ndan başka veliler edinenler (şöyle derler:) "Biz, bunlara bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz." Elbette Allah, kendi aralarında hakkında ihtilaf ettikleri şeylerden hüküm verecektir. Gerçekten Allah, yalancı, kafir olan kimseyi hidayete erdirmez. (Zümer Suresi, 2-3)

De ki: "Ben dinimi yalnızca O'na halis kılarak Allah'a ibadet ederim. Siz, O'nun dışında dilediklerinize ibadet edin." De ki: "Gerçekten hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini, hem yakınlarını hüsrana uğratanlardır. Haberiniz olsun; bu apaçık olan hüsranın kendisidir." (Zümer Suresi, 14-15)

Öyleyse, dini yalnızca O'na halis kılanlar olarak Allah'a dua (kulluk) edin; kafirler hoş görmese de. (Mümin suresi, 14)

En zor anlarda bile kokona karakterini terk etmezler

Kokona karakterinin diğer bir özelliği, bu karakterin, kişinin bütün hayatına hakim olmasıdır. Bu hakimiyet o kadar kuvvetlidir ki, kokonalar en zor anlarda bile kendi kurallarından taviz vermezler. Yukarıdaki bölümde anlatılan cenaze konusu bu duruma bir örnektir. Çünkü bu insanlar en yakın arkadaşlarının ölümlerinde, hatta kendi eşlerinin veya çocuklarının ölümünde bile Kuran ahlakıyla taban tabana zıt olan karakterlerini terk etmeye yanaşmazlar.

Bu karaktere sahip olan insanlar düşünme yeteneklerini hiç kullanmadıkları için Allah'ın büyüklüğünü ve kudretini tam anlamıyla anlayamazlar, bu nedenle de Allah'tan korkmazlar. Dolayısıyla hemen hemen hiçbir olay onları derinden etkilemez, samimi, içten davranmaya ve tevazuya yöneltmez. Yakın bir arkadaşlarının çok tehlikeli bir hastalığa yakalanması, çocuklarının sakatlanması, eşlerinin ölüm tehlikesi geçirmesi ve bunun gibi olaylar ruhlarında derin bir etki meydana getirmez. Bu insanların durumundan asla ibret almazlar. Kendilerinin de bir gün böyle bir olayla karşı karşıya geleceklerini düşünüp ahlaklarını güzelleştirmeye, hatalarını düzeltmeye yanaşmazlar.

Kokona karakterinin dayanamadığı ve temelden çöktüğü sadece tek bir olay vardır; kendi ölümleri. Kokonaların hayatta en çok korktukları şey ölmektir. Ölümün kendilerine gerçekten yaklaştığını hissettiklerinde ciddi bir korkuya kapılırlar. Bu çirkin karakterlerini ancak o zaman terk eder ve samimi yüzlerini ortaya çıkarırlar. Örneğin bir deprem anında duyulan panik kokona karakterinin terk edilmesine sebep olabilir. Böyle bir anda bu karakteri yaşayan bir insanın yüz ifadesi, ses tonu, tavırları ve Allah'ı zikrediş şekli birdenbire değişir. Acizliğini bilen, tevazulu, korku dolu, samimi ve içten bir şekil alır. Ancak deprem sona erdiği anda bu etki birden yok olur ve kokona karakteri aynen geri döner. Çünkü burada karakterin bir anlık da olsa değişmesini sağlayan güç, Allah korkusu değil, ölüm korkusudur. Ölüm tehlikesi geçtiği anda, bu karakter de bütün çirkinliğiyle tekrar ortaya çıkar.

Kokona karakteri ağırlık, beceriksizlik ve cahillik meydana getirir

Kokonalar genellikle eli hiçbir işe yatkın olmayan, hiçbir konuda beceri gösteremeyen, cahil insanlar olurlar. Çünkü bu karakterin insana sunduğu dünya son derece küçüktür. Hayatın sadece belirli alanlarıyla ilgilenir, bunun dışındaki hiçbir konuda bilgi sahibi olmazlar.

Kokonaların ilgi alanları kıyafetler, makyaj malzemeleri, parfüm markaları, çevrelerindeki insanların özel hayatları, dekorasyon modelleri, seyahat programları,

berber adresleri gibi konulardır. Bunların dışında onları derinlemesine ilgilendiren pek bir konu olmaz. Örneğin Doğu Türkistan'da Müslümanlara yapılan işkenceler, Bosna'da yaşanan zulüm, Afrika'da açlıktan ölen insanlar, dünyada dinsizliğin yayılması, Kuran ahlakının terk edilmesi ya da gençler arasındaki ahlaki dejenerasyon kokonaların hiçbir şekilde ilgilenmediği konulardır. Çünkü onlar sadece kendi sorunlarına karşı duyarlı olan insanlardır. Başkalarının sorunları, en yakın arkadaşları bile olsa onları hiç ilgilendirmez. Ancak kendi çıkarlarına da dokunan bir yön varsa konuyla ilgilenebilirler.

Örneğin kendileri veya ailelerinden biri hastalanmadığı sürece hasta olan insanlara yakınlık duymazlar. Kendileri fakir kalmadıktan sonra fakir insanların durumunu asla düşünmezler. Kendileri aç kalmadığı südece aç insanların halinden anlamazlar. Kokonaların bir konuda duyarlılık gösterebilmesi için öncelikle o olayı kendilerinin yaşaması gerekir. Kendilerine dokunmayan ve rahatsızlık vermeyen hiçbir sorun onlar için önemli değildir. Bir soruna çözüm aramaları, bu sorunu yaşayan insanların kurtuluşu için gayret etmeleri ve ellerindeki imkanları bu sorunun çözümü için seferber etmeleri, ancak bu durumun onlara da zarar vermesine bağlıdır. Nitekim eğer savaş veya açlık olan bir ülkede yaşıyorlarsa ve bu durumdan kendileri de etkileniyorlarsa buradaki sorun için bir çözüm arayabilirler. Çünkü söz konusu olan kendi hayatlarıdır. Ancak eğer az önce bahsettiğimiz ülkelerden uzak bir yerde lüks içinde yaşıyorlarsa, oralardaki insanların durumu onları uzaktan yakından ilgilendirmez. Bu anlamda kokona karakteri son derece acımasız ve zalim bir karakterdir.

Ayrıca kokona karakterinin insana sunduğu kültür de sadece gösterişe dayalı olduğundan, bu insanlar son derece cahil ve bilgisizdir. Kitap okumaya, akıl çalıştırmaya, düşünmeye hiç vakit ayırmazlar. Bütün vakitlerini ve zekalarını insanlara yapacakları gösterişe ayırırlar. Bu nedenle kokonaların en belirgin özellikleri akıl gerektiren konularda fikir üretememeleri, çevrelerine fayda sağlayamamaları ve bulundukları ortama bir güzellik kazandıramamalarıdır.

Hatta kokona karakterindeki insanlar genellikle acil anlarda aklı başında insanlara ayakbağı olur ve sorun teşkil ederler. Tehlikeli bir durumda tedbir alınması gerektiğinde hiçbir faydaları olmadığı gibi akılsız ve beceriksiz oldukları için onların da korunup kollanmasına vakit ayırmak gerekir. Örneğin bir kaza anında hemen doktor çağırmak veya çevreye toplanan insanlara müdahale etmek yerine, ağlayarak, bağırarak ve şuursuz hareketler yaparak olayı daha da karmaşık hale getirirler. Bunun gibi ani olaylarda akıl kullanıp, çözüm getiremezler. Sadece orada bulunan insanlara zorluk çıkartırlar. Bu nedenle kokona karakteri insanın kendisine zarar vermesinin yanı sıra çoğu zaman bu kişiyi çevresine karşı da zararlı bir insan haline getirir.

Kokonaların hayata dair bir hedefleri, idealleri, hayırlı bir amaçları olmadığı için aynı zamanda hayatlarına büyük bir ağırlık da hakimdir. Genellikle eğlenceye, berbere, spora, alış verişe veya bir arkadaş ziyaretine yetişmek dışında hiçbir acele işleri olmaz. Aceleleri sadece kendileriyle ilgili konulardadır. Başka insanların iyiliği, sağlığı, güvenliği için acele etmezler. Zaman onlar için kıymetli değildir, vakti rahat rahat

harcarlar. Günleri, ayları hatta yılları, hiçbir faydalı iş yapmadan sadece kendileriyle ve kendi çevreleriyle ilgilenerek geçirebilirler. Bu nedenle son derece ağır hareket eder, her konuyu uzun uzun konuşur, en ufak bir konuya bile saatlerce çözüm getiremezler. Örneğin evlerindeki herhangi bir dekorasyon değişikliğine haftalarca, hatta aylarca karar veremezler. Hangi kıyafeti giyeceklerine, saçlarını hangi modelde yapacaklarına, hangi kolyeyi takacaklarına, hangi ayakkabıyı alacaklarına ve bunun gibi konulara günlerini, aylarını ayırırlar.

Kokona karakterinin hayata getirdiği bu ağırlık, bu insanların zihinsel faaliyetlerine de aynı şekilde yansır. Akılları son derece durgun olur. Doğruyla yanlışı kolay ayırt edemez, hikmetli konuşamaz ve akıl kullanarak kimsenin ahlakına, kişiliğine, yaşam şekline olumlu bir katkı sağlayamazlar.

Kokona karakterinin basitliği

Bu karaktere sahip olan insanların en büyük iddialarından biri "asalet"tir. Asilliğin görünüm, tavır ve birtakım görgü kurallarını uygulamaktan ibaret olduğunu düşünen bu insanlar, kendilerini çevrelerine karşı son derece asil kişiler olarak tanıtırlar. Zenginliğin insanlara doğal bir asalet kazandırdığını ve en azından yemek yemekle, oturup kalmak veya giyinmekle ilgili bazı uluslararası kuralları öğrenerek bu asaleti elde edebileceklerini düşünürler.

Halbuki kokonaların nezaketli görünümlerinin altında genellikle son derece zalim, basit ve asaletten uzak bir karakter yatar. Çıkarlarıyla çatışan bir olay olduğu anlarda sergiledikleri tavırlar veya değer vermedikleri insanlara karşı gösterdikleri tavırlar bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. Örneğin çevresi tarafından son derece nezaketli bilinen bir kokona, bir mağazada çantasını kaybettiğinde son derece basit tavırlar göstermeye başlar. Tezgahtarlara bağırır, olur olmaz kişileri hırsızlıkla suçlar. Hemen çantasının bulunmasını yoksa oradaki herkesi mahkemeye vereceğini söyler. Son derece basit bir konuşma şekli ve ses tonuyla, laftan anlamaz şekilde olayla ilgisi olmayan insanlara bağırır. O anda asalet ve görgü tümüyle yok olur. Çıkarlarına zarar geleceğini düşündüğü için hemen gerçek yüzü ortaya çıkar.

Merhamet, asalet, görgü gibi konuların kokona karakterinde sadece taklide dayalı olduğunu anlayabilmek için verilebilecek çok fazla örnek vardır. Örneğin bir kokona, kendisine ziyarete gelen yakın bir arkadaşının çocuğuna karşı son derece sevgi doludur. Onu kucağına alır, sever, merhamet gösterir çok nezaketli bir şekilde çocuğun düşmemesi ya da zarar görmemesi için itina eder. Ancak evine fakir bir ailenin çocuğu geldiğinde tavrı çok farklı olur. Onun salondaki koltuklara oturmasını, iyi tabaklardan yemek yemesini, evin içinde dolaşmasını istemez. Bu çocuğa dokunmak veya onu sevmek istemez. Merhamet göstermez hatta ters ve aksi davranır.

Bu karaktere sahip olan insanlar yaşam tarzlarında herhangi bir değişiklik meydana gelmesine tahammül edemezler, bu nedenle kolay öfkelenirler. Örneğin son derece şık giyinmiş ve davet edildiği partiye yetişmeye çalışan bir kokona düşünelim.

Çevresindekilerle son derece kibar konuşan ve kibar hareket eden bu kişi eğer davet edildiği yerin otoparkında yer bulamazsa aniden tavrı değişir. Arabayı uzak bir yere park edip yürümesi gerektiğini anlayınca otopark görevlisini suçlamaya başlar. Bu kişiyi aşağılayarak istediğini elde etmeye çalışır. Israrları bir fayda getirmezse hemen kabalaşır, ses tonu, konuşma tarzı değişir. Küçücük bir çıkar için tüm bu basitliklere tamah eder. Çünkü kokona karakterinin asilliği sadece görünüme dayalıdır.

Gerçek asalet, imandan kaynaklanır ve ruhta yaşanır. Ancak Allah'a iman eden, herşeyin karşılığını Allah'tan bekleyen, Kuran ahlakının gereği olan ruh güzelliğini yaşayabilen bir insan gerçek asalet ve izzete sahip olabilir. Böyle bir insan, şartlara ve kişilere göre değişmeyen, çıkar peşinde koşmayan, haysiyetli, tevazulu, şerefli ve asil bir tavra sahip olur. Allah Kuran'da gerçek izzet ve onurun Allah'a ve Allah'ın taraftarlarına ait olduğunu bildirir:

Derler ki, "Andolsun, Medine'ye bir dönecek olursak, gücü ve onuru çok olan, düşkün ve zayıf olanı elbette oradan sürüp-çıkaracaktır." Oysa izzet (güç, onur ve üstünlük) Allah'ın, O'nun Resûlü'nün ve mü'minlerindir. Ancak münafıklar bilmiyorlar. (Münafikun Suresi, 8)

Onlar, mü'minleri bırakıp kafirleri dostlar (veliler) edinirler. 'Kuvvet ve onuru (izzeti)' onların yanında mı arıyorlar? Şüphesiz, 'bütün kuvvet ve onur,' Allah'ındır. (Nisa Suresi, 139)

Adamlık Dininde "İş" Psikolojisi

Kitabın girişinde, bir Müslümanın tek önemli kimliğinin Müslümanlığı olduğunu ve kendisini bir başka dünyevi kıstasa göre tanımlayamayacağını söylemiştik. **"Müslüman"**, Allah'ın iman edenlere verdiği bir isimdir (Hac Suresi, 78) ve bir insan için bu ismi taşımak büyük bir şereftir. Bu yüzden Müslümanlığının bilincinde olan bir insan, başka birtakım kimlikleri yüklenerek şahsiyet bulmaya çalışmaz. Buna tenezzül bile etmez. Diğer dünyevi kıstaslar, örneğin bir insanın soyu, aşireti, sosyal statüsü, dili, rengi, çevresi, vs. Allah Katında ve iman edenlerin gözünde gereği kadar önem taşırlar. Bir ayette bu konu şöyle açıklanmaktadır:

Ey insanlar, gerçekten, Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız için sizi halklar ve kabileler (şeklinde) kıldık. Şüphesiz, Allah Katında sizin en üstün (kerim) olanınız, (ırk ya da soyca değil) takvaca en ileride olanınızdır. Şüphesiz Allah, bilendir, haber alandır. (Hucurat Suresi, 13)

Bunun bilincinde olan bir mümin, içinde bulunduğu birtakım dünyevi şartlara göre tavır ve karakter değiştirmez. Örneğin çok büyük bir maddi zenginlik elde ettiğinde şımarmaz ya da fakir kaldığında ezik bir ruh haline girmez. Kuran'da bununla ilgili örnekler verilmekte, Hz. Süleyman'ın büyük bir maddi güce ulaşmasına rağmen tevazusunu ve Allah'a olan teslimiyetini koruduğu anlatılmaktadır. Buna karşın, Müslümanlardan farklı olarak, basit ve zayıf karaktere sahip olan kişiler her ortam ve şarta göre değişirler.

Kendisine mülk verildi diye şımaran Karun ya da en ufak bir aksaklık karşısında panik olup umutsuzluğa kapılan diğer inkarcılar, **"İnsana bir nimet verdiğimizde sırt çevirir ve yan çizer; ona bir şer dokunduğu zaman da umutsuzluğa kapılır"** (İsra Suresi, 83) ayetinde tarif edilen olumsuz tavrın örnekleridir.

İnkar edenlerin karakterine işlemiş olan bu şahsiyetsizlik, adamlık dininde bir şahsiyet bulma çabası olarak ortaya çıkar. Çünkü adamlık dini, "adam olma", yani toplumda statü elde etme dinidir. Adamlık dininin mensupları da, Müslümanlık gibi gerçek ve istikrarlı bir şahsiyete, değişmez bir kimliğe sahip olmadıkları için, kendilerine farklı dünyevi kimlikleri şahsiyet olarak belirlerler.

Bu kimliklerin en belirginleri, mesleklerdir. Adamlık dini mensupları, sahip oldukları mesleklere göre şahsiyet bulur ve o mesleklere uygun karakterler geliştirirler. Elbette Müslümanlar da meslek sahibi kişilerdir, fakat Allah'a samimi bir şekilde iman eden bu kişilerin karakterlerini iş yerleri, statüleri gibi hususlar belirlemez.

Müslümanlar o mesleğin getirdiği özel bir ruh haline girmezler, her zamanki itidalli tavırlarından ödün vermezler.

Adamlık dininde herkes, yaptığı iş, sahip olduğu meslek kadar değerlidir. Kazandığı para kadar itibarlıdır. Bu nedenle bir kişiyle tanıştıktan sonra ilk on dakika içinde konu dönüp dolaşıp ya onun ya da babasının işine gelir. Çünkü bunun öğrenilmesi karşı tarafa değer biçme açısından çok önemlidir. Bir kişiyi adam yerine koyup koymamanın ölçüsü, kariyeri veya işindeki kazancı ya da mevkisinin yüksekliğidir. Değişik meslek gruplarından insanlar biraraya geldiğinde, genelde herkes kendi mesleğini en iyi, en geçerli meslek olarak lanse etmeye, diğerlerinin ise daha az önemli olduğunu ima etmeye çalışır.

Adamlık dininde her mesleğin kendine özgü farklı psikolojileri vardır. Eğer bu meslek yüksek öğrenim gerektiren bir meslekse bu mesleğe ait ruh hali ve psikoloji kişiye üniversiteye girdiğinden itibaren, gerek hocaları gerekse kıdemli öğrenciler tarafından aşılanmaya başlanır.

Örneğin doktorlar, tıp fakültesine girmelerinden itibaren, herkesin hayatlarının ve sağlıklarının kendilerine bağlı olduğu ve yaptıklarının en kutsal iş olduğu telkinleriyle yoğrulur ve bu psikolojiyi ömürlerinin sonuna dek taşırlar. Diğer yandan eczacılar da benzeri bir psikolojiye girerler. Hukuk fakültesini bitirenler kendilerini adaletin temel direkleri, insanların en akıllıları, en uyanıkları, muhakeme kabiliyetleri en güçlü, olayları en doğru algılayıp çözebilen kimseler olarak görürler. Mühendislerse günlük hayatta karşılaştığımız herşeyin kendi mesleklerinin bir ürünü ya da eseri olduğu tezine dayanarak kendi yerlerinin çok müstesna olduğu kanaatindedirler.

Ticaret ve serbest mesleklerle uğraşanlar da kendilerini sosyal ve ekonomik hayatın belkemiği ve yerleri doldurulamaz kimseler olarak görürler. Bunlardan her biri kendi mesleği olmasaydı insanların nasıl güç durumda kalacağını, hatta yaşamlarını bile sürdüremeyeceklerini, kendilerinin ne kadar önemli insanlar olduklarını her fırsatta gündeme getirirler.

Bu insanlar şahsiyet ve karakterlerini, mesleklerinin telkin ettiği bu yeri doldurulmazlık, kutsallık, müstesnalık, farklılık duygusunun getirdiği kibir, gurur, enaniyet, kendini beğenmişlik gibi psikolojik saplantılar üzerine kurarlar. Bu nedenle adamlık dini insanı kendi mesleği hakkında son derece hassastır. Mesleğine karşı söylenen her sözü kendisine karşı söylenmiş olarak görür ve mesleğini adeta namusu gibi savunur.

Yüksek tahsil gerektirmeyen, daha çok fiziki özelliklere veya tecrübeye ya da babadan görme bilgi ve beceriye dayalı işlerin de adamlık dininde kendilerine ait farklı psikolojileri vardır. Bu işlere girmenin de, girdikten sonrasının da, bunlara ait atölye, dükkan, mağaza, butik, büro gibi işyerlerinin de hepsinin, adamlık dini tarafından belirlenmiş kendilerine özgü farklı farklı psikolojileri ve ahlak anlayışları vardır. Bu tür işlerde çalışanların kibir, gurur ve enaniyetlerinin dışarı vurum tarzları diğerlerine göre

daha çok eziklik, aşağılık kompleksi, kapris, hırçınlık, asabiyet, basitlik, ukalalık ve benzeri şekillerde gerçekleşir.

Adamlık dininin iş ahlakı daha iş aramaya başlarken kendini gösterir. İş aranırken en önemli hatta tek kıstas, o işin kazandıracağı paradır. Neye, hangi inanca, düşünceye ya da kişiye hizmet verildiği, yapılacak işin fayda ve zararları hiç hesaba katılmaz.

Adamlık dininde, kadınların genel olarak tercih ettikleri mesleklerden biri sekreterliktir. İş yerlerinde genelde patronlar erkektir ve sekreterliklere özellikle kadın eleman ararlar. Burada çoğu kez kadınsılığın önemli bir rolü vardır. Adaylar iş becerisi, bilgisi, tecrübesi ya da zekasını sunmaktan çok dış görünüşüyle karşı tarafı etkilemeye çalışır.

Patronlar genelde iş yerinde veya özel hayatında kendisine sürekli şahit olan elemanları özel bir titizlik göstererek seçerler. Bu nedenle, kadın olsun erkek olsun, sekreter, patronun duymaz-görmez elemanıdır. Dışarıya gerektiğinde yalan söyleyebilecek bir karaktere sahip olmalı ama patronuna asla yalan söylememeli, sadakatin en fazlasını göstermelidir. Normal hayatta, yapılan bir sahtekarlığa şahit olup susmak veya ona ortak olmak hoş karşılanmaz. Ancak aynı olay iş sınırları içinde olduğunda, adamlık dini bunu iş ahlakının bir parçası olarak sayar. Sekreterliğin bu yönü, bu mesleğin cahiliye toplumundaki ahlaki gereğidir. Kimse tarafından yadırganmaz.

Patronun iş çevresine, hatta bazen ailesine karşı olan gizli kapaklı işlerini görmezlikten gelmesiyle patronun gözüne girip güvenini kazanır. Dışarıdaki bütün kişilere karşı patronuyla ortak bir tavır ve menfaat birliği içindedir. Sekreterler ayrıca, dışarıya karşı patronlarıyla gösteriş yaparlar. Patronun iş seyahatine gitmesi, dış görüşmeleri, kazandığı parası onun için hep birer gösteriş unsurudur.

Pazarlamacılık, satış elemanlığı ya da fuar hostesliği gibi işler de sekreterlik gibi görüntüye dayalı işlerdendir. Patronlar, adayları bir toplantı odasında sorguya çeker. Yanlarında adi ve basit espriler yapıp tepkilerini kontrol ederler. Tepki vermemesi o kişi için artı puandır.

Bu gibi, çok çeşitli kişiyle muhatap olunan işlerde kişinin hiçbir söz ve davranış karşısında renk vermemesi, taciz olmaması, bu konuda umursamaz olması, hatta bundan hoşlandığını belirten tavırlar sergilemesi aranılan şartlar arasındadır. İş bitirici esnaf karakteri buna son derece uygundur. Bu da satış elemanlığının iş ahlakı gereğidir. Pişkinlik, vurdumduymazlık, şahsiyetsizlik gibi basit karakter özellikleri adamlık dininin iş ahlakının birer parçasıdır. Müminlerde ise bu ahlakın aksine vakar, izzet, onur, asalet gibi üstün ahlak vasıfları bulunur.

Adamlık dininde iş yerinde gösterilmesi gereken tavırların çatısını "hırs" duygusu oluşturur. Para kazanma hırsı, lider olma hırsı, şöhret hırsı toplumda takdirle karşılanır. Bu nedenle iş yerlerinde büyük ölçüde materyalist bir hava hakimdir. Bütün hareket ve tutumlar, bütün konuşmalar para ve mevki elde etmeye yöneliktir. Çalışanların görevleri, yerleri bellidir. Herkes kendi mevkisinin kalıbına girer. "Çok meşgul havaları",

sinirli hareketler, gergin bir yüz, acelecilik genel tavır olarak çalışanların birçoğuna hakimdir.

Adamlık dininde patron, iş yerinin sahibi, maaşları veren veya yönlendiren kişi olmanın verdiği rahatlıkla istediği gibi konuşur, istediği tavrı koyar, bağırabilir, hakaret edebilir, karşısındaki insanı küçük düşürebilir. Nasıl olsa parayı ödeyen kendisidir. Kendisinin altında olanlara başkalarına gösterdiği saygıyı göstermek zorunda değildir. Buna rağmen kendine karşı aşırı bir saygı bekler. Emrindekilerin yaptığı herşeyi sineye çekmesi lazımdır. Patron-çalışan ilişkisinde bir tür köle mantığı vardır. Patron, maaşını ödediği kimseye karşı tavır serbestliği, hitap etme ve kullanma özgürlüğüne sahip olduğunu düşünür.

Ofisteki olağan konuşmalarda bile iş kelimeleri kullanılır. İngilizcenin kendi mesleğiyle ilgili olan terim ve kelimeleri yerli yersiz, karşısındaki anlamasa bile "hava atma" unsuru olarak sürekli kullanılır. Telefon tutuş tarzları vardır. Çalışanlar arasında birbirinin işini beğenmeme, sürekli düzeltip "bilmişlik" yapma yaygındır. Ofis içi yoğun bir dedikodu hakimdir. Eski çalışanlar birbirlerinin her türlü sahtekarlığını bilirler, ama kendi yaptıklarının da ortaya çıkmasından korktukları için bunları açığa vurmaktan kaçınırlar.

Yeni gelene herkes yüklenir, "bilmişlik" ve acemi muamelesi yapılır, bu kişinin sürekli hatası aranır. On beş günlük olan, bir günlük olana tahakküm etmeye çalışır. Eski olanlar yeni olana sürekli gerekli gereksiz konularda akıl verip, her konuda üstünlük hissetirmeye çalışırlar. Kimi zaman iş yerinin bölümleri arasında çekişmeler görülür. "Şu işi hallettim" havası yaratılarak "iş bitirici" bir görünüm verilmeye çalışılır.

Dükkan, mağaza, butik gibi iş yerlerinde hakim olan psikoloji de çok farklı değildir. Tezgahtarlar genelde hiçbiri kendilerine ait olmadığı halde, bütün malların, dükkanın sahibi havasına girerler. Bu, herkesin alan, kendisinin ise satan konumda olmasının verdiği ruh halinden kaynaklanır. Çalışan kişi, orada sadece tezgahtar olarak bulunmanın ezikliğini yaşar. Eğer "müşteri"nin maddi durumunun iyi olmadığına kanaati gelirse, ilgisiz ve soğuk bir sesle eşyaları fırlatır gibi gösterir, sürekli sinirli bir hava sergiler. İlk planda nazik olmaya çalışır ama müşterinin satmak istediği şeyi almayacağını ya da alamayacağını hissederse hemen kabalaşır, yüzüne bakmamaya yanındaki arkadaşlarıyla konuşmaya, dışarıyı seyretmeye başlar. Ters cevaplar verir. Müşteriye onun vaktini alıyormuş havası verir. Genel olarak bu tip iş yerlerinde vakit, boş ve amaçsız diyaloglarla, vitrin camlarından dışarıyı, dükkan aynalarında kendini seyretmekle geçer.

Resmi dairelerde ise çok daha kalıplaşmış bir ruh hali vardır. Bu tür yerlerdeki sinirli ve gergin hava artık herkes tarafından kabullenilmiştir. Çalışanların önemli bir bölümü, eziklikle karışık bir kibir taşırlar. Sözlerinin geçtiği tek yer, yaptıkları işin sahasıdır. Bu nedenle işi düştüğü için oraya gelen insanlara karşı sert ve hatta tahakkümlü bir üslup kullanırlar. Yanlarında sürekli dolup boşalan çay bardakları, yoğun bir sigara dumanı, çalışanların aralarında konuştukları geçim sıkıntısı, ailevi meseleler,

pazar, çarşı sohbetleriyle birlikte bezgin bir şekilde yapılan işler, buraların alışılmış manzaralarındandır.

Çalışanlarda yaptıkları işe tahammül edemediklerini sürekli belli edecek bir ses tonu ve asabiyet mevcuttur. İşini yaptıracak olan kişi sürekli alttan almak ve işini yapacak olan kişiyi idare etmek durumundadır. Fazla soru sorulması işi yapan kişinin canını sıkabilir. Sorulan sorudan sonra ise muhtemelen cevap gelmez, sorulan sorular ters bir bakışla susturulur. Hatta her an azar işitilmesi mümkündür.

Ancak resmi dairelerdeki tüm bu sayılan ters, asabi, ukala memur tiplemesi, o daireye gelen fakir, cahil, ezik ya da en azından sade bir görünümü olan insanlara karşı ortaya çıkar. Buna karşın, adamlık dinine mensup memurlar, zengin, iyi giyimli, yüksek bir mevki sahibi olduğu belli olan kişilere karşı asla bu tür tavırlar sergileyemezler. Aksine, bu kişilere karşı son derece saygılı davranırlar. Bu ise, çoğunlukla gerçek bir saygı değildir. Aşağılık kompleksinden, basitlikten, şahsiyetsizlikten kaynaklanan basit bir saygıdır. Söz konusu zengin kişilere saygı gösteren memur büyük olasılıkla onlardan bir çıkar da elde edemeyecektir. Ama önemli bir değer yargısı olduğu için, zengin kişiye karşı ister istemez bir saygı duyar. Bu saygı, aslında kıskançlıkla karışık bir tür hayranlık olarak tanımlanabilir. Adamlık dininin basit ve çıkarcı karakteri, burada çok açık bir biçimde ortaya çıkar.

Tüm bu olaylar ve davranışlar adamlık dini mensuplarına normal, sıradan şeyler gibi görünür. Bu, balığın suyun farkında olmayışına benzer. Balık suyun farkında değildir çünkü tüm hayatı suyun içinde geçer. Adamlık dini mensupları da içinde bulundukları ruh halinin, tavırlarının ne denli akılsızca, ne denli basit ve ne denli boş olduğunun farkında değildirler. Kendilerini Allah'ın yarattığının, bu dünyada geçici bir süre imtihan edilmek amacıyla bulunduklarının ve sonuçta Rabbimiz'e dönüp hesap vereceklerinin gereği gibi bilincinde de değildirler. Bunları düşünecekleri, Allah'a şükredip O'nun rızasını arayacakları yerde, bütün günlerini, bütün hayatlarını basit çekişmelerle, basit çıkar hesaplarıyla harcarlar. Yıllarca küçük bir ofiste çalışır, maaşlarını artırmaya, yükselmeye uğraşır, başkaları hakkında dedikodu üretir, kıskançlık krizlerine girer, stres içinde yaşar, rol yaparlar. Ancak Allah'ın rızasını göz ardı ettikleri ve ahireti unuttukları için tüm bu yaptıkları boş ve anlamsızdır. "İnsanları sorgulama (zamanı) yaklaştı, kendileri ise gaflet içinde yüz çeviriyorlar" (Enbiya Suresi, 1) ayetinde bildirildiği gibi, tam bir "gaflet" içindedirler ve Kuran'da bu kişiler, **"Ki onlar, 'daldıkları saçma bir uğraşı' içinde oynayan-oyalananlardır"** (Tur Suresi, 12) şeklinde tanımlanır.

Adamlık dininde işi düşeni, parasız olanı, çirkin olanı, alt mevkide olanı ezmek genel bir prensiptir. Müşteriyle direkt muhatap olunan iş yerlerinde müşterinin tip ve kıyafetine göre tavır ayarlaması yapılır. Müşterinin zengin görünümü varsa nazik davranılır ve ilgi gösterilir, aksi halde üstten bakan, umursamaz ve baştan savıcı bir tavır gösterilir. Dükkanlarda, mağazalarda, butiklerde genel tavır buna göre ayarlanır.

Her mesleğin kendine göre bir adabı ve ahlakı vardır. Ancak ortadaki malın piyasa değeri, müşterinin zenginliği ya da işin geçerliliğine göre bu ahlak değerleri esneyip gevşeyebilir ya da değiştirilebilir. Yakışmayan bir giysinin yakıştığına inandırma, kalitesi düşük bir ürünü kaliteli diye pazarlama, pahalı olan bir şeyin ucuz olduğuna inandırma adamlık dini tabiriyle "profesyonellik" gerektirir. Zaten bu dinin mensuplarına göre iş ahlakı denilen şey de budur. İş ahlakı olarak adlandırılması Kuran ahlakından farklı olması sebebiyledir. Bu ahlak, suçun gizli yapılmasını tasdik eder. Adamlık dinine göre;

- Açıkça hırsızlık yapmak adamlık dinine aykırıdır, fakat işi kılıfına uydurarak meşru görünüm altında kendine haksız menfaat sağlamak adamlık dininin kuralıdır.

- Açıkça rüşvet almak yasaktır ama hediye adı altında rüşvet almak serbesttir.

- Adam öldürmek büyük suçtur, birisi ölürken başını belaya sokmamak için kılını kıpırdatmamak akıllıca bir harekettir.

- Bir kişinin yüzüne karşı hakaret etmek, sövmek ayıptır, arkasından çekiştirmek, dedikodu yapmak normaldir.

- Dinsiz olmak kötüdür, ama "fazla" dindar olmak da makbul değildir.

Ayrıca adamlık dini kendi mantığı içinde sapkın bir İslam anlayışı da üretmiştir. Bu anlayışa göre kişinin, Kuran'dan farklı olarak kendi zamanı ve ortamına uygun, işine gelen belirli ibadetleri yerine getirmesi makbul sayılır. Fakat Allah'ın tarif ettiği hayatı tam olarak yaşaması, İslam'ın bütün kurallarına uyması aşırılık olarak görülür ve doğru kabul edilmez. Adamlık dini, kendi mantığı içinde sapkın bir İslam anlayışı da üretmiştir çünkü.

Adamlık Dininde
İslam Anlayışı

Bugün dünyanın birçok ülkesinde "din" kavramı son derece yanlış anlaşılmaktadır. Allah'ın Kuran'da bildirdiği din ahlakı ile toplumun algıladığı din ahlakı arasında büyük bir fark vardır.

Bunun en açık göstergesi, bir insandan söz edilirken onun dininin yanı sıra, dünya görüşünden, ideolojisinden, hayat felsefesinden ya da yaşam tarzından da söz edilebilmesidir. Bu mantığa göre, bir insan herhangi bir dine mensup, örneğin Müslüman olabilir, ancak bunun yanında, Müslümanlık dışında bir hayat felsefesi, dünya görüşü vs. benimsemesinde hiçbir çelişki yoktur. Müslümanlık, onun "inanç"larıyla ilgilidir, ama bunun yanında bir de "hayatın gerçekleri" vardır.

Bu zihniyete sahip adamlık dini mensuplarının çok büyük bir bölümü, hak dini açıkça inkar etmezler. Aksine iyi birer Müslüman oldukları iddiasındadırlar. Buna karşın, İslam'ın bazı hükümlerini kendilerince beğenmez, çağ dışı bulurlar. Bunların değişmesi gerektiği düşüncesindedirler. Dinin kabul ettikleri yönleri ise, çıkarlarına ters düşmeyen kısımlardır. Tüm bunları yaparken iyi birer Müslüman oldukları iddiasını da sürdürürler. Oysa bu yaptıkları, Kuran'da bildirilen tariflere göre samimi iman özellikleri değildir. Ve bir anlamda inkar etmektir. Bu durumları Kuran'da, **"ayetlerin bir kısmını kabul edip bir kısmını inkar edenler"**in konumu örnek verilerek anlatılmaktadır. (Bakara Suresi, 85)

Burada adamlık dini mensuplarının neden İslam'ı kısmen kabul ettiklerini ve neden bunun inkarcıların bir özelliği olduğunu iyi tespit etmek gerekir. Bir insanın İslam'ı kabul edip yaşamasının gerçek nedeni, yalnızca Allah'ı Rab kabul etmesi ve O'na teslim olmasıdır. Eğer İslam bundan daha farklı bir nedenle benimsenir ve yaşanırsa, bu gerçek bir iman olmaz. Kuran'da bahsi geçen bir insan topluluğu olan münafıklar bunun en iyi örneğidir. Onlar da İslam'ı benimser gibi görünürler ve tıpkı Müslümanların yaşadıkları gibi yaşarlar, ama amaçları Allah rızasını kazanmak değil, insanlara gösteriş yapmaktır. İslam'ı kabul ederek daha iyi bir statü elde edeceklerini, bazı çıkarlara ulaşacaklarını hesaplarlar. Kuran'da bu insanlar şöyle tanımlanır:

İnsanlardan öyleleri vardır ki: "Biz Allah'a ve ahiret gününe iman ettik" derler; oysa inanmış değillerdir. (Sözde) Allah'ı ve iman edenleri aldatırlar. Oysa onlar, yalnızca kendilerini aldatıyorlar ve şuurunda değiller." (Bakara Suresi, 8-9)

Münafıklar, İslam'ın Allah rızası dışındaki bir amaçtan dolayı benimsenmesinin hiçbir değeri olmadığının örneğidirler. Zaten bunlar, İslam'ın tüm hükümlerini uygulamaz, fedakarlık gerektiren ibadetlerden kaçarlar.

Adamlık dini mensupları da benzer bir durum içindedirler. Çünkü onlar da İslam'ı, Allah'a iman ettiklerinden ve O'nun rızasını aradıklarından dolayı kabul etmiş değillerdir. Onların İslam'ı kabul nedenleri, inkarcıların temel özelliklerinden biri olan "atalara uyma" mantığıdır. Onlar atalarını yol gösterici olarak benimsemişlerdir. Gerçek dinleri de atalarından kalma geleneklerdir. İslam'ı, bu geleneğin bir parçası saydıkları için kabul etmektedirler. Bununla birlikte, atalarından miras kalan pek çok İslam dışı öğeyi benimsemeleri ve İslam'ın da yalnızca çıkarlarıyla çatışmayan yönlerini kabul etmeleri, samimi bir imana sahip olmadıklarını gösterir. İslam'ı, mensubu olduklarını söyledikleri ulusun kültürel, töresel bir parçası sayarlar.

İslam'ı atalarından gelen geleneğin bir parçası olarak gördükleri için İslam'ın temeli olan Allah korkusuna sahip değildirler. Kullandıkları dini terimler, çoğu zaman Kuran'dakilerle aynıdır. Allah'tan, imandan, cennet ve cehennemden, oruç tutulması, 5 vakit namaz kılınması gerektiğinden bahsederler. Ama bunlara, Allah korkusunun getirdiği duyarlı bir vicdanla yaklaşmadıkları için, hiçbir şekilde etkilenmezler. Kuran'da müminler tarif edilirken, onların Allah'ın zikrine ve ayetlerine karşı son derece hassas oldukları şöyle bildirilir:

Müminler ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman yürekleri ürperir. O'nun ayetleri okunduğunda imanlarını arttırır ve yalnızca Rablerine tevekkül ederler. (Enfal Suresi, 2)

Buna karşın, adamlık dini mensupları, Allah'ın zikrinden etkilenmez, yani O'na karşı bir haşyet (saygı dolu bir korku) duymazlar. Allah'ı ve ahireti yalnızca sözle tasdik ederler, buna karşılık kalpleri bomboştur. Kuran ahlakını yaşamazlar. Kuran'da, bu özellikler farklı ayetlerde şöyle vurgulanır:

De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin:) Yeryüzü ve onun içinde olanlar kimindir?" "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz?" De ki: "Yedi göğün Rabbi ve büyük Arş'ın Rabbi kimdir?" "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Yine de sakınmayacak mısınız?" De ki: "Eğer biliyorsanız (söyleyin:) Herşeyin melekutu (mülk ve yönetimi) kimin elindedir? Ki O, koruyup kolluyorken kendisi korunmuyor." "Allah'ındır" diyecekler. De ki: "Öyleyse nasıl oluyor da böyle büyüleniyorsunuz?" Hayır, Biz onlara hakkı getirdik, ancak onlar gerçekten yalancıdırlar. (Müminun Suresi, 84-90)

Andolsun onlara: "Gökten su indirip de ölümünden sonra yeryüzünü dirilten kimdir?" diye soracak olursan, şüphesiz: "Allah" diyecekler. De ki: "Hamd Allah'ındır." Hayır, onların çoğu akletmiyorlar. (Ankebut Suresi, 63)

Adamlık dini mensuplarının Allah'ın varlığından etkilenmemelerinin, Allah'ın emrine aykırı yaşamayı rahatlıkla sürdürebilmelerinin nedeni, tasdik ettikleri gerçeğin anlamını kavrayacak akla sahip olmayışlarıdır. Allah'ın varlığını sözle tasdik etmelerinin nedeni, atalarından kendilerine ulaşan gelenekte yer alan Allah inancıdır. Yoksa, kendileri şuurlu bir biçimde düşünmüş ve, "Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı konusunda düşünürler. (Ve derler ki:) 'Rabbimiz, Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen pek Yücesin, bizi ateşin azabından koru' (Al-i İmran Suresi, 191) ayetinde tarif edilen mümin tavrını göstermiş değildirler. Kuran'da, bu kişilerin böyle bir düşünme imkanından yoksun oldukları, çünkü akıl sahibi olmadıkları şöyle haber verilir:

Yoksa sen, onların çoğunu (söz) işitir ya da aklını kullanır mı sayıyorsun? Onlar, ancak hayvanlar gibidirler; hayır, onlar yol bakımından daha şaşkın (ve aşağı) dırlar. (Furkan Suresi, 44)

Adamlık dini, gerçek imandan yoksun olan bu İslam anlayışı ile, çok çarpık bir din modeli geliştirmiştir. Bu dinde Allah'a ibadet etmenin belirli gün ve zamanları vardır. Bu vakitlerdeki dini merasimlerin yerine getirilmesi için özel bir dikkat gösterilir. Örneğin bütün bir yılı Allah'ın emir ve yasaklarını gözetmeden yaşamışken, bayram sabahı namaza gitmenin yeterli olacağı tahmin edilir. Sadece o gün Allah'a ibadet ederek affolunacakları gibi batıl bir anlayış içindedirler. Elbette bir insanın hangi vesile ile olursa olsun namaz kılması güzeldir. Ancak Kuran’da müminlerin Allah korkusu ile haşyet içinde, 5 vakit, titizlikle namaz kıldıkları haber verilmiştir. Sadece gelenek olarak insanlara uyum sağlamak için kılınan bir namazın Allah Katında makbuliyeti olmayabilir.

Adamlık dinini yaşayan birçok insan dünya uğraşılarının çokluğundan bir türlü fırsat bulamadıklarını söyledikleri dua ibadetini de bu tip belirli günlere bırakırlar. Ancak duaların nitelikleri, Kuran'da müminlerin ettiği dualardan biraz daha farklıdır: Allah korkularının artması, ibadetlerinin ve imanlarının devamlı olması yerine; yalnızca sıkıntı içindeki işlerinin açılması, daha iyi bir araba alabilmeleri, ya da sevdikleri kızla veya erkekle evlenebilmeleri için içten bir şekilde Allah'a yalvarırlar. Sıkıntı içinde oldukları, örneğin ciddi bir hastalığa yakalandıkları ya da büyük bir zorlukla karşı karşıya oldukları zaman da Allah'a dua ederler, ancak bu sıkıntıdan kurtuldukları zaman Allah'ı unutur ve yeniden O'na ortaklar koşarlar. Onların bu ruh hali Kuran'da şöyle haber verilmiştir:

Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah'tandır, sonra size bir zarar dokunduğunda (yine) ancak O'na yalvarmaktasınız. Sonra sizden zararı kaldırdığında, sizden bir grup (hemen) Rablerine şirk koşar; kendilerine verdiklerimize karşı nankörlük etmek için. Öyleyse yararlanın, ileride bileceksiniz. (Nahl Suresi, 53-55)

Adamlık dini mensupları, iş hayatında kazandıkları "karlı ticaret" mantığını İslam'a da uygulamaya çalışırlar. Dinin hükümlerini ısrarla çiğner, sonra da bazı belirli gün ve gecelerde bağışlanma dilerler. Kandil geceleri, o gece samimi şekilde edilen duaların kabul edileceği düşünüldüğünden kaçırılmaz fırsattır. Kandil gecesi, mümkünse cami cami dolaşıp, olayı "kutsal gezi" havasına sokmak da yaygın bir davranıştır. Cuma'dan Cuma'ya camiye giden bazı kişiler ise dindar olduklarını düşünürler. Burada bir noktayı hatırlatmakta fayda vardır.

Kandil geceleri, bayram namazları gibi günler tüm Müslümanlar için önemli ve mübarek günlerdir. Bu günlerde ibadet etmek önemlidir. İnsanların birçoğunun kalbinin yumuşadığı, güzel ahlak göstermeye daha istekli olduğu görülür. Fakat Müslümanlar için diğer günler de aynı güzellikte ve değerdedir. Allah'ı anmak, O'ndan bağışlanma dilemek, O'na yakın olmak için her gün, her saat mümin için önem taşır.

Adamlık dini mensupları içinse ibadetin görünür şekilde yapılması önem taşır. Bu nedenle namazlarını kendi başlarına oldukları zaman kılmadıkları halde insanların arasında kılmaları gerektiğinde titizlik gösterirler. Allah'tan korktukları ve O'nun rahmetini umut ettikleri için namaz kılmaları gerekirken, insanların rızasını aradıkları için namaz kılarlar. Allah Kuran'da gösteriş için ibadet yapan kişilerle ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

İşte (şu) namaz kılanların vay haline, ki onlar, namazlarında yanılgıdadırlar, onlar gösteriş yapmaktadırlar. (Maun Suresi, 4-6)

Görüldüğü gibi, adamlık dininin en ilginç yönü, Kuran'ın ve İslam'ın aslından ve ruhundan tümüyle ayrı bir inanç sistemi olmasına rağmen, mensuplarının çoğunluğunun kendilerini inançlı zannetmeleridir. Çünkü adamlık dini -Kuran'dan ayrı olarak- bir insanın nasıl bir din anlayışına sahip olacağını ve neyi uygulayacağını, nasıl bir Allah inancı olacağını, ahlak anlayışının nasıl olması gerektiğini bütün ayrıntılarıyla belirlemiştir. Bu dinin, inanç ve ibadetleri de hakiki müminlerin inanç ve ibadetlerinden tamamen farklıdır. Hatta birçok yönden tam tezattır.

Kişiye Müslüman olduğunu zannettirip, gerçekte İslam'dan tamamen uzak bir dini benimsetip yaşatması, adamlık dininin en önemli hilelerindendir. Adamlık dininin kurallarını, inançlarını ve ahlakını benimseyen kişi, gerçek dininin bu olduğunun farkında bile olmaz. O, yalnızca şeytanın, kendi zaaf ve tutkularına göre süsleyip önüne sunduğu batıl bir dini yaşamaktadır, ancak bunun şuurunda değildir.

Bu dinde, gereği gibi Allah korkusu duymayan fakat Allah'ın varlığını kabul eden, bunu da kendi şartlarına göre kabul eden bir bakış açısı vardır. Allah'ın "Yaratan" sıfatı kabul edilir, ama yarattıklarının kontrolünü sadece belli durumlarda elinde tuttuğu inancı hakimdir. Kaza anında insanı kurtaracak ya da ümitsiz bir hastalığı iyileştirecek olan Allah'tır; ölüm anını da Allah belirler. Fakat, bunun dışında, günlük hayata, borsaya, teknolojiye, bilimsel araştırmalara, ticarete, politikaya Allah'ın kontrolü ve müdahalesi kabul edilmez. Buralarda insanın gücü, aklı ve müdahalesinin geçerli olduğuna inanılır. Allah, -Rabbimiz'i her türlü eksiklikten tenzih ederiz- eski ilkel dini inanışlarda olduğu gibi yalnızca birtakım doğal olayları yaratan bir ilah olarak kabul edilir. Bu zihniyete göre rüzgarı estiren, fırtınayı kopartan, depremi yaratan O'dur, fakat uçağı, uzay gemisini, nükleer santrali yapan sınırsız insan dehasıdır!

Bu inanç sistemine göre Allah'ın insanı gördüğü yerler de bellidir. Namaz, oruç gibi ibadetlerde ya da dua edildiğinde Allah'ın huzurunda olunur ama bunun dışında Allah'ın duymadığı, görmediği anlar olduğuna da inanılır. Bu yüzden yapılan sahtekarlıkların, dedikoduların, gizli kapaklı işlerin Allah'tan gizlenebileceği gibi batıl bir düşünce vardır. Kuran'da, bu düşüncenin geçersizliği şöyle haber verilir:

Gaybın anahtarları O'nun Katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir, O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve herşey) apaçık bir kitaptadır. (Enam Suresi, 59)

O, gaybı da, müşahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, Yücedir. Sizden sözü saklı tutan da, onu açığa vuran da, geceleyin gizlenen de ve gündüzün ortaklıkta gezen de (O'nun Katında bilme bakımından) birdir. (Rad Suresi, 9-10)

Bir başka ayette, adamlık dini mensuplarının içinde bulundukları bu yanılgı şöyle anlatılır:

Yoksa onlar, gerçekten Bizim, sır tuttuklarını ve aralarındaki fısıldaşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar? Hayır, (işitiyoruz) ve onların yanlarındaki elçilerimiz de (herşeyi) yazıyorlar. (Zuhruf Suresi, 80)

Adamlık dini mensupları Allah'tan gereği gibi korkmadıkları için, dinin içerdiği kavramları da kendi çıkarlarına uygun bir şekilde çarpıtırlar. Örneğin Müslümanlığın anlamını değiştirmeye çalışırlar. Kuran'da tarifi yapılan Müslüman kavramının yerine, çarpık bir Müslüman kavramı üretirler. Örneğin "Ben de fırsat bulursam arada sırada namazlarımı kılarım, kimseye bir kötülüğüm dokunmaz, katil değilim, hırsız değilim, okuyorum, iyi bir işim var, başarılıyım, neden ben cehenneme gideyim ki!" gibi İslam

dininde yeri olmayan açıklamalar sık sık bu dinin mensupları tarafından kullanılır. Müslümanlığın "başka insanlara kötülük yapmamak"tan ibaret olduğunu sanan ve bu dinin temelinin Allah'a kayıtsız şartsız itaat olduğunu anlayamayan bu kişiler, kendi kendilerini kandırırlar. Allah'ın dinini, dilencilere az miktarda para vermek ya da komşusuyla iyi geçinmekten ibaret olduğunu düşünen ve Kuran'ın yüzlerce hükmünü göz ardı etmeye çalışan bu kişiler, kimi zaman yaptıkları bu samimiyetsizliğe sözde mantıksal açıklamalar da getirmeye çalışırlar. Kuran'ın bazı hükümleri konusunda, “içinde bulundukları yüzyılda hayatın temposunun yüksek olduğunu ve bu nedenle namaza vakit bulunamadığını” ya da bu zamanın insanlarının farklı olduğunu ve kendini korumak için mecburen dürüstlükten, tevazudan, merhametten taviz verilmesi gerektiği” gibi çarpık mantıklarla ibadetlerden kaçmaya çalışırlar. Kuran ayetlerine karşı kendilerince birtakım teviller öne sürmeye kalkan bu kişiler, aşağıdaki ayetin hükmü içindedirler:

De ki: "Siz Allah'a dininizi mi öğreteceksiniz? Oysa Allah, göklerde ve yerde olanları bilir. Allah, herşeyi bilendir." (Hucurat Suresi, 16)

Adamlık dini mensupları, gerçek bir ahiret inancına da sahip değildirler. Ahireti, dinin birçok hükmünde olduğu gibi, dil ucuyla kabul ederler, oysa gerçekte ona iman etmezler. Ahireti, atalarından duydukları bir efsane, gerçekleşmesi güç, uzak bir ihtimal olarak görürler. Buna rağmen, kendilerince "eğer ahiret varsa" (!), orada Allah'ın onları bağışlayıp cennete yerleştireceğini umarlar. Ancak Kuran'da, bu mantıkta olanların konumları ve sonları şu şekilde tarif edilmektedir:

İnsan, hayır istemekten bıkkınlık duymaz; fakat ona bir şer dokundu mu, artık o, ye'se düşen bir umutsuzdur. Oysa ona dokunan bir zarardan sonra tarafımızdan bir rahmet tattırsak, mutlaka: "Bu benim (hakkım)dır. Ve ben kıyamet-saatinin kopacağını da sanmıyorum; eğer Rabbime döndürülsem bile, muhakkak O'nun Katında benim için daha güzel olanı vardır" der. Ama andolsun Biz, o kafirlere yaptıklarını haber vereceğiz ve andolsun onlara, en kaba bir azaptan tattıracağız. (Fussilet Suresi, 49-50)

Adamlık dini içinde bir grup da vardır ki, birtakım kulaktan dolma bilgilerle günahlarının cezasını bir süre cehennemde çektikten sonra cennete girecekleri düşüncesiyle bu dünyada her türlü haram ve günahı işlemeyi kendilerine meşru görürler. Cehennemde bir süre "sıkıntı" çektikten sonra cennete girmeyi garanti sanırlar. Oysa bu batıl bir inançtır ve insanın kendi kendini aldatmasının bir diğer örneğidir. Kuran'da, bu konudan şöyle söz edilir:

Bu onların: "Ateş bize sayılı günler dışında kesinlikle dokunmayacak" demelerindendir. Onların bu iftiraları dinleri konusunda kendilerini yanılgıya düşürmüştür. Artık onları kendisinde şüphe olmayan bir gün topladığımızda ve her bir nefse -kendileri haksızlığa uğratılmaksızın- kazandığı tam olarak ödendiğinde ne olacak? (Al-i İmran Suresi, 24-25)

Yine bir başka ayette de aynı batıl inançtan söz edilir:

Dediler ki: "Sayılı günlerin dışında, ateş asla bize değmeyecektir." De ki: "Allah Katından bir ahid mi aldınız? -Ki Allah asla ahdinden dönmez- Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şeyi mi söylüyorsunuz?". (Bakara Suresi, 80)

Halbuki durum sandıkları gibi değildir. Bir sonraki ayette, ahiretteki durum şöyle haber verilir:

Hayır; kim bir kötülük işler de günahı kendisini kuşatırsa, (artık) onlar, ateşin halkıdırlar, orada süresiz kalacaklardır. (Bakara Suresi, 81)

Adamlık dini mensuplarının ve genel olarak da tüm inkarcıların cehennem azabı konusunda bu denli rahat ve pervasız davranmalarının, kendilerini "kesin cennetlik" saymalarının nedeni, gerçekte Allah'a ve ahirete olan imanlarının zayıf olmasından kaynaklanmaktadır. Buna karşın müminler bu konuda son derece hassas olurlar ve hiçbir zaman kendilerini kesin "cennetlik" olarak görmezler. Aksine, Allah'a sürekli olarak günahlarının bağışlanması, kalplerinin kaymaması için dua ederler. Kuran'da örneği verilen, **"Rabbimiz, bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi kaydırma..."** (Al-i İmran Suresi, 8) gibi dualar bunun örneğidir. Peygamber olan Hz. Yusuf da **"Müslüman olarak benim hayatıma son ver ve beni salihlerin arasına kat."** (Yusuf Suresi, 101) diye dua etmektedir.

Kısacası, müminler kesinlikle kendilerini mükemmel, hatasız, eksiksiz, "cennetlik" insanlar olarak görmez, aksine ellerinden geldiğince eksiklerini gidermeye, hatalarını düzeltmeye, olgunlaşmaya çalışırlar. Bu nedenle de, Kuran'ın pek çok ayetinde bildirildiği gibi, kendilerine yapılan uyarıları son derece titizlikle dikkate alırlar. Adamlık dini mensupları kendilerini beğendikleri, kusursuz gördükleri için hiçbir şekilde kendilerine verilen öğütleri dinlemezler. Allah'ın kitabına davet edildiklerinde yüz çevirir ve kendilerinin zaten örnek birer Müslüman olduklarını iddia ederek konuyu geçiştirirler. "Elhamdülillah ben de Müslümanım" sözüyle bütün konuşmaları kapatırlar. Bu gibi kişilerin durumu bir ayette şöyle haber verilir:

Kendisine Rabbinin ayetleri öğütle hatırlatıldığı zaman, sırt çeviren ve ellerinin önden gönderdikleri (amelleri)ni unutandan daha zalim kimdir? Biz

gerçekten, kalpleri üzerine onu kavrayıp anlamalarını engelleyen bir perde (gerdik), kulaklarına bir ağırlık koyduk. Sen onları hidayete çağırsan bile, onlar sonsuza kadar asla hidayet bulamazlar. (Kehf Suresi, 57)

Hatta "ben çok dindar bir ailenin çocuğuyum", "benim dedem din konusunda takdir edilen, fikri alınan bir alimdi, hacıydı, hocaydı" türünden kendini temize çıkarmayı amaçlayan açıklamalar yaparlar. Veya eskiden yaptıkları bir iyiliği, örneğin bir fakire verdikleri yüklü bir parayı gündeme getirirler ve ne denli "evliya" olduklarını (!) ima ederler. Kuran'da, böyle kişilerden şöyle bahsedilir:

Kendilerini (övgüyle) temize çıkaranları görmedin mi? Hayır; Allah, dilediğini temizleyip yüceltir. Onlar, "bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar" bile haksızlığa uğratılmazlar. Allah'a karşı nasıl yalan uyduruyorlar, bir bak. Bu, apaçık bir günah olarak yeter. (Nisa Suresi, 49-50)

Bunun yanı sıra, adamlık dini mensupları, kendi çarpık mantıklarına göre bazı ibadetler üretirler ve bunları yapmakla cennete gideceklerini sanırlar. Bu dinin mensuplarının ağzından "çalışmak da ibadettir" sözünü sık sık duymak mümkündür. Bu mantıktan hareket ederek de kendi mesleklerinin de birer ibadet olduğunu söylerler. Bu mantığa göre, meslekleriyle "dine hizmet ettikleri"ne göre, ayrıca Kuran'ın hükümlerini yerine getirmelerine gerek yoktur. Bunu söyleyen kimi zaman memur, kimi zaman berber, kimi zaman doktor, kimi zaman tüccar, kimi zamansa terzidir. Hepsi de insanlara meslekleriyle yardımcı olduklarını, bunun da en büyük ibadet olduğunu düşünürler. Oysa bu büyük bir yanılgıdır.

Bu kişiler, kendilerine en iyi parayı, en iyi mevkiyi, en iyi şöhreti getirecek olan ya da kolaylarına gelen işi ve hayat tarzını seçmişlerdir ve sonra da yaptıkları bu işle dine en iyi hizmeti verdiklerini iddia ederler. İbadet, Allah'a kulluk etmek demektir. İnsanlara yapılan bir yardım ise, ancak gerçekten Allah'ın rızası aranarak yapılmışsa ibadet olur. Ancak bir insan, Kuran ahlakını yaşamayıp, sonra da "ben şu insana yardım ediyorum, şunu tedavi ediyorum, bu ibadettir" diyemez. Eğer ibadet yapmak, yani Allah'a kulluk etmek istiyorsa, kişi Allah'ın farz kıldığı hükümleri eksiksiz olarak yerine getirmek için çalışmalıdır.

Tevbe Suresi'ndeki bazı ayetler bu konuyu en iyi biçimde açıklar. Ayetlerde, Peygamberimiz (sav) döneminde Mekke'deki müşriklerin Kabe'yi onarma ve hac için Kabe'ye gelenlere su verme adetinden söz edilmekte ve müşriklerin yaptığı bu hareketin, olumlu bir hareket de olsa, ibadet sayılmayacağı bildirilmektedir. Çünkü ibadet, biraz önce de belirttiğimiz gibi, Allah'a kulluk etme demektir. Oysa müşrikler Allah rızası için değil, gösteriş için ve bir de örf ve adet gereği bu işi yapmaktadırlar:

Şirk koşanların, kendi inkarlarına bizzat kendileri şahidler iken, Allah'ın mescidlerini onarmalarına (hak ve yetkileri) yoktur. İşte bunlar, yaptıkları boşa gitmiş olanlardır. Ve bunlar ateşte süresiz kalacak olanlardır. (Tevbe Suresi, 17)

Hacılara su dağıtmayı ve Mescid-i Haram'ı onarmayı, Allah'a ve ahiret gününe iman eden ve Allah yolunda cihad edenin (yaptıkları) gibi mi saydınız? (Bunlar) Allah Katında bir olmazlar. Allah zulmeden bir topluluğa hidayet vermez. (Tevbe Suresi, 19)

Adamlık dininin ürettiği çarpık İslam anlayışının çeşitleri saymakla bitmez. Bu dinin bazı mensupları da, tuttukları yolun doğruluğundan emin olur ve "Allah beni seviyor, sevmeseydi bu evi, aileyi, malı, mülkü, verir miydi? Şimdiye kadar Allah'tan ne istedimse oldu" şeklinde ifadelerle kendilerine olan güvenlerini ifade ederler. Bu tür düşüncelerle kendilerini temize çıkarmaya çalışırken, aşağıdaki ayetlerin hükmüne girebileceklerinin farkında değildirler:

Onlar sanıyorlar mı ki, kendilerine verdiğimiz mal ve çocuklarla Biz onların hayırlarına koşuyoruz (veya yardım ediyoruz)? Hayır, onlar şuurunda değiller. (Müminun Suresi, 55-56)

Bir başka ayette, olayın gerçek mahiyeti şöyle açıklanır:

Şu halde onların malları ve çocukları seni imrendirmesin; Allah bunlarla ancak onları dünya hayatında azaplandırmak ve canlarının inkar içindeyken zorlukla çıkmasını ister. (Tevbe Suresi, 55)

Kimsenin kendisinde bir ayrıcalık görmeye hakkı yoktur. Bir insan ancak Allah'a itaat ediyor, O'nun hükümlerine elinden geldiğince uyuyor, günahlarından dolayı Allah'tan bağışlanma diliyorsa, Allah Katında bir kurtuluş ve mutluluk umabilir. Allah'a isyan etmiş, O'nun hükümlerine bile bile yüz çevirmiş, O'ndan başka ilahlar edinmiş kimselerin kendilerini "evliya" gibi göstermeye çalışmaları ise büyük bir samimiyetsizliktir. Nitekim Allah Kuran'da, benzer bir iddiayı öne süren Yahudilerle ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

De ki: "Ey Yahudi olanlar, eğer siz, (bütün) insanlardan ayrı olarak yalnızca sizlerin gerçekten Allah'ın velileri (dost ve sevgili kulları) olduğunuzu öne sürüyorsanız, şu halde ölümü temenni edin; eğer doğru sözlü iseniz (bunu çekinmeden yapın)." Oysa onlar, ellerinin öne takdim ettikleri dolayısıyla bunu hiçbir zaman temenni edemezler. Allah, zalimleri bilendir. (Cuma Suresi, 6-7)

Adamlık dini mensuplarının Müslümanlık anlayışında ancak sözlü ibadet vardır. Müslümanlara destek olmanın, Allah için yaşamanın, 5 vakit namaz kılmanın, Kuran'ı okumanın gerekliliğinden sık sık bahsedilir, ama bu gerekler yerine getirilmez. Zaten adamlık dininde Kuran ahlakının nereye kadar yaşanacağı ve sınırları Kuran'dan farklı olarak belirlenmiştir. "Din de yaşanır, ama bir yere kadar, herşeyin bir sınırı vardır. Abartmamak gerekir, hiçbir şeyin fazlası iyi değildir" gibi cümleler bu kişilerin ağzından sık sık duyulur.

Dinin "fazlası"ndan kastettikleri, din adına yapılacak herhangi bir fedakarlıktır. Bu kişiler, Müslümanların tarafında bilinmemek, onlarla adlarının anılmaması, Allah için herhangi bir çabanın içine girmemek, malını ve canını Allah yolunda kullanmamak ya da bunu kendi çıkarlarına ters düşmeyecek yere kadar yapmak konusunda çok titizdirler. Kuran'da, dinin yalnızca çıkarlarına ters düşmeyen yönlerini uygulayanlar şöyle tarif edilir:

İnsanlardan kimi, Allah'a bir ucundan ibadet eder, eğer kendisine bir hayır dokunursa, bununla tatmin bulur ve eğer kendisine bir fitne isabet edecek olursa yüzü üstü dönüverir. O, dünyayı kaybetmiştir, ahireti de. İşte bu, apaçık bir kayıptır. (Hac Suresi, 11)

Kuran'da tarif edilen Müslümanlık ise Allah'ın rızasını ve sevgisini bütün şahsi çıkarların üstünde tutan, sadece ahiretten beklentisi olan, ciddi bir çaba gerektiren ve Allah'a karşı dürüst olunan bir Müslümanlıktır.

Buna karşın adamlık dininde çıkarlar çoğunlukla her türlü inancın, dostluğun, sevginin üzerindedir. Bu nedenledir ki adamlık dini mensupları müminleri açıkça desteklemekten korkarlar. İtibar kaybı korkusuyla inançlarını dürüstçe yaşayamazlar. Doğru bildiklerini her zaman savunamazlar. Onlar için, içinde bulundukları toplumun düşünceleri, işleri, arkadaşları ya da malları, Allah'tan ve O'nun rızasından daha önemlidir. Kuran'da, bu durumda olan insanlar için şu hüküm verilir:

De ki: "Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kâr getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah'tan, O'nun Resulünden ve O'nun yolunda cihad etmekten daha sevimli ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez. (Tevbe Suresi, 24)

Ayette adamlık dininin yücelttiği birtakım temel değer yargıları sayılmakta ve bu değer yargılarını İslami değer yargılarından üstün tutmanın "fasık" (yoldan çıkmış, Allah'a isyan etmiş) bir topluluğun özelliği olduğu anlatılmaktadır. Bu fasıklar topluluğunun sahip olduğu hatalı sevgi anlayışı da bu değer yargıları arasında yer alır. Adamlık dininde toplum ve insan sevgisi çoğu zaman Allah sevgisinin önünde gelir.

"İnsanların rızası" Allah'ın rızasının önünde tutulur. Bu durum, Kuran'da "şirk", yani Allah'tan başkasını ilah edinmek olarak açıklanmaktadır:

İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını eş ve ortak tutanlar (şirk koşanlar) vardır ki, onlar (bu eş ve ortakları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin Allah'a olan sevgisi ise daha güçlüdür... (Bakara Suresi, 165)

Ancak bu kimseler şirkin yalnızca tahtadan, alçıdan putlara tapmaktan ibaret olduğunu sandıkları için, kendilerini bundan tamamen uzak görürler ve bu sıfatı kesinlikle üzerlerine almazlar. İçinde bulundukları sistemin şirk sistemi olduğu kendilerine söylendiğinde ise, büyük bir kızgınlık duyarlar. Ancak şirk (ortak) koşanlar her ne kadar kendilerini temize çıkartmaya çalışsalar da Allah'ın hükmü kesindir, Kuran'da, "Hiç şüphesiz, Allah, Kendisi'ne şirk koşanları bağışlamaz. Bunun dışında kalanlar ise, (onlardan) dilediğini bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa elbette o uzak bir sapıklıkla sapmıştır." (Nisa Suresi, 116) ayetiyle müşriklerin konumları bildirilmiştir.

Adamlık dininin "kitabı" ise, atalardan gelen kültürün ve toplumun o günkü şartlarının oluşturduğu kurallar bütünüdür. Bu nedenle Kuran, "yol gösterici" olarak kabul edilmez. Bu dinde Kuran'ın yeri, süslü bir beze sarılı olarak evde konulabilecek en yüksek yerdir. O'na kimse dokunamaz. Oysa bu ancak, usta ve sinsi bir şeytani yöntemle Kuran'ın insan hayatından uzaklaştırılması demek olan büyük bir olaydır. Allah, kıyamet günü bu insanlardan şikayetçi olacak olan elçisinin sözleriyle bu durumu şöyle bildirir:

Ve elçi dedi ki: "Rabbim gerçekten benim kavmim, bu Kur'an'ı terk edilmiş (bir kitap) olarak bıraktılar."(Furkan Suresi, 30)

Bundan sonra, toplumun prensipleri, aile gelenekleri, yetiştiriliş biçimi, kulaktan dolma dini bilgiler, büyüklerin sözleri, ataların mirası gibi Allah'tan başka batıl "Rab"lerin koyduğu ölçülere göre yaşanır. Oysa Allah, Kuran dışı bir sistemi kendilerine rehber edinenlere ve buna rağmen kendilerini hala Müslüman sananlara şöyle hitap eder:

Size ne oluyor? Nasıl hüküm veriyorsunuz? Yoksa (elinizde) ders okumakta olduğunuz bir kitap mı var? İçinde, neyi seçip-beğenirseniz, mutlaka sizin olacak diye. Yoksa sizin için üzerimizde kıyamete kadar sürüp gidecek bir yemin mi var ki siz ne hüküm verirseniz o, mutlaka sizin kalacak, diye. (Kalem Suresi, 36-39)

Adamlık dini mensupları, Allah'ın seçtiği din yerine kendi istek ve tutkularını, atalarından gelen kültürü ya da içinde bulundukları toplumu yol gösterici kabul etmiş ve sapmışlardır. Bu şekilde, kendilerine Allah'ın bir rahmeti sonucu gönderilen en

mükemmel ve tek kurtuluş ümidi olan hak dini, az ve çok kısa sürelik bir dünya menfaati karşılığında satmış olurlar. Bunun ne kötü bir alış veriş olduğu Kuran'da şöyle belirtilir:

İşte bunlar, ahireti verip dünya hayatını satın alanlardır; bundan dolayı azapları hafifletilmez ve kendilerine yardım edilmez. (Bakara Suresi, 86)

İşte bunlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almışlardır; fakat bu alış verişleri bir yarar sağlamamış; hidayeti de bulmamışlardır. (Bakara Suresi, 16)

Batıl Dinden Kopup-Ayrılabilmek

Allah'ın dinine (İslam'a) giren bir kişinin temel vasfı, yalnızca Allah'ı Rab edinmesidir. Allah'ı Rab edindiğine göre, O'ndan başka hiçbir varlığı yol gösterici olarak kabul edemez. Tüm yaşamını Allah'ın gösterdiği şekilde, yani O'nun **"... muttakiler için yol gösterici olan..."** (Bakara Suresi, 2) kitabına, Kuran'a göre düzenleyecektir. Bu durumda, başka bir ahlak sistemini benimsemesi söz konusu olamaz.

Dolayısıyla iman eden bir insan Kuran ahlakının tam tersi olan bir ahlaki sisteme bağlı olmaz. Hem Müslüman olup, hem de atalarından gelen din-dışı geleneklerin takipçiliğini yapmaz. Kendi başına bir "hayat felsefesi" de üretmez. O yalnızca Müslümandır; başka bir ismi olmaz. Ona bu ismi Allah vermiştir. Kuran'da bu konu şöyle bildirilir:

Allah adına gerektiği gibi cehd edin (çaba harcayın). O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kur'an'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi; elçi sizin üzerinize şahid olsun, siz de insanlar üzerine şahidler olasınız diye. Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 78)

Kuran'ın farklı surelerinde içinde bulundukları toplumun batıl dininden tümüyle kopup ayrılan ve katıksız olarak Allah'ın dinine yönelen müminlerden söz edilir. İçinde bulundukları toplumun batıl dinini kabul etmedikleri için ölüm tehlikesiyle karşılaşan ve güvenlik için mağaraya sığınan "Ashab-ı Kehf" (mağara ehli) bunlardan biridir. Kuran'da, Kehf Ehli'nin durumu şöyle bildirilir:

Sen, yoksa Kehf ve Rakim Ehli'ni Bizim şaşılacak ayetlerimizden mi sandın? (Kehf Suresi, 9)

Biz sana onların haberlerini bir gerçek (olay) olarak aktarıyoruz. Gerçekten onlar Rablerine iman etmiş gençlerdi ve Biz de onların hidayetlerini artırmıştık. Onların kalpleri üzerinde (sabrı ve kararlılığı) raptetmiştik; (Krala karşı) Kıyam ettiklerinde demişlerdi ki: **"Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbi'dir; İlah olarak biz O'ndan başkasına kesinlikle tapmayız, (eğer tersini) söyleyecek olursak, andolsun, gerçeğin dışına çıkarız. Şunlar, bizim kavmimizdir; O'ndan başkasını ilahlar edindiler, onlara apaçık bir delil getirmeleri gerekmez miydi? Öyleyse Allah'a karşı yalan uydurup iftira düzenden daha zalim kimdir?" (İçlerinden biri demişti ki:) "Madem ki siz onlardan ve Allah'tan başka taptıklarından kopup-ayrıldınız, o halde, (dağlara çekilip) mağaraya sığının da Rabbiniz size rahmetinden (bolca bir miktarını) yaysın ve işinizden size bir yarar kolaylaştırsın."** (Kehf Suresi, 13-16)

Ayetlerden anlaşıldığı üzere, Allah'ın dinine teslim olan bir mümin, batıl dine mensup olan insanlardan tam anlamıyla uzaklaşmalı, ayrılmalıdır. Bu, mutlaka fiziki bir ayrılık anlamına gelmez. (Ashab-ı Kehf, karşı taraftan gelen saldırı nedeniyle fiziksel olarak ayrılarak mağaraya girmiştir.) Müminler, özellikle zihinsel yönden, batıl dine mensup kişilerden kopmalıdır. Hz. Yusuf buna örnektir. Mısır'da kendisine atılan bir iftira yüzünden zindana girmiş olduğu dönemde zihinsel olarak inkarcılardan tamamen kopup ayrılmış durumdadır. Zindanda kendisine soru soran kimselerle şöyle konuşur:

"... Doğrusu ben, Allah'a iman etmeyen, ahireti de tanımayanların ta kendileri olan bir topluluğun dinini terk ettim. Atalarım İbrahim'in, İshak'ın ve Yakub'un dinine uydum. Allah'a hiçbir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değil. Bu, bize ve insanlara Allah'ın lütuf ve ihsanındandır, ancak insanların çoğu şükretmezler. Ey zindan arkadaşlarım, birbirinden ayrı (bir sürü) Rabler mi daha hayırlıdır, yoksa kahhar (kahredici) olan bir tek Allah mı? Sizin Allah'tan başka taptıklarınız, Allah'ın kendileri hakkında hiçbir delil indirmediği, sizin ve atalarınızın ad olarak adlandırdıklarınızdan başkası değildir. Hüküm, yalnızca Allah'ındır. O, Kendisi'nden başkasına kulluk etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan din işte budur, ancak insanların çoğu bilmezler." (Yusuf Suresi, 37-40)

Bir başka ayette ise Hz. İbrahim ve onunla birlikte iman eden müminlerin batıl dine mensup olan toplumdan kopup-ayrılmaları örnek gösterilir:

İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır. Hani kendi kavimlerine demişlerdi ki: "Biz, sizlerden ve Allah'ın dışında taptıklarınızdan gerçekten uzağız. Sizi (artık) tanımayıp-inkar ettik. Sizinle aramızda, siz

Allah'a bir olarak iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve bir kin baş göstermiştir..." (Mümtehine Suresi, 4)

Kafirun Suresi ise müminlerle batıl din mensupları arasındaki ayrımın bir başka ifadesidir:

De ki: "Ey kafirler. Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Benim taptığıma siz tapacak değilsiniz. Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim bana." (Kafirun Suresi, 1-6)

Mümin, batıl din mensuplarıyla kendisi arasındaki ayrımı kesinlikle son derece titiz bir biçimde yapmalıdır. İnkar edenlerin dininin hiçbir yönü, örneğin değer yargıları, ahlak kuralları, davranış kalıpları, diyalog şekilleri vs. müminler tarafından benimsenip uygulanmamalıdır. Mümin, batıl dindeki tavırları değil, Kuran'da tarif edilen tavırları göstermekle yükümlüdür. Çünkü Kuran'da müminlerin asaletine, ahlakına ve inancına en yakışan yürüyüş şekli ve hatta ses tonu tarif edilmektedir. Allah ayetlerde şöyle buyurur:

"İnsanlara yanağını çevirip (büyüklenme) ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. Yürüyüşünde orta bir yol tut, sesinden de (yüksek perdeleri) eksilt. Çünkü, seslerin en çirkin olanı gerçekten eşeklerin sesidir." (Lokman Suresi, 18-19)

Ancak burada bir noktaya dikkat etmek gerekir: Batıl dinler, farklı farklıdırlar ve çok azı, Marksizm örneğinde olduğu gibi, Allah'ı inkar ettiğini açıkça söyler. Buna karşın, Kuran'dan öğrendiğimize göre, batıl dinlerin mensuplarının önemli bir bölümü, Allah'a inandıklarını, O'na itaat ettiklerini söylemektedirler. Ancak bu samimiyetsiz bir iddiadır ve gerçekle hiçbir ilgisi yoktur. Yaşadıkları hayat ve benimsedikleri ahlak anlayışı bu iddialarına ters düşmektedir. Bir ayette batıl din mensuplarının söz konusu iddialarına şöyle örnek verilir:

Haberin olsun; halis (katıksız) olan din yalnızca Allah'ındır. O'ndan başka veliler edinenler (şöyle derler:) "Biz, bunlara bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz." Elbette Allah, kendi aralarında hakkında ihtilaf ettikleri şeylerden hüküm verecektir. Gerçekten Allah, yalancı, kafir olan kimseyi hidayete erdirmez. (Zümer Suresi, 3)

Başka ayetlerde ise, batıl din mensuplarının kendilerine sorulduğu zaman, Allah'ın varlığını ve kudretini kabul ettikleri, ancak sözde kabul ettikleri bu gerçeğin anlamını kavrayamadıkları ve O'ndan korkmadıkları haber verilir:

De ki: "Göklerden ve yerden sizlere rızık veren kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olan kimdir? Diriyi ölüden çıkaran ve ölüyü diriden çıkaran kimdir? Ve işleri evirip-çeviren kimdir? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. Öyleyse de ki: "Peki siz yine de korkup-sakınmayacak mısınız?" İşte bu, sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'tır. Öyleyse haktan sonra sapıklıktan başka ne var? Peki, nasıl hâlâ çevriliyorsunuz? Böylece Rabbinin sözü o fasık kimseler üzerinde (şöyle) gerçekleşmiştir ki: "Onlar şüphesiz iman etmezler." (Yunus Suresi, 31-33)

Andolsun, onlara: "Gökleri ve yeri kim yarattı, güneşi ve ayı kim emre amade kıldı?" diye soracak olursan, şüphesiz: "Allah" diyecekler. Şu halde nasıl oluyor da çevriliyorlar? (Ankebut Suresi, 61)

Bu nedenle, batıl dinleri teşhis ederken dikkatli olmak gerekir. Batıl dinlerin mensupları, Kuran'ın da sadece "çıkarlarına ters düşmeyen kısmını" kabul ediyor olabilirler. Ama dediğimiz gibi, kabul ettikleri, Kuran'ın yalnızca bir kısmıdır ve Allah'ın hükmüne göre, Kuran'ın bir kısmına iman edip, bir kısmını inkar etmek inkardır:

... Yoksa siz, Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkar mı ediyorsunuz? Artık sizden böyle yapanların dünya hayatındaki cezası aşağılık olmaktan başka değildir; kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir. (Bakara Suresi, 85)

Allah bir ayette müminlere şöyle buyurmaktadır:

... Bugün inkara sapanlar, sizin dininizden (dininizi yıkmaktan) umut kesmişlerdir. Bugün size dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip-beğendim... (Maide Suresi, 3)

Allah bizlere din olarak İslam'ı seçmiştir. Tek doğru yol odur ve ondan başka her yol (her din) batıldır. Hepimiz nasıl düşünmemiz, nasıl davranmamız, nasıl konuşmamız, nasıl yaşamamız gerektiğini Allah'ın dininden öğrenmekle yükümlüyüz.

Bu nedenle Müslümana düşen, karşı karşıya olduğu toplumun durumunu Kuran'ın kıstaslarıyla tahlil etmek ve ona göre davranmaktır. Eğer içinde bulunduğumuz toplumun üyeleri, kendilerine Rab olarak Allah'ı değil de, birbirlerini ya da atalarını

kabul etmişlerse, kendilerine yol gösterici olarak Allah'ın kitabını değil de başka kaynakları belirlemişlerse, Allah'ı unutmuş, O'nun hükümlerinden yüz çevirmiş olurlar.

Sonuç

Kitap boyunca adamlık dininin içinde bulunduğumuz toplumda ortaya çıkmış olan bazı önemli yönlerini inceledik. Ancak şu bir gerçektir ki, adamlık dini, yalnızca içinde bulunduğumuz çağ ve topluma ait bir din değildir. Aksine, bu din, her çağda ve her coğrafyada, hak dinden sapmış olan toplumların ortak dini durumundadır. Yalnızca dinin şekillerinde birtakım değişiklikler bulunur. Zaman ve coğrafyaya göre toplumların adetleri, davranış kalıpları değişir, ama temel mantık aynıdır. Örneğin adamlık dininin en temel özelliklerinden biri olan gösteriş yapma, değişik toplumlarda değişik şekillerde gerçekleşiyor olabilir ya da kibirin ve kendini beğenmişliğin dışa vurumu olan mimik ve jestler farklı tarzlarda yapılıyor olabilir. Ama sonuçta temel mantık aynıdır.

Bu mantık, baştan beri vurguladığımız gibi, adamlık dininin Allah'ı unutmuş, Hz. Şuayb'ın ifadesiyle, **"(Allah'ı) arkalarında unutuluvermiş (önemsiz) bir şey edinmiş"** (Hud Suresi, 92) olmasının bir sonucudur. Bu dinin mensupları, bu dünyaya Allah'a kulluk etmek için geldiklerini, tek kurtuluşun O'nun rızası olduğunu bilmezler. Oysa bizi yaratan, bize annelerimizin rahminde şekil ve suret veren, bizi dünyaya yerleştiren, bu dünyayı bizim için döşeyip-hazırlayan, bizi rızıklandıran, bizi yaşatan ve öldürecek olan Allah'tır. Bizim O'ndan başka hiçbir velimiz, Rabbimiz, sahibimiz, ilahımız yoktur. O'ndan geldik ve O'na gidiyoruz. Bu dünyada da fazla kalacak değiliz.

Madem varlığımızın asıl mahiyeti budur, o halde geçici bir süre üstünde kalacağımız dünyanın küçük menfaat hesaplarına girmek, dünyada birbirimize "hava atmak", yok olmaya mahkum olan mal ve mülke hırsla bağlanmak, Allah'ın dini dışında kendimize başka yol göstericiler, başka amaçlar, başka "dava"lar seçmek, akıl karı değildir. Dünya, ahiretin tarlası olarak yaratılmıştır. Ahirette Allah'ın rahmetini ve cennetini kazanmamız, bu dünya üzerinde de huzurlu bir hayat sürmemiz, ancak Allah'ın yoluna tabi olmamız, "Allah'a sarılmamız" ile mümkün olabilir. Nitekim bize emredilen de budur:

... Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 78)

Tüm bu kitap boyunca incelediklerimiz, bizlere adamlık dininin ürettiği çarpık düşünce, bakış açısı, adet ve tavırları göstermektedir. Adamlık dininin söz konusu özelliklerini Kuran'da tarif edilen hak dinle karşılaştırınca, ikisi arasında ne denli büyük bir fark olduğu açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu fark, iman ile küfür arasındaki farktır. Başka bir deyişle, Allah'ın dini ile şeytanın ürettiği batıl din arasındaki farktır. Bundan dolayı, adamlık dini ile İslam'ın herhangi bir benzerlik göstermesi, Müslümanların adamlık dininin herhangi bir kısmını benimsemesi söz konusu olamaz. Bu nedenle de mümin, adamlık dini toplumu içinde hemen ayırt edilir; toplumun üyeleri,

onun kendilerinden olmadığını kısa sürede anlarlar. Ancak nasıl olup da kendi dinlerine bu kadar zıt bir karaktere sahip olduğunu anlayamazlar. Müminin mantığı, onların mantığına tamamen terstir. Zaten bu nedenle de, tarih boyunca adamlık dini mensupları, müminlerin nasıl bir mantığa sahip olduklarını kavrayamamış ve onları "delilik"le suçlamışlardır.

Oysa, asıl kendilerinin içinde bulundukları sistemin hiçbir tutarlı, mantıklı dayanağı yoktur. Söyledikleri sözler çoğunlukla birbiriyle çelişir. İslam'a uymak gerektiğini söylerler, sonra da buna sınırlamalar getirirler. Dinin bazı hükümlerini "beğenir", ama fazla "aşırı"ya kaçmamak gerektiğini söyleyerek bazı hükümlerin uygulanmamasından yana tavır alırlar. "Biz Müslümanız" derler, ama İslam'a göre yaşamak istemediklerini söylerler.

Bu mantık dışı, çelişkili sözlerden de anlayışacağı gibi, herhangi bir adamlık dini mensubunun dini konular hakkında yaptığı yorumlar, öne sürdüğü fikir ve düşünceler genellikle Kuran ayetleriyle taban tabana zıttır. Kuran'da bu tür insanlardan şöyle bahsedilmektedir:

İnsanlardan kimi, hiçbir bilgisi, yol göstericisi ve aydınlatıcı kitabı olmaksızın Allah hakkında tartışır-durur. Allah'ın yolundan saptırmak amacıyla "gururla salınıp-kasılarak" (bunu yapar); dünyada onun için aşağılanma vardır, kıyamet günü de yakıcı azabı ona taddıracağız. (Hac Suresi, 8-9)

Halbuki Kuran'daki gerçek dini anlayıp uygulamak için tam bir şuur açıklığına ve akla ihtiyaç vardır ki, bu özelliklere sahip olanlar ancak müminlerdir. Kafirlerin ve müşriklerin ise şuurları ve algıları kapalı, kavrayamayan kimseler olduklarını Allah birçok ayetinde belirtmiştir:

Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azap onlaradır. (Bakara Suresi, 7)

Andolsun, cehennem için cinlerden ve insanlardan çok sayıda kişi yarattık (hazırladık). Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

... Gerçekten onlar, kavramayan bir topluluk olmaları dolayısıyla, Allah onların kalplerini çevirmiştir. (Tevbe Suresi, 127)

Bundan dolayıdır ki, adamlık dini, akılsız ve şuursuz insanların dinidir. Halbuki aklı ve vicdanı, onu din ahlakını yaşamaya yöneltir ki, insanın gerçek şanı, şerefi ve ebedi mutluluğu bu dindedir.

İki din arasındaki seçim, insana aittir. Bir ayette konu şöyle açıklanır:

Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. Şüphesiz, doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah'a inanırsa, o, sapasağlam bir kulpa yapışmıştır; bunun kopması yoktur. Allah, işitendir, bilendir. (Bakara Suresi, 256)

DARWINİZM'İN ÇÖKÜŞÜ

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok açık bir "tasarım" bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel

iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır. Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır? Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı. Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s.2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330) Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10950'de 1'dir. Ancak matematikte 1050'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır .Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır. Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, Scientific American dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır. Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin

atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve Türlerin Kökeni adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı. Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler. Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir.

Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana

gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci Biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983, s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (Time, Kasım 1996)

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim. Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar (doğal

şartlarda oluşumu mümkün olmayan) amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar.

Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur. Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne

gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir. Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır.

En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran Yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir

Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, profesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, eski Mısırlıların Güneş Tanrısı Ra'ya, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür.

Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah başka ayetlerde de, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir.

Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden
başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm
ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)

İnsanların bir çoğunu, kendileri farkında olmadıkları halde etkisi altına almış batıl bir din vardır. Bu, kendini açıkça tanıtmayan, gizli bir dindir. Hiç bir yazılı kuralı yoktur. İnsanların hareket ve tavırlarını, düşüncelerini kontrolü altına alır. İnsanlar, şuurunda olmadan hayatları boyunca bu dinin kurallarını uygular, bu dinin emir ve yasaklarına göre yaşarlar.

Bu dine uyan kimseler, kendilerine sorulduğunda belki, "müslümanım" ya da "hıristiyanım" diyebilirler. Dinsiz, hatta ateist de olabilirler. Fakat her biri, aslında bu gizli dinin mensubudur.

Bu din, başlangıçta insanların önüne bir bütün olarak konulup kendilerine teklif edilmez. İnsanlar bu dini, dünyaya geldiklerinden itibaren aldıkları uzun telkinler sonucunda benimserler. Bu nedenle, hareket, düşünce, tavır, hatta mimiklerinin bile bu dinden kaynaklandığını fark etmezler.

Bu din, kendisine bağlananlara hedef olarak "adam olma"yı gösterir. "Adam olmak", bu dinin değer yargılarını benimsemek, kurallarını, yasaklarını ve davranış biçimlerini uygulamak, karakter özelliklerini üzerinde taşımak demektir. Toplumda kabul görmek, yadırganmamak, belirli bir yere gelebilmek için adam olmak şarttır.

Bu din "adam olma"nın dinidir. Biz de buna kısaca, "Adamlık Dini" adını vereceğiz.